

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

LJUDMILA ZALETELJ

Ljubljana 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
ŠPORTNO TRENIRANJE
KONDIJSKO TRENIRANJE

POMEN ŽENSKEGA NOGOMETA V SLOVENIJI

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA

izr. prof. dr. Mojca Doupona Topič, prof. šp. vzg.

RECENZENT

doc. dr. Zdenko Verdenik, prof. šp. vzg.

KONZULTANT

asist. dr. Marko Pocrnjič, prof. šp. vzg.

Avtorica dela

LJUDMILA ZALETELJ

Ljubljana 2009

ZAHVALA

V prvi meri bi se zahvalila mami, ki mi je v času študija stala ob strani in se za moje uspehe morala marsičemu odreči. Irena, hvala za vso pomoč in podporo.

Študij in premagovanje najrazličnejših izzivov sta bila ob Leini družbi in pomoči precej lažja in zabavna. Tudi zaradi njene opore so se mi študijska leta tako vtisnila v spomin.

Hvala tudi vsem trenerjem in funkcionarjem klubov, kjer sem izvajala ankete. Brez njihove pomoči primerjave in ugotovitve ne bi bile mogoče.

Za pomoč pri pisanju diplomske naloge bi se zahvalila tudi mentorici izr. prof. dr. Mojci Douponi Topič, ki me je s koristnimi nasveti in pomoči pri obdelavi podatkov vodila v pravo smer. Brez pomoči doc. dr. Zdenka Verdenika prav tako ne bi šlo.

Ključne besede: ženski nogomet, moški nogomet, pomen, primerjava, Slovenija

POMEN ŽENSKEGA NOGOMETA V SLOVENIJI

Ljudmila Zaletelj

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2009

Število strani: 129 , Število preglednic: 88 , Število grafikonov: 8, Število slik: 1, Število virov: 38, Število prilog: 2.

IZVLEČEK

Do nedavnega je nogomet veljal za izključno moško domeno. Danes pa je ženski nogomet danes ena izmed najhitreje razvijajočih se športnih panog, zlasti v svetovnem merilu. Pri ženskem nogometu gre za veliko več kot zgolj za brcanje okroglega usnja, gre za podiranje stereotipov in prodor ženskega spola na področja, rezervirana za moške. V diplomskem delu sem skušala povzeti vedenja o zgodovinskem razvoju te športne panoge po svetu in pri nas. Pri primerjavi ženskega in moškega nogometa sem se osredotočila na Slovenijo in pod drobnogled vzela ekonomski, socialni in organizacijski vidik. Skušala sem ugotoviti ali je ženski nogomet pri nas že našel svoj prostor pod soncem.

ABSTRACT

Up until recently football has been considered exclusively an all-male sport. As for today, women's football is one of the fastest evolving sports disciplines – especially in global criteria. There's a lot more to women's football than just kicking the ball. It's all about breaking the stereotypes and female breakthrough in the areas, previously reserved for men. In my paper, I tried to summarize the knowledges on the historical development of women's football both worldwide and in Slovenia. When comparing women's and men's football, my focus was on Slovenia and with my primary interests being economic, social and management aspects of the sport. I tried to determine whether women's football in Slovenia has already found its' place under the sun.

KAZALO

1. UVOD	8
2. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA	11
3. ŠPORT IN ŽENSKÉ	12
3.1. ENAKOST MED SPOLOMA V ŠPORTU	12
3.2. ZGODOVINA ŽENSKEGA ŠPORTA	14
3.3. ODNOS MEDIJEV DO ŽENSKEGA ŠPORTA	18
3.4. POLOŽAJ ŽENSKEGA ŠPORTA DANES	21
3.5. ŠPORTNICA V VLOGI IGRALKE	22
3.6. OSEBNOST ŽENSKÉ V ŠPORTU	23
3.6.1 DOŽIVLJANJE STRESA PRI ŠPORTNICAH	24
3.6.2. STEREOTIPNA POJMOVANJA VLOG MOŠKEGA IN ŽENSKÉ V ŠPORTU	25
4. ŽENSKI NOGOMET	28
4.1. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA OD PRVIH ZAPISOV DO ZAČETKA 2. SVETOVNE VOJNE	28
4.1.1. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V NEMČIJI	29
4.1.2. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V ANGLIJI	30
4.1.3. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V ŠPANIJI	33
4.1.4. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA NA NORVEŠKEM	34
4.2. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA PO 2. SVETOVNI VOJNI	34
4.2.1. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V ZDA	35
4.2.2. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA NA IRSKEM	37
4.2.3. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V SLOVENIJI	38
4.3. RAZLIKE V RAZVOJU ŽENSKEGA NOGOMETA PO POSAMEZNIH DRŽAVAH	39
4.4. POLOŽAJ ŽENSKEGA NOGOMETA DANES	41
4.5. MEDIJSKA POKRITOST ŽENSKEGA NOGOMETA	42
4.6. AGRESIVNOST V ŽENSKEM IN MOŠKEM NOGOMETU	45
4.7. POŠKODBE V ŽENSKEM NOGOMETU	46
4.8. ENAKOST MED SPOLOMA NA NOGOMETNIH IGRIŠČIH V PRETEKLOSTI	46
4.9. ENAKOST MED SPOLOMA NA NOGOMETNEM IGRIŠČU DANES	48
4.10. VKLJUČEVANJE ŽENSK V »MOŠKE« ŠPORTE	50
5. CILJI	51
6. HIPOTEZE	52
7. METODE DELA	53
7.1. VZOREC MERJENCEV	53
7.2. VZOREC SPREMENLJIVK	53
7.3. METODE OBDELAVE PODATKOV	53
8. REZULTATI Z RAZPRAVO	54
8.1. OPISNA STATISTIKA	54
8.1.1. IGRALCI	54
8.1.2. FUNKCIONARJI	61
8.2. TESTIRANJE HIPOTEZ	69
8.3. PREPOZNAVANOST IN POMEMBNOST OBSTOJA ŽENSKEGA NOGOMETA	108
8.3.1. PREPOZNAVANOST IN POMEMBNOST OBSTOJA - FUNKCIONARJI	108
8.3.2. PREPOZNAVANOST IN POMEMBNOST OBSTOJA – IGRALCI	115
9. SKLEP	123
10. LITERATURA	126
11. PRILOGE	130

1. UVOD

Bil je čas, ne tako dolgo nazaj, ko ženske niso imele mesta v svetu športa. Atletska arena je bila izključna domena moških, ženske pa so bile, kjer so sploh imele dostop, potisnjene v ozadje. Bile so le navijačice, nič več.

Na prvih olimpijskih igrah moderne dobe leta 1896 so bili vsi nastopajoči predstavniki moškega spola. Napredek pa je bil viden že štiri leta kasneje, ko je na olimpijskih igrah v Parizu dvanajst žensk nastopilo v tenisu in golfu. To je označilo začetek ene najpomembnejših kulturnih sprememb dvajsetega stoletja: sodelovanje žensk v tekmovalnem športu.

Prodor žensk na področja, ki so do takrat veljala za izključno moško domeno, se je iz športa hitro širil tudi na področja izobraževanja, dela... Stereotipna podoba občutljive, ranljive in pasivne ženske je vedno bolj izginjala, z vedno večjo samozavestjo pa jo je zamenjevala nova podoba emancipirane, športne ženske. Danes je torej položaj žensk na vseh področjih precej izboljššan od tistega v preteklosti, vendar še zdaleč ne moremo reči, da sta si ženska in moški enakopravna.

Na antičnih olimpijskih igrah ženske niso smele tekrovati, saj je bila to izključna pravica mož oziroma dečkov. Heleni ženskam niso dovolili niti gledanja iger, po nekaterih virih pa je ta prepoved veljala samo za poročene ženske. Vsekakor je bila gotova kazen, ki je doletela vsako kršiteljico – usmrtitev. Ženskam je bilo prvič dovoljeno nastopati na olimpijskih igrah v Parizu leta 1900. Njihov program je bil sprva zares skromen. Tekmovale so le v golfu in tenisu. Lokostrelstvo za ženske je bilo dodano leta 1904. Na programu je ostalo do leta 1908 in tudi tenis se je nadaljeval do leta 1928. Program se je kasneje razširil, tako da so leta 1928 smele nastopiti v atletiki, ekipno pa so tekrovale tudi v gimnastiki. Od takrat naprej se je paleta ženskih športov vedno bolj širila. Danes športnice tekrovajo praktično v vseh olimpijskih športih, vendar še vedno niso enakopravne moškim.

V preteklosti so mediji praktično ignorirali ženski šport. Ko pa so poročali o športnicah, so bili na udaru stereotipi. Na pohodu so bili izčrpni opisi zunanjih izgledov, oblačil, stila in celo spolne usmerjenosti. Opazke so padale na celoten telesni izgled in fizično privlačnost. Občasno pa so komentarje popestrili še komični vložki in opisovanje spolnega življenja

športnic. Res je, da so moški še vedno v ospredju profesionalnega športa in zavzemajo večji delež televizijskih prenosov, vendar je potrebno poudariti, da se položaj ženskega športa izboljšuje. Tako kot ženski šport postaja vedno bolj popularen, tako kot ženske tekmujejo v vedno večjem številu disciplin, tako kot postajajo tudi fizično močnejše in tehnično vedno sposobnejše, tako se tudi odnos medijev do ženskega športa spreminja. Ženski šport tako na televiziji dobiva vedno večjo minutažo, izboljšuje pa se tudi delo in odnos športnih komentatorjev. Skratka, v zadnjih nekaj desetletjih se je položaj žensk iz gledalk in zatiranih v športu spremenil v skoraj enakopravne njihovim moškim kolegom. Vendar položaj le ni tako rožnat, kot se zdi na prvi pogled. Res je, da so športnice na veliko področjih vedno bolj enakopravne športnikom, vendar pa je s profesionalizacijo šport postal velik posel, posel v katerem ženske dobijo bistveno manjši del pogače kot moški.

Nogomet je ena najstarejših ter najbolj razširjenih športnih iger v svetu in zadnja leta tudi pri nas. Pravzaprav lahko rečemo, da je nogomet številka ena med športi na praktično vseh celinah in delih sveta. Privlačen je tako za igralce kot tudi za množice gledalcev na nogometnih stadionih ali pred televizijskimi zasloni. Borba za žogo, kotalečo med dvema moštvoma, spravi navijače v pravi trans, iz katerega se navidezno zbudijo ob zadetku, ko množice dobesedno ponorijo. K privlačnosti zagotovo prispeva tudi dejstvo, da se nogomet lahko igra praktično povsod, zanj potrebujemo le žogo in nekaj igre željnih navdušencev. Ta nezahtevnost in finančna dostopnost je zagotovo doprinesla k hitremu razmahu nogometa tudi kot rekreativnega športa. Praktično ne vidimo več mesta ali vasi, kjer se otroci ne bi podili za žogo in se ob tem neizmerno zabavali. Tako je povsem razumljivo, da so se za nogomet začele zanimati tudi ženske.

Prvi zapisi, natančneje prve freske, ki so upodabljale moške med nogometno igro, segajo že v daljna leta pred začetkom našega štetja, Tsu-chu (cu-ki-potiskati žogo) igra se je igrala na Kitajskem. Podobne igre so se igrale tudi v stari Grčiji in antičnem Rimu (Gorjup, 1999). Od takrat se je veliko spremenilo. Nogometa niso igrali le moški, vedno bolj so se zanj začenjale zanimati tudi ženske. Ženski nogomet se je počasi, a vztrajno uveljavljal in v nekaterih državah postal ena najbolj priljubljenih ženskih športnih panog. A napredek je viden povsod, kjer ima nogomet pomembno mesto v družbi. Vendar pa je bil ženski nogomet poleg številnih drugih »moških« športov od nekdaj povezan z različnimi miti o moškosti in ženskosti. Že od vsega začetka so bili športniki in športnice, ki so se ukvarjali s tako imenovanimi ženskimi oz. moškimi športi, podvrženi določenim normam in pravilom, ki so se jih morali držati. Tako je

bilo in še vedno je, pa čeprav družba iz dneva v dan postaja bolj dojemljiva in sprejemljiva za take »neobičajnosti«.

Zakaj, kako, s kakšnim namenom so se ženske začele ukvarjati z nogometom in kako se je ta šport razvijal in si utiral pot v svetu polnem predsodkov in zavračanj? Kakšen je položaj ženskega nogometa danes v svetu in pri nas? In navsezadnje, ali lahko v istem stavku uporabimo besede ženske, nogomet in nasprotje? Je nogomet res izključno moška domena? Je ženski nogomet že dobil svoj prostor pod soncem? To so samo nekatera izmed vprašanj, na katera bom skušala odgovoriti v diplomski nalogi.

2. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA

Predmet in problem diplomskega dela je v prvi meri primerjava ženskega in moškega nogometa v Sloveniji, prav tako pa bom poskušala potegniti neke vzporednice z omenjenim odnosom v tujini. Zanimajo me podobnosti in razlike tako med igralci in igralkami kot tudi funkcionarji ženskih in moških nogometnih klubov v Sloveniji. Analiza bo zajemala klube iz prvih treh slovenskih moških in edine ženske nogometne lige. Teme, ki sem se jim podrobneje posvetila, zajemajo strukturo in pogostost treningov, odnos igralcev in igralk do treningov, njihove motive (socialne, finančne) za ukvarjanje z nogometom, njihov odnos in mnenje o ženskem nogometu nasploh in v Sloveniji, delo funkcionarjev (resnost, motivi za delo, finančno stanje in pridobivanje sredstev, iskanje novih igralcev in njihovo selekcioniranje, ipd.), medijska pokritost športne panoge in predvsem primerjava ženskega in moškega nogometa na vseh teh področjih.

Bomo lahko na podlagi preučene teorije in rezultatov raziskave lahko trdili, da so ženske in nogomet dva nasprotujoča si pojma? Zagotovo drži, da tehnično in kondicijsko ženske nogometašice niso na ravni moških kolegov in zagotovo drži tudi dejstvo, da ženski nogomet ni tako hiter in kakovosten kot moški. Vendar pa prav tako drži, da se ženski nogomet vedno bolj razvija, da obstaja po svetu in tudi pri nas vedno več klubov, vedno več mladih deklet se navdušuje nad tem dinamičnim in zanimivim ekipnim športom. Je nogomet še vedno rezerviran za moške ali si je ženski nogomet že izboril svoj prostor pod soncem? Kako pa je s tem pri nas? Na ta in še nekatera druga vprašanja bom skušala odgovoriti s preučitvijo slovenske in svetovne literature ter raziskave, v kateri bodo sodelovali igralci in igralk ter funkcionarji slovenskih ženskih in moških nogometnih klubov.

3. ŠPORT IN ŽENSKE

Batagelj (2006) je mnenja, da sta največkrat spregledana problema ženskega športa njegovo sprejemanje in primernost. Skozi zgodovino so ženski šport sprejemali, dokler je bil v skladu z razvojnimi, anatomskimi in psihološkimi značilnostmi ženskega organizma. Vsakokrat, ko so ti okvirji preseženi, se izpostavi problem »možčnosti«, ki presega meje telesnosti in se osredotoča na mentalne karakteristike pomanjkljivo ženstvenih športnic.

Strogih meja sprejemanja ženskega športa ni bilo moč jasno načrtati, saj so se skozi leta ves čas spreminjale in postajajo vedno bolj ohlapne. Kljub temu, da postajata moški in ženski šport vedno bolj enakopravna, še vedno obstajajo številne športne panoge, namenjene predvsem moškim. Mednje zagotovo še vedno sodi tudi nogomet.

Razlikovanje po spolu upošteva še eno pomembno merilo: merilo estetske sprejemljivosti. Merilo estetske sprejemljivosti vključuje tako spremembe ženskega telesa (mišičavost, okroglost in druge konstitucijske spremembe) kot specifične zahteve vadbe posamezne športne panoge (izgled posameznih vaj, upravljanje, eleganca) (Batagelj, 2006).

Po letu 1990 se je prisotnost žensk v tako imenovanih »moških športih« močno povečala. Skladno s povečanjem se je vedno pogosteje začelo postavljati vprašanje ali je ta porast povzročila še dodatno okrepitev položaja »moških športov« ali predstavlja ukvarjanje žensk s temi športi še dodaten izziv za njihove moške kolege. Poraja pa se še eno vprašanje. Se ženske, ki se ukvarjajo z »moškimi športi«, navzamejo nezaželenih vrednot in oblik vedenja, zakoreninjenih v elitnih moških tekmovanjih. V nekaterih primerih dejansko pride do tega (Wedgwood, 2004).

3.1. ENAKOST MED SPOLOMA V ŠPORTU

V zadnji četrtini prejšnjega stoletja se je število športnic zelo povečalo. Vzrokov za to je več. Kot prvo je to posledica spremembe zakonodaje, ki je ženskam omogočila enakopravno ukvarjanje s športom. Obstajajo seveda še drugi vzroki, kot na primer žensko gibanje, gibanje za zdravje in telesno aktivnost in pa povečanje publicitete ženskih športov (Coakley, & Jay, 1998).

Naraščanju števila športnic navkljub ne moremo trditi, da bo tudi v prihodnosti temu tako. Za to obstajajo številni razlogi. Ti razlogi vključujejo zmanjšanje proračuna, privatizacijo športa,

odpor sedanji zakonodaji, nasprotovanje liku samostojnih, neodvisnih žensk, pomanjkanje ženskih trenerk in žensk v administraciji ... (Coakley, & Jay, 1998).

Danes na športnem področju dela in se z njim ukvarja več žensk kot kdajkoli prej, vendar kljub temu še vedno ostajajo neenakosti med spoloma, ki se izražajo v slabših možnostih za sodelovanje, zaposlitev in nižji finančni podpora športnicam. Tudi ko športno udejstvovanje v ženskah povzroči občutek moči, je potrebno dejansko enakost med spoloma in strukturo posamezne športne panoge temeljito preučiti. Taka kritična analiza pa je potrebna ne le kot smernica pri njihovem izenačevanju z moškimi, ampak tudi za angažiranje moških, ki želijo ženskam pomagati pri doseganju enakosti (Coakley, & Jay, 1998).

Enakost med spoloma je v športu tesno povezana z ideologijo spola in strukturo športa nasploh. Ta enakost ne bo nikoli dosežena oziroma stalna, če se mnenja ljudi o moškosti oziroma ženskosti in organizacija športnih tekmovanj ne bodo bistveno spremenila. Prevladujoče športne panoge so v današnji družbi zasnovane na t.i. »logiki spola«, ki predvideva, da so ženske in dekleta moškim podrejene. Ta logika vključuje prepričanja o različnosti moških in žensk, ki moške avtomatsko postavljajo nad ženske (Coakley, & Jay, 1998).

Zaradi te logike spola in dejstva, da je bil šport oblikovan na vrednotah in izkušnjah moških, je resnična in stalna enakost med spoloma odvisna od spremembe definicij moškosti in ženskosti ter spremembe našega odnosa do športa nasploh. Oblikovati je potrebno nove športne panoge in organizacije, medtem ko je potrebno že obstoječe preoblikovati tako od znotraj kot od zunaj. Taka sprememba v športu je mogoča z uporabo različnih strategij: z drugačnim pogledom na šport (enakost med spoloma v vseh športih), z oblikovanjem novih pravil za preprečevanje nasilja in poškodb na športnih terenih in nenazadnje z ustvarjanjem novih obredov, ki bodo temeljili na užitku in sodelovanju namesto na uspehu in rezultatu. Dokler se ne bo spremenila sama ideologija športa, enakosti med spoloma ne bo moč zagotoviti (Coakley, & Jay, 1998).

Ugotovitve kažejo na dejstvo, da kljub prebijanju meja med spoloma skozi šport neenakosti še vedno ostajajo. Ženske so lahko uspešne na športnem področju, vendar se morajo konstantno soočati s pričakovanji o njihovi ženstvenosti, kar na širšem nivoju služi za okrepitev patriarhalnega sistema (Christopherson & Janning & McConnell, 2002).

3.2. ZGODOVINA ŽENSKEGA ŠPORTA

Skozi zgodovino je bil v veljavi tako imenovani naravni red, po katerem so moškega razumeli kot delavca, poglavarja in gospodarja vsega imetja, celotne družine, medtem ko je bila ženska vloga skrb za dom in otroke, bila je v popolnoma podrejenem položaju (povzeto po: <http://serendip.brynmawr.edu/local/scisoc/sports02/papers/jpadgett.html>).

Leta 776 p.n.š. so bile v antični Grčiji organizirane prve olimpijske igre, na katerih pa ženske niso smele sodelovati, zato so vsake 4 leta tekmovali na svojih igrah, posvečenih boginji Heri, boginji, ki je vladala ženskam in zemlji. Leta 396 p.n.š. je Kyniska, špartanska princesa, zmagala na olimpijski dirki z vozovi, vendar so ji nagrado odvzeli. Leta 1552 Mary, škotska kraljica, začne svojega pomočnika pri igranju golfa klicati caddy, izraz, ki se je obdržal vse do danes. Na začetku 18. stoletja, natančneje leta 1704 Sarah Kemble Knight sama prejaha pot od Bostona do New Havena in nato nazaj do New Yorka in svoje popotovanje opiše v knjigi z naslovom *The journal of madame Knight*. Že leta 1722 prva ženska, Britanka Elizabeth Wilkinson, vstopi v boksarski ring. Ob koncu 18. stoletja, leta 1784, Francozinja Elizabeth Thible sama poleti z balonom na vroč zrak. Prva ženska predstavnik džokejev, Angležinja Alicia Meynell, leta 1805 premaga enega izmed najboljših džokejev tistega časa. Lahko bi še naštevali letnice in ženske, ki so skozi zgodovino pripomogle k emancipaciji žensk v športu in nasploh, vendar je pametno problematiko obravnavati tudi s širšega gledišča (povzeto po: <http://www.worthnet.org/stlawrenceaaaw/timeline.htm>).

Do 18. stoletja se je v družbi že zasedel lik ženske, ki predstavlja šibkejši spol. Zaradi telesnih sposobnosti se od žensk tudi ni pričakovalo, da bi se fizično udeleževale. Ženske so preprosto izločali iz športnih aktivnosti, saj je bila ženska postavljena na piedestal, ki ga je bilo potrebno varovati. Izjema so bili le ples, jahanje in kegljanje (Lorbek, 1997; povzeto po: (Doupona Topič, 2004).

V 19. stoletju je bil šport prioriteta in domena moškega spola. Celotni predstavniki najvišjih družbenih razredov, ki so se vključevali v športne dejavnosti in pri katerih je šport pomenil sestavni del njihovega načina življenja, so bili v pretežni meri moškega spola. Tiste ženske (aristokratke), ki so se vključevale v šport, so to počele predvsem zaradi socialnih nagibov in le redko zaradi tekmovanja samega. Med ženskami je bilo najbolj priljubljeno lokostrelstvo, v višjih slojih je bil priljubljen lov s konji, ki pa (kot so menili moški) ni bil primeren niti za

aristokratinje (Doupona Topič, 2004).

Ženski šport se je razvijal zelo počasi in družbenemu razvoju primerno. Nove, radikalnejše oblike športne vadbe za ženske so sprva zbudile veliko zanimanja predvsem med aristokratinjami. Seveda so kmalu naletele na neodobranje javnosti. Nasprotovanje javnosti je le še pripomoglo k temu, da so se ženske začele vključevati v še širšo paleto športnih aktivnosti (Hargreaves, 1994). Ženske so bile prisiljene organizirati shod, na katerem so morale dokazovati in demonstrirati koristnost, primernost in predvsem zmernost njihovih športnih aktivnosti (Doupona Topič, 2004).

Proti koncu 19. stoletja je šport postal dostopen tudi srednjemu in delavskemu razredu. Le tiste ženske, ki so opustile stereotipni način mišljenja o ženski družinski vlogi, so imele pogum za sodelovanje v športnih aktivnostih (Doupona Topič, 2004).

Ženske so se začele bolj množično vključevati v različne športne aktivnosti šele v prvih desetletjih 20. stoletja. Ideja o ženskem športu se je postopoma uveljavljala in se s časom spreminjala. Kljub vsemu pa se je še naprej ohranjalo drugačno pojmovanje žensk v športu kot moških. Moški šport je pomenil moškost, borbenost in pogum, ženski pa skupinsko vadbo, spoštovanje »lepega vedenja« in predvsem utrjevanje »ženskih navad«. Zato so se ženske trudile predvsem zmanjšati ustvarjene razlike v športu in hkrati ohraniti naravne razlike (Doupona Topič, 2004).

Leta 1916 je ameriška Amaterska atletska unija (AAU) priredila prvo državno prvenstvo za ženske. Tri leta kasneje je znamenita francoska teniška igralka Suzanne Lenglen na Wimbledonem turnirju javnost šokirala z obleko, ki je razkrivala njene roke in del nog. Leta 1925 je Gertrude Ederle kot prva ženska preplavala angleški kanal in hkrati za več kot 2 uri podrla obstoječi rekord. In to je bil šele začetek. V naslednjih devetih desetletjih so ženske vedno bolj napredovale in počasi postajale vedno bolj enakopravne moškim (povzeto po: <http://serendip.brynmawr.edu/local/scisoc/sports02/papers/jpadgett.html>).

Ženski šport se je vseskozi zgledoval po moškem vzorcu, predstavnice so bile v glavnem iz srednjega sloja, ker so imele izobrazbo, denar in prosti čas. Moralna in znanstvena dokazovanja so včasih zavirala, drugič podpirala razvijanje ženske športne aktivnosti. Ženske so si le s težavo pridobivale enake pravice v športu, kljub temu pa jim je uspelo nastopiti tudi

na športnih tekmovanjih (Doupona Topič, 2004).

Pojavljanje napredka v različnih družbah so sledile tudi ženske in začele aktivno vključevati v razne športne dejavnosti. Že v antiki so ženske plavale, jahale, lovile, niso pa se udeleževale borb in bojev. V srednjem veku so se aristokratske ženske v Evropi udeleževale viteških turnirjev. Ženske so tekmovalle v predhodni obliki metanja kopja, saj so metale pol metra dolgo sulico v sod (Doupona Topič, 2004).

V začetku 20. stoletja je bil tenis ena od redkih panog, kjer so ženskam dovolili, da tekmujejo. Pri tem so morale nositi dolga krila, ozke korzete, bluže z dolgimi rokavi in široke slamnike. Leta 1931 je Španka Lili De Alvarez povzročila zmešnjava, ko se je na Wimbeldonskem turnirju pojavila v kratkih hlačah. Prekinila je tradicijo, ki je bila zgrajena na viktorijanskem liku ženske kot nežne, občutljive, pokorne in vdane (Lorbek, 1997; povzeto po: (Doupona Topič, 2004).

Ob koncu 19. stoletja in kasneje, po prvi svetovni vojni, se je iluzija občutljive ženske podobe razblinila. Z lažjim dostopom do izobrazbe so se začele ženske množično ukvarjati s športom, kjer so pogosto pokazale visoko razvite sposobnosti in spretnosti. Ponovna oživitev ženskega športa ob koncu 19. stoletja je ženskam prinesla nekaj bistvenih sprememb. Takrat je šport našel in si dokončno utrl pot v novih usmeritvah človekovega življenja, saj je postal družbena in osebna vrednota tako moških kot žensk (Doupona Topič, 2004).

Na začetku 20. stoletja je močno naraslo število deklet in žensk, ki so se vključevale v različne oblike športa. Nastala je tudi prva delitev športnih aktivnosti na rekreativne in tekmovalne. Ključno besedo za oziroma proti legitimni vključitvi žensk v šport pa je imelo medicinsko mnenje, ki je bilo še vedno razdvojeno. Kmalu po tem je že mnogo zdravnikov zagovarjalo mnenje v prid ženskemu fizičnemu udejstvovanju (Doupona Topič, 2004).

Prodor žensk na področja, ki so do takrat veljala za izključno moško domeno, se je iz športa hitro širil tudi na področja izobraževanja, dela in dojemanja ženske nasploh. Stereotipna podoba občutljive, ranljive in pasivne ženske je vedno bolj izginjala, z vedno večjo gotovostjo pa jo je zamenjevala nova podoba emancipirane, športne ženske.

Čeprav se je položaj žensk v športu skozi zgodovino nenehno izboljševal in jim omogočil tekmovanje po načelu fair playa, še vedno ostajajo številni nedoseženi cilji. Za vsak dolar, porabljen za športnico študentko v Združenih državah Amerike, porabijo za njenega moškega kolega še enkrat toliko, se pravi dva dolarja. Vse dokler bodo obstajala pričakovanja glede ukvarjanja otrok z določeno športno panogo glede na njihov spol, enakost med spoloma ne bo dosežena (<http://serendip.brynmawr.edu/local/scisoc/sports02/papers/jpadgett.html>).

3.3. ODNOS MEDIJEV DO ŽENSKEGA ŠPORTA

Zavedamo se dejstva, da šport zavzema v naši družbi pomembno mesto. Vpliva na razmišljanje ljudi in na čustva, oblikuje ideje in ustvarja junake. Mediji vse to budno spremljajo in v veliki meri vplivajo na naš odnos do športa, neke specifične športne discipline in njenih akterjev (športnikov). Športniki in šport so tako pravzaprav odvisni od predstavnikov sedme sile.

Množični mediji je popularen termin za široko razpršene netiskane (televizija, radio in filmi) in tiskane (časopisi, revije in knjige) medije. Množični mediji so produkt tehnološke družbe, v kateri je dostopnost informacij ključna. Nudijo dve pomembni uslugi današnji družbi: informiranje o dogajanju po svetu ter zabavo množic. Odgovornost do vsebine je samoumeven del medijev) in je nepogrešljiv del medijev. Proces izbiranja je ključen; njihove odločitve pa so za družbo bistvene. Ne glede na to, kaj se dejansko dogaja, je interpretacija medijev tista, ki oblikuje naše odnose, pomembnost dogodka za nas in dojetje sveta ter naše kulture (Cohen, 1993).

Prejemanje informacij v živo prek satelita iz odmaknjenih krajev je danes že v večini sveta nekaj običajnega. Vedno bolj prihaja v ospredje računalniška tehnologija, kar uporabnikom omogoča ogled interpretacij dogodkov posameznih držav. Prav vse – od politične retorike, ekonomskih škandalov, okoljskih katastrof pa do športnih spektaklov – prenašajo in na svoj način interpretirajo množični mediji (Cohen, 1993).

Mediji hote ali nehote ustvarjajo določeno podobo o moških in ženskah v športu in lahko rečemo, da sta oba spola prikazana v dokaj stereotipnih vlogah. Vemo pa, da podoba spola v medijih vpliva na oblikovanje stališč bralcev, gledalcev in poslušalcev do vlog spolov v dejanskem življenju.

Športna poročila se lahko omejujejo le na določene športe, nekaterih pa sploh ne omenjajo. Poročanje mora ustrezati željam širše javnosti, ki ima svoj okus. Vendar pa proces izločanja oziroma izbiranja vesti ostaja širši javnosti navadno prikrit (Doupona Topič, 2004).

Število člankov o športnikih daleč presega število člankov o športnicah. Športna poročila posameznemu spolu pripisujejo različne karakteristike. Poleg ocenjevanja velikosti in teže posameznice se pri poročanju o ženskih športnih dosežkih pojavljajo s spolnostjo obremenjeni

komentarji, kot so: dolge noge, ženske obline ... Komentarji v zvezi z nosečnostjo in menstrualnim ciklusom imajo drugačen podton, kot ga imajo karantene nogometašev pred tekmo. Včasih se neposredno primerja rezultate žensk in moških ali pa se o uspehu žensk piše nekako takole: »Dosegla je gol s 40 metrov, presneto dobro za žensko« (Doupona Topič, 2004).

Javna komunikacijska sredstva često prikazujejo podobo ženskega obnašanja ob zmagi in porazu v oblikah hipertrofiranega čustvovanja in reagiranja. Športnice se obravnava kot hipertrofirane emocionalne osebe. Športne fotografije pogosto prikazujejo objokane ženske, fotografije športnikov pa njihove borbene izraze. Poleg tega opisi pogosto omenjajo pasivnost, čustveno odvisnost, predanost ... Vse te karakteristike so tipične za prikaz ženskosti, s katero hočejo izpostaviti fiziološko drugačnost žensk v športu. Tudi zunanost opisujejo v člankih o ženskah veliko pogosteje kot o člankih o moških. Še posebej, če športnica ustreza trenutnim idejam o atraktivnosti, so poročila pogosto orientirana na njeno zunanost. Pri fotografijah se pogosto vidi, da hočejo vzpodbuditi spolne fantazije pri moških, npr. s slikami športnic v ozkih oblačilih, izzivalnih pozah ali pa celo izbirajo mis športnic. S tem, ko se članki ukvarjajo z videzom športnic, živčnostjo, njihovim socialnim in privatnim življenjem, se zanemarija ali celo zanika kvaliteta ženskega športa. Nasprotno pa se pri poročanju o moških športnikih praviloma poudarjajo specifične športne informacije, kot so: potek tekmovanja, pogoji treninga, rezultati ... (Doupona Topič, 2004).

Neprekinjena medijska pokritost in prenašanje tekmovanj v živo ima ključen vpliv na popularizacijo nekega športa, izpostavljanje pozitivnih vzornikov, povišano gledanost in zanimanje za neko športno panogo in na možnost za donosne sponzorske priložnosti. Od tega, kako mediji predstavljajo nekega športnika ali športno panogo, je največkrat odvisno spoštovanje oziroma priljubljenost nekega športa (povzeto po: http://journalism.uts.edu.au/subjects/oj1/oj1_s2002/kara/root/media.html).

Z obzirom na očitna dejstva se moramo vprašati, kakšno sliko in na kakšen način so mediji gledalcem, poslušalcem in bralcem časopisov predstavili športnice in ženski šport nasploh. Prav tako je ob tem pomembno še drugo vprašanje, koliko časa in prostora pravzaprav časopisi, revije ter radijske in televizijske postaje namenijo ženskemu športu (povzeto po: http://journalism.uts.edu.au/subjects/oj1/oj1_s2002/kara/root/media.html).

V preteklosti so mediji praktično ignorirali ženski šport. Ko pa so poročali o športnicah, so bili izpostavljeni stereotipi. Na pohodu so bili izčrpnimi opisi zunanjih izgledov, oblačil, stila in celo spolne usmerjenosti. Komentarji so padali na celoten telesni izgled in fizično privlačnost, občasno pa so jih popestrili še humorni vložki in opisovanje spolnega življenja športnic (Cohen, 1993).

Športni komentatorji so bili razvpiti in znani po ustvarjanju hinavskih, protislovnih, seksističnih in rasističnih izjav. Na olimpijskih igrah leta 1988 je na primer ameriški komentator Al Trautwig izjavil: »Nekdaj so bile sladke majhne deklice, potem je šlo nekaj narobe. Odrasle so in postale smukačice in sedaj so tukaj v Calgaryju.« (Cohen, 1993).

Inteligenten, sofisticiran komentar o ženskem športu je redkost. Ženski moštveni športi predstavljajo grožnjo strukturi moči in moški dominantnosti v športu. (Cohen, 1993).

3.4. POLOŽAJ ŽENSKEGA ŠPORTA DANES

Z gotovostjo lahko trdimo, da je odnos med ženskami, športom in družbo znatno boljši kot je bil na prehodu v dvajseto stoletje. Ženske imajo veliko več kontrole nad svojimi telesi, biološki argumenti za nasprotovanje ženskemu športu pa nimajo več take verodostojnosti. Sporna točka ostaja področje kontaktnih športov, še posebno ekipnih kontaktnih športov. Na teh področjih so ženske napram moškim še vedno slabo zastopane (hokej, nogomet, ragbi, judo, kiksoks in bodybuilding). Vendar so pa te športne panoge hkrati najhitreje rastoče ženske športne panoge (Betancourt, 2001; Hargreaves, 1994).

Položaj ženskega in moškega profesionalnega športa danes še zdaleč ni enakopraven, vendar je bolj uravnotežen kot kdajkoli prej. Na stadionih in v športnih dvoranah povsod po svetu ženske vseh narodnosti in starosti preizkušajo svoje moči in tekmujejo med seboj, število profesionalnih športnic pa stalno narašča. Petindvajset let nazaj je manj kot 300.000 deklet v Združenih državah Amerike sodelovalo v atletskem šolskem tekmovanju. Danes je ta številka narasla na dva milijona. Prav tako se njihove možnosti za ukvarjanje s športom po končani srednji šoli ves čas izboljšujejo. Pred desetletjem je namreč 60 univerz v Združenih državah Amerike športnicam ponujalo športne štipendije, danes je ta številka narasla na 650 (Layden, 1997).

Zanimiv je podatek, da se je število žensk, ki se ukvarjajo s športom, med leti 1987 in 1990 povečalo za kar 2,5 milijona. Razlog za to se skriva predvsem v velikem povečanju zanimanja za zdravju prijazne telesne aktivnosti, kot so plavanje, jogging in aerobika. Kljub temu pa je število žensk, udeleženih v športnih aktivnosti na prostem v tem obdobju upadlo. Vendar se je potrebno zavedati, da statistični podatki te vrste ne omogočajo vpogleda v procese vključevanja žensk v športne aktivnosti, vzroke za njihovo ukvarjanje s športom in vpliv na njihove vzorce ukvarjanja s športom (povzeto po: http://www.wsf.org.uk/wsf_fact_participation.pdf).

3.5. ŠPORTNICA V VLOGI IGRALKE

Naraščajoče število deklet in žensk v športu je napovedalo novo dobo. Še 15 let nazaj so bile socialne, fiziološke, psihološke in biomehanske raziskave ter informacije v športu povezane z moškimi, namenjene moškim in izboljšanju njihovih nastopov. Tako so trenerji sklepali, da lahko rezultate raziskav na moških avtomatično uporabijo pri načrtovanju treningov njihovih varovank. Posledično so športnice trenirali na enak način kot športniki. Dejansko so si ženske in moški v športu zelo podobni, vendar se je razlik potrebno zavedati in jih pri načrtovanju vadbe tudi upoštevati. Razumevanje teh razlik in znanje spopadanja z njimi bi moralo izboljšati pripravljenost športnic in jih dvigniti na najvišji nivo (Cohen, 1993).

Ženske so bile nekoč v športu obravnavane precej drugače kot danes. Tam, kjer so ženskam včasih komaj dovolili sodelovati v športu, se danes navdušujejo nad njihovim udeleževanjem. Tako vzpodbujajo njihovo udeležbo tudi v nogometu, celo v rugbyju in profesionalnem boksu, pa tudi v tekaškem maratonu (Tušak, 2003).

Ženske v športu niso izolirane. Nanje delujejo kulturne norme, pričakovanja in predsodki ter socialni pritiski okolja. Vsekakor primerjava moških in žensk v športu kaže, da med njimi na nekaterih področjih obstajajo bistvene razlike. Če na tem mestu zanemarimo vprašanje, katere so te razlike in se osredotočimo predvsem na vprašanje, od kod takšne dejansko obstoječe razlike izvirajo, nam najbolj verjetno razlago ponujajo behavioristične teorije oziroma teorija teorija socialnega učenja. Po tej teoriji obstaja generalizacija socialnih feedbackov, specifičnih za vsak spol. Ti specifični feedbacki razvijejo na eni strani aktivnega, agresivnega, k dosežkom naravnane fanta in na drugi strani pasivno, umikajočo se, v čustva in navznoter usmerjeno deklico (Tušak, 2003).

Socialno ojačanje, ki poteka predvsem preko staršev in širše družbene strukture, še ojača vedenja aktivnosti in agresivnosti pri dečkih oziroma vzpodbuja dekleta, da se ravna po stereotipno sprejemljivih vzorcih vedenja žensk. Zato se dekleta bolj udobno počutijo ob sprejemanju socialno pogojenih vlog. Problemi nastanejo pri športnicah, kjer pride do tipičnega konflikta vlog (Tušak, 2003).

Vse te dejansko obstoječe razlike v vedenju med spoloma pomembno vplivajo na udeleževanje žensk v športu. Šport je dolgo časa zaradi značilnosti tekmovanj veljal za moški

teritorij. Šport je tako predstavljal neko obliko borbe, vojne med tekmovalci. Zmaga je pomenila dokaz prevlade nad drugimi, dokaz premoči nad drugimi. Vemo, da je bilo v Stari Grčiji ženskam prepovedano udeleževati se športnih iger, kaj šele, da bi sodelovale v njih. Hkrati pa je že iz poročil takratnega časa znano, da so si nekatere ženske želele prodreti na to moško polje in sodelovati v športu (Tušak, 2003).

Dekleta-športnice lahko izbirajo med agresivnim, tekmovalnim in storilnostno usmerjenem vedenjem samo v športu, ali pa podobno reagirajo v vsaki situaciji. Športnice, ki izhajajo že iz storilnostno usmerjenih družin, kjer so imele na voljo borbene modele (oče ali mati), manifestirajo bolj splošne tendence v vedenju in kažejo manj situacijsko specifičnega vedenja ter so agresivne oziroma aktivne na vseh področjih življenja. Tudi očetje pomembno vplivajo na vedenje svojih otrok, še posebej, kadar se sami udeležujejo v kakšnem športu in na ta način predstavljajo športnici ustrezen tekmovalni, borbeni model. Še pogosteje pa so dekleta tekmovalna takrat, kadar imajo tekmovalni vzor v starejšem bratu (Tušak, 2003).

3.6. OSEBNOST ŽENSKE V ŠPORTU

V šestdesetih letih je nastal nov, fleksibilen model, ki obravnava vedenje v smislu situacijsko specifičnega vedenja. Tako moški kot ženske se obnašajo v skladu s situacijo. V športu, ki zahteva aktivnost, agresivnost itd. se obnašajo aktivno in agresivno, v ljubezni znajo biti čustveni in ne težijo k prevladi, v neki tretji situaciji pa se spet obnašajo specifični situaciji ustrezno. Na tem mestu se je vredno vprašati: »Kdaj sem to res jaz?« Takrat, ko se agresivno borim na tekmovalnem polju, ko se ne menim za potrebe in želje drugih in ko skušam za vsako ceno priti do zmage ter uveljaviti nadvlado nad ostalimi, ali takrat, ko se lahko v miru posvetim sebi in drugim? Ali mi je uspeh za vsako ceno potreben?« Tako vprašanje si postavi večina športnikov, ne samo športnice. Potem pa se jih večina zadovolji z odgovorom, da tako pač je. In šport je tisto, kar znajo oni najboljše. Uspeh prinaša tudi določene ugodnosti, ugled, sprejetje s strani drugih, materialno preskrbljenost. In tako ostanejo v športu. Tako specifično prilagojeno vedenje pa zahteva veliko energije, posebej pri športnicah, ki se morajo glede na karakteristike športa prilagajati bolj kot moški (Tušak, 2003).

3.6.1 DOŽIVLJANJE STRESA PRI ŠPORTNICAH

Športnice praviloma doživljajo več stresa kot nešportnice, pa tudi bistveno več kot športniki. Stres se namreč dodatno pojavi takrat, ko mora športnik oziroma športnica (na hitro) premostiti veliko vlog oziroma zamenjati vsebinsko zelo raznolike vloge. Taka izredno stresna bi bila na primer hitra zamenjava vloge, ko se mora športnica iz tekmovalke preleviti v vlogo trenerke mladih. Že večkrat smo omenjali, da velika količina stresa izvira iz vlog, ki so povezane z družbenimi predsodki. Če je socialna ocena športnice negativna, lahko to povzroči močno znižanje njene samopodobe, kar se bo odražalo tako na nivoju uspešnosti v športu, kakor tudi v njenem osebnem življenju. Tradicionalni športni (npr. tenis, plavanje ipd.), še posebej pa tisti, ki poudarjajo lepoto telesa ali skladnost gibanja (gimnastika, drsanje, športni plesi), naj bi bili sprejemljivejši za ženske, športi z visoko stopnjo telesnega kontakta (hokej, boks) in športi, ki izražajo neestetsko neposredno moč (košarka, baseball), pa naj bi bili manj primerni zanje (Tušak, 2003).

Športnica ima lahko pozitivno ali negativno samopodobo oziroma sliko o sebi. Podobno tudi drugi ljudje lahko različno ocenjujejo posamezne komponente njenega jaza oziroma »selfa«. Nekomu se zdi njen telesni jaz (zaradi ukvarjanja s športom) dober, športničinemu pa se bo zdel njen družinski in socialni jaz morda slab, saj zaradi športa zanemarja družino. Če upoštevamo, da športnico obkrožajo vsi njeni bližnji (starši, partner, bratje in sestre ali otroci), trener in tudi širša javnost oziroma navijači, potem lahko razumemo, kako različne so lahko njihove ocene posameznih komponent športničinega jaza oziroma kar njene osebnosti in kako velik pomen imajo lahko te ocene na njeno lastno sliko o sebi in na njeno samovrednotenje. Če te izvore stresa kombiniramo še z različnim nivojem tekmovanja oziroma časom, ki ga športnica namenja treningu, uspehom ali neuspehom, lastnimi dilemami in pričakovanji v zvezi z udeležbo v športu, potem lahko zaključimo, da so športnice nedvomno precej bolj obremenjene kot športniki (Tušak, 2003).

Največ stresa gotovo doživljajo mlade športnice ob začetku ukvarjanja s športom, ki v ožji javnosti velja kot moški šport. Mnoge izmed njih pogosto že v začetku odbijejo možnost sodelovanja v taki panogi, saj jih odbijajo negativna mnenja bližnjih. V takih močno stresnih situacijah (npr. ob vključitvi v žensko nogometno ekipo) se lahko športnica odzove na več načinov:

- hlina nezanimanje za take izjave (»Kaj me briga, kaj drugi mislijo!«),
- selektivno išče odobravanje in potrditev za svoje početje (druži se s trenerjem in soigralkami, ki imajo zelo pozitivno mnenje o tem),
- se izogiba tistim, ki imajo negativno mnenje o njenem ukvarjanju s takim športom (morda zamenja fanta),
- pomaga si s pozitivnimi miselnimi vzorci (si sugerira oziroma stalno dopoveduje, da ji je šport všeč ipd.).

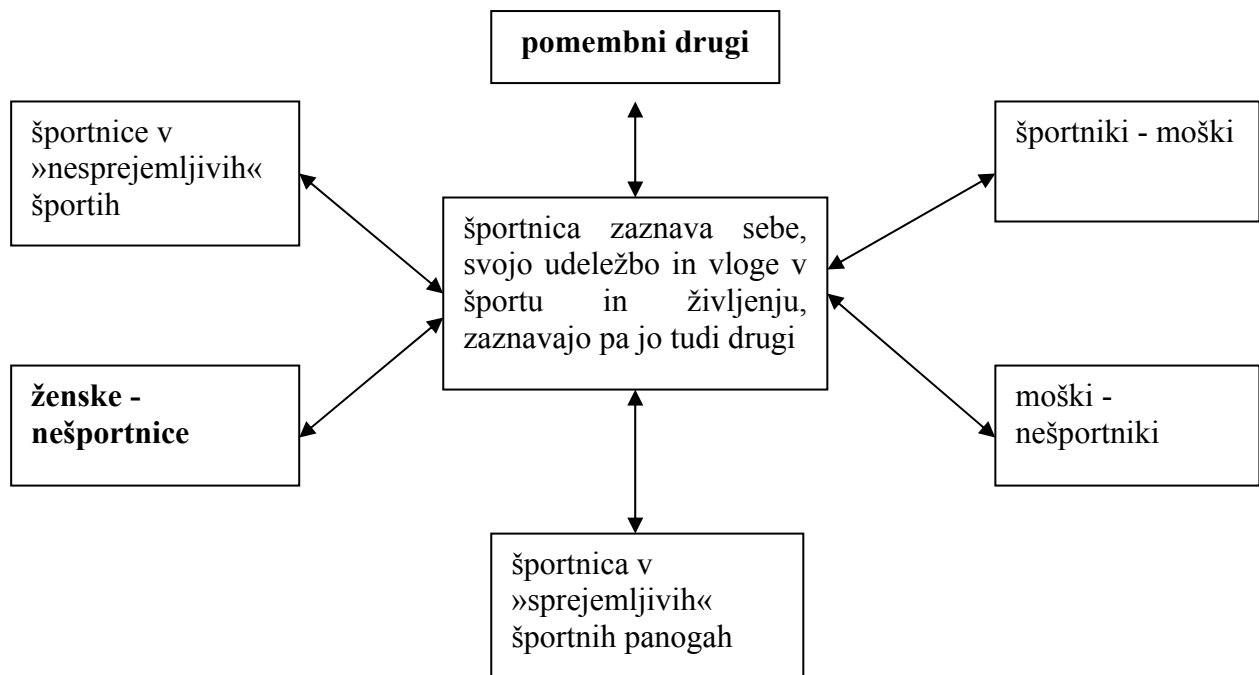
Seveda pa prisotnost žensk v športu, ki je že dolgo sprejet tudi kot ženski šport, ne prispeva nobenega dodatnega izvora stresa, tam je situacija obrnjena in je veliko bolj stresna za moške (Tušak, 2003).

3.6.2. STEREOTIPNA POJMOVANJA VLOG MOŠKEGA IN ŽENSKÉ V ŠPORTU

Ženske smo vse od ranega otroštva podvržene lepotnim stereotipom. Stremljenja za lepoto so del naših življenj in zaradi družbenih pričakovanj smo jih do neke mere ponotranjile. Ta potreba po lepoti v veliki meri vpliva na stereotipna pojmovanja vlog moškega in ženske v športu. Zanimiv je primer dveh aktivnosti, s katerima se ženske precej pogosto ukvarjajo. Na eni strani je tu primer aerobike, med ženskami zelo priljubljenega športa, na drugi strani pa primer bodybuildinga, glede na stereotipe za ženske povsem neprimerne športa. Ženske se ukvarjajo z aerobiko predvsem zaradi izboljšanja njihovega zunanjšega izgleda, zmanjšanja odstotka telesne maščobe. Vse to pa potrjuje stereotipe o ženskah in bistvu njihovega ukvarjanja s športom, o njihovi ženstvenosti in njihovem mestu v športu. Na drugi strani pa imamo primer ženskega bodybuildinga. Z ukvarjanjem s takim športom ženske podirajo vse stereotipe o moškosti tega športa, hkrati pa se morajo ves čas spopadati z nasprotovanjem ožje in širše okolice. Se pravi, če ženska skrbi za svoj zunanji izgled v smislu zmanjšanja odstotka telesne maščobe in oblikovanja svoje ženskosti, potrjuje stereotip o mestu žensk v profesionalnem športu. Če pa se ženska ukvarja s tradicionalno moškim športom, kot je na primer bodybuilding, je z različnih strani zaničevana in podvržena različnim pritiskom. V obeh primerih je ženskam vzeta pogum za ukvarjanje s športom, kar je dandanes, v vedno bolj sedečem in neaktivnem svetu, velika škoda (povzeto po: www.dundee.ac.uk/psychology/pows).

Zanimivo je, da ženske na uspešno žensko gledajo še bolj kritično kot moški, pa naj bo to v športu ali na katerem drugem področju. V raziskavah je bilo ugotovljeno, da imajo tako športnice kot tudi študentke fakultete za šport (ki se, med drugim, izobražujejo za trenerke) precej negativen odnos do ženske kot trenerke in jo že stereotipno vnaprej ocenjujejo kot slabšo v primerjavi z moškim trenerjem. Horner (1970) ugotavlja, da se ženske raje izognejo izpostavljanju ob uspehu kot moški, vzroke za to pa lahko iščemo v doživljanju občutkov krivde, represije in odklanjanja. Zanimivo je, da je le 9% moških izrazilo željo po izogibanju izpostavljanja ob uspehu, med ženskami pa je bilo takih kar 66%. Glede na raziskave je videti, da moški pogosteje vztrajajo v svojih stereotipih o moškem in ženskem športu, ženske pa so bolj sprejemljive za nove, nastajajoče vloge. V nekaterih drugih raziskavah so potrdili tudi to, da športniki bolj kot nešportniki sprejemajo ženske v vlogi športnic, hkrati pa ugotavljajo, da je lahko že samo fizična privlačnost športnice odločujoč dejavnik pri tem, kako moški gledajo na ženske v športu. Če je športnica privlačna, odobravajo njeno vlogo, sicer pa bodo kmalu našli tisoč razlogov, zakaj konkreten šport za ženske ni primeren in kako negativno vpliva nanjo.

INTERAKTIVNI MODEL ZAZNAVANJA SEBE IN DRUGIH PRI ŠPORTNICI

Slika 1: interaktivni model zaznavanja sebe in drugih pri športnici

Vplivi družbe in kulture na udeležbo žensk v športu so pogosto odvisni od športne panoge. Po pričakovanju so bile športnice v raziskavah bolj sprejete s strani drugih športnic kot pa s strani nešportnic. Že Sheriff (1969) je razlagal, da tako študentje kot starši menijo, da intenzivno ukvarjanje s športom pri ženskah pripelje do pojava moških značilnosti (Tušak, 2003).

Na odnos športnice do posamezne športne panoge vplivajo pomembni drugi. Lewo in Greendorfer (1977) sta ugotovila, da je mnenje očeta o primernosti športa najbolj vplivno, seveda pa ne smemo zanemariti tudi mnenja ostalih članov družine. Tako za fante kot za dekleta pa je pomembna tudi seksualna primernost športa, vendar na dekleta pogosteje negativno vpliva kot na fante (Tušak, 2003).

Danes ugotavljamo, da je vrhunski šport tako specifična dejavnost, da so si športniki in športnice izjemno podobni. Je pa res, da nekaterih razlik kljub vsemu ne smemo zanemariti. Prav te razlike pa nam lahko nudijo osnovno za oceno 'primernosti' neke športne panoge za ženske (Tušak, 2003).

4. ŽENSKI NOGOMET

Nogomet je označen kot dominantna, najbolj popularna in vplivna športna panoga na celem svetu. Tako ni presenetljivo, da so organizacije, odgovorne za vodenje in razvoj nogometa, na čelu vseh športnih organizacij. Vodilne položaje v teh organizacijah zavzemajo moški, ne glede na obljube o večjem vključevanju žensk v športne organizacije. Tudi v nogometu je, z izjemo ZDA, položaj podoben (Fielding-Lloyd, Mean, 2007).

Ženski nogomet ima v nasprotju z moškim kratko in ne preveč bleščečo zgodovino. Leta 1921 je bil s strani Evropske nogometne zveze (UEFA) celo prepovedan in tako je ostalo vse do leta 1971. Prvo evropsko prvenstvo za ženske je potekalo leta 1982 v Italiji, prvo svetovno prvenstvo pa slabo desetletje (1991) Na Kitajskem. To sta bili odskočni deski za popularizacijo te športne panoge. Ženski nogomet se je uveljavil kot športna panoga na najvišjem nivoju. V svetovnem merilu predstavljajo ženske kar 22% vseh aktivnih igralcev nogometa, procent pa iz leta v leto raste (povzeto po: <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/q40p114345560271/fulltext.pdf>).

4.1. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA OD PRVIH ZAPISOV DO ZAČETKA 2. SVETOVNE VOJNE

Prvi zapisi, ki kažejo na dejstvo, da so se ženske že v daljni preteklosti ukvarjale z nogometom oz. njegovo predhodno obliko, so freske, na katerih so bile v času dinastije Donghan na Kitajskem (220-25 pr. n. š.) upodobljene ženske med igranjem nogometa. Kako je ženski nogomet napredoval do dinastije Qing, ni znano, a očitno v času te dinastije ni bil pretirano priljubljen. Zaradi prepovedi se je na Kitajskem ženski nogomet šele v 20-ih letih 19. stoletja uspel uveljaviti v šolski učni načrt. Ko so kitajske deklice počasi začele igrati nogomet, je bilo njihovim vrstnicam v Angliji rečeno, da nogomet ni primeren za dekleta. Morda je bil velik obisk ženske nogometne tekme (udeležilo se jo je kar 53.000 gledalcev) tisti, ki je dodatno podžgal Angleško nogometno zvezo, da je decembra leta 1921 izjavila, da je nogomet neprimeren za ženske in se njegovega razvoja ne bi smelo spodbujati. Šli so celo tako daleč, da so klubom prepovedali izposojiti igrišč za ženske nogometne tekme. 34 let kasneje sta podoben ukrep, ki ni bil odpravljen vse do leta 1970, izvedli nogometni zvezi Nizozemske in Nemčije. Ko je ženski nogomet navsezadnje le začel dobivati svoje mesto na športnem zemljevidu, so bile na tekmovalni ravni najuspešnejše države Italija, Danska,

Švedska in Norveška. Danes je zelo popularen tudi v Nemčiji in Združenih državah Amerike, ki sta pravzaprav sodobni velesili ženskega nogometa. Danes je ženski nogomet v naštetih in še nekaterih drugih državah v nasprotju s preteklostjo organiziran na najvišji ravni z uveljavljenimi ligaškimi in mednarodnimi tekmovanji. Trud organizatorjev in vodilnih predstavnikov ženskega nogometa je bil končno poplačan leta 1991, ko je FIFA (mednarodna nogometna zveza) zasnovala mednarodni komite za ženski nogomet (Lover, 1993). Nov korak je ženski nogomet naredil že istega leta, ko je bilo na Kitajskem organizirano prvo svetovno prvenstvo v ženskem nogometu. Prvenstvo je poželo velik val zanimanja, saj so ženske prikazale presenetljivo dobro igro, z majhnimi omejitvami glede velikosti žoge in igralnega časa. Od takrat naprej pa se je ženski nogomet dobesedno izstrelil v orbito športov in izgleda, da zanj ni več poti nazaj. Trenutno je eden izmed športov, ki se v Evropi in drugod po svetu najhitreje širi, v svetu pa je registriranih že kar 20 milijonov igralk (Doupona Topič, Plesec, 2002).

4.1.1. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V NEMČIJI

Nemško 'igralno gibanje' je že od začetka 1880-ih let propagiralo telesno aktivnost, predvsem na osnovi športnih iger na svežem in čistem zraku. V svoje vrste so skušali privabiti tudi čim večje število žensk, saj so bili mnenja, da lahko le močne in telesno dobro pripravljene matere rodijo močne in zdrave potomce. Med aktivnostmi, ki so jih ženskam in dekletom priporočali, so bili tudi igre z žogo, v katerih je bilo dovoljeno le brcanje žoge s stopalom. Tako kot vse druge igre, izhajajoče iz nemškega gibanja Turnen, je bila tudi ta oblika nogometa brez kakršnega koli tekmovalnega navdiha in ni težila k rezultatu. Čeprav je P. Heineken že leta 1898 zapisal, da dekleta že veliko let uživajo ob igranju nogometa, tega ni potrdil z dokazi (Fasting, Pfister, Scraton, & Vazquez, 2002).

Medtem ko so voditelji tega igralnega gibanja želeli nogomet ohraniti kot izključno moški šport, so se med zdravniki našli številni zagovorniki ženskega nogometa, ki so spodbujali žensko telesno aktivnost. Mednje sta spadala A. Fischer-Duckelmann in H. B. Adams-Lehmann, ki sta še posebej vneto bralke svojih priročnikov spodbujala k redni telesni aktivnosti in vadbi moči ter vzdržljivosti. Fischer-Duckelmann je šla celo tako daleč, da je nogomet ženskam priporočala, ob pogoju, da so med aktivnostjo nosile primerna oblačila. Kolikor vemo, se njene želje niso uresničile, saj je bila nogometna igra za ženske še v dvajsetih letih 20. stoletja prepovedan sadež. Leta 1930 je Vierath v svoji knjigi *Moderner*

Sport zapisal: »Vse vrste športa, kjer so ženske presegale svojo naravno moč (rokoborba, boks, nogomet), so za ženske neprimerne, nenaravne in povsem neestetske.« Razlogi, zaradi katerih naj ženske ne bi sodile na nogometna igrišča, pa so bili redkokdaj navedeni (Fasting et al., 2002).

Leta 1927 je bil v reviji Sport and Sonne objavljen članek z naslovom 'Lahko ženske igrajo nogomet?'. Razlog za njegov nastanek in objavo se je skrival v dejstvu, da so v Angliji v tistem času že obstajale številne organizacije, ki so podpirale ženski nogomet. Avtor je bil mnenja, da Nemke nogometa v prvi vrsti ne podpirajo zaradi grobosti le-tega, ki je v nasprotju z žensko občutljivostjo, in ker igra kot taka naj ne bi bila primerna za žensko telo in njegovo zmožnost prenašanja naporov. Članek, ki ni zavračal ženskega nogometa, je bil leta 1930 napisan v dnevniku Liebesungen. Opisoval je začetke ženskega nogometnega kluba v Frankfurtu in vseboval naslednje misli: »Ženske igralke nogometa ... skušajo igrati vesel, tekmovalen nogomet. Če bodo pri tem uspešnejše kot pri hokeju, bomo videli. ... Zanimivo bo videti, kaj se bo izcimilo iz tega.« Danes vemo, da so bili ti poizkusi neuspešni. Leta 1930 je 35 deklet osnovalo ženski nogometni klub, v katerem so redno trenirale vsako nedeljo. A kmalu se je o tem neprimernem početju razvedelo naokoli in povzročilo val zavračanj, tako da je večina igralk pod pritiskom njihovih sorodnikov in ostale javnosti klub zapustila in s tem leta 1931 povzročila njegov razpad (Fasting et al., 2002).

Na splošno je zapisov o ženskem nogometu v Nemčiji malo. Večina teh maloštevilnih zapisov pa kritizira ženski nogomet v Angliji in Franciji. V reviji Damenillustrierte je bilo leta 1927 celo zapisano, da ženske res igrajo nogomet v Angliji in ZDA, vendar nemška športna javnost upa, da bo ta slab vpliv ostal zunaj njihovih meja. Upanje se je tudi uresničilo, saj je šele v 70-ih letih prejšnjega stoletja Nemška nogometna zveza ženskam tudi uradno dovolila igranje nogometa (Fasting et al., 2002).

4.1.2. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V ANGLIJI

Anglija velja za zibelko ženskega nogometa, saj je bil že davnega leta 1894 ustanovljen British Ladies Football Club, naslednje leto pa so bile odigrane prve tekme med različnimi ženskimi nogometnimi moštvi. Leta 1985 je bila odigrana tekma med moštvoma iz severne in južne Anglije. Podrobna reportaža s tekme pa je bila objavljena v Manchester Guardianu. Splošna javnost se je počasi seznanila z novim športom in leta 1895 je v Newcastlu žensko

nogometno tekmo spremljalo kar 8000 gledalcev. Tudi na Škotskem se je začel ta nov in nepoznan šport hitro uveljavljati (Fasting et al., 2002).

Nogometne tekme med ženskimi in moškimi moštvi so se igrale, čeprav je leta 1902 Angleška nogometna zveza moštvom taka dejanja prepovedala. Prve igralke nogometa so bile za gledalce velika zanimivost, ženske nogometne tekme pa so smatrali za majhne spektakle, tako da se je ženski nogomet med 1. svetovno vojno razvil v popularno športno panogo. Ženske, ki so morale med vojno v tovarnah nadomestiti moške, so iskale rekreacijo in način sprostitve. Našle so ga v nogometni igri, h kateri so jih spodbujali tudi njihovi delodajalci, saj so želeli ohraniti dobro telesno pripravljenost zaposlenih, hkrati pa je bila to tudi dobra promocija za podjetje. Tekme so bile dobrodelne narave, kar je le še povečalo njihovo priljubljenost. Leta 1917 je tako dobrodelno tekmo spremljalo kar 10.000 gledalcev in zbrani denar je bil podarjen ranjenim vojakom. Te tekme so imele tako večji pomen na dobrodelnem kot na tekmovalnem področju. V tem kontekstu je lepo razviden patriotizem ženskih igralk nogometa. Ko se je zbiralo denar za dobrodelne namene pa so imele ženske zaradi večje privlačnosti, lahko bi rekli večje nenavadnosti ženske nogometne igre, pred moškimi kolegi veliko prednost. Število gledalcev je tako naraslo, da je Angleška nogometna zveza ženskam dovolila igranje na vseh stadionih. Po letu 1920 tako ni bilo nič nenavadnega, če si videl polne tribune najbolj znanih angleških stadionov (Stamford Bridge, White Hart Lane, Goodison Park...), ki so spremljale dobrodelne ženske nogometne tekme (Fasting et al., 2002).

Med prvo svetovno vojno so bila tudi v najbolj uglednih podjetjih osnovana številna ženska nogometna moštva. Ženske nogometne tekme so organizirali tudi športni klubi in leta 1921 je v Angliji obstajalo približno 150 ženskih klubov, ki so prihajali predvsem iz južne in osrednje Anglije. Najuspešnejše moštvo v tistem času je bil Dick, Kerr's Ladies FC, osnovano leta 1917 s strani zaposlenih v tovarni streliva Dick, Kerr's. Članice kluba so se tekem udeleževale skoraj vsako nedeljo, njihova najbolj znana zmaga pa je bila nad St. Helens na Goodison Parku pred kar 53.000 gledalci (Fasting et al., 2002).

Nogomet pa je kmalu prestopil meje Anglije in se preselil na mednarodno raven. Prve tekme so bile odigrane med Angležinjami, Škotinjami in Irkami. Leta 1920 se je zgodila težko pričakovana tekma med domačimi Dick, Kerr's Ladies FC in nekim francoskim moštvom. Francosko moštvo je doživelo nepozaben sprejem in v enem tednu so odigrale štiri tekme v

štirih angleških mestih. Še istega leta so igralke iz Prestona potovale v Francijo in tam pozele prav tako velik val navdušenja. V naslednjih letih se je odigralo še nekaj mednarodnih tekem, leta 1922 so igralke Dick, Kerr's Ladies FC odpotovale celo v ZDA in Kanado, kjer so si z igro proti moškim moštvom zaslužile veliko spoštovanja poznavalcev in širše javnosti (Fasting et al., 2002).

Kakovost igre se je v tistih letih neizmerno izboljšala in igralke so takrat že trenirale redno in sistematično, ne samo za izboljšanje fizične kondicije, ampak tudi za napredek v tehniki in taktiki igre. Kljub velikemu napredku in popularnosti je bilo še vedno veliko očitkov na račun žensk in nogometa in v fazi 'normalizacije', ki je sledila koncu vojne, je bilo veliko pozivov k vrnitvi na stara pota. Med novinarji in tudi v ostalem javnem življenju so se razvnele številne debate na temo žensk in nogometa. Na eni strani so igralke kritizirali zaradi pomanjkanja tehničnega znanja, če pa so že pokazale dovolj spretnosti, so jih kritizirali zaradi pomanjkanja ženskosti. Očitki pa niso bili le na tehničnega in estetskega značaja, večkrat so izhajali tudi iz medicinske stroke (Fasting et al., 2002).

Igralke so na vsak način želele izpodbiti te obtožbe in gledalce ves čas skušale prepričati, da za njih igranje nogometa ni ne škodljivo ne nevarno. Kapetanka neke ekipe je dejala, da se, odkar igra nogomet, počuti veliko bolje in da zaradi treniranja celo lažje opravi hišna opravila. Velika težava, ki je nastala po koncu vojne, je bila zagotovo ta, da tekme takrat niso imele več take dobrodelne pomembnosti kot med vojno. Druga velika težava je bilo dejstvo, da so ženske igrale na primerno visokem nivoju, kar pa je pomenilo, da se z nogometom niso mogle več ukvarjati zgolj za zabavo. Dodatno so ženske tekme odvrnile pozornost z deških in moških tekem. V povojnem obdobju se je ponovno vzpostavljalo ravnovesje na vseh področjih, tudi na področju spola. Velika grožnja pa je prihajala iz velike uspešnosti samskih žensk, ki je rušila status quo. Neodvisne ženske so bile obtožene seksualnega sovraštva do moških in med poskusi po ponovni obuditvi svetega družinskega življenja so bile samske ženske in ženske skupnosti napadene z vseh strani (Fasting et al., 2002).

Uradna razlaga za nasprotovanje ženskim nogometnim tekmam pa je slonela na dejstvu, da so se njihove tekme igrale na igriščih klubov, ki so bili člani Angleške nogometne zveze. Tako so morala moštva, na čigar igriščih so igrale ženske tekme, od leta 1921 najprej dobiti dovoljenje s strani Angleške nogometne zveze (FA). Še konec istega leta pa so na zvezi zapisali, da je nogomet neprimeren za ženske in se ga naj ne bi spodbujalo. Temu je sledila

prepoved igranja žensk na igriščih svojih moških kolegov. Ženske so novo sprejetemu zakonu seveda odločno nasprotovale in bile mnjenja, da zakon posledica moškega šovinizma ter skrbi, da bi lahko ženske ogrozile njihovo prevlado v nogometu (Fasting et al., 2002).

Odločitve FA so pomenile prve korake k zatonu ženskega nogometa v Angliji, zlasti, ker je bilo s tem zakonom končano obdobje mednarodnih tekem. To je tudi pomenilo, da so ženske morale same organizirati tekme in tako se je leta 1921 sestalo 25 klubov in osnovalo English Ladies' Football Association (ELFA), Angleško žensko nogometno združenje. Število članic zveze je skokovito naraščalo. Kljub temu se je morala ELFA boriti s številnimi problemi. Ne le da so njenemu obstoju nasprotovali, manjkala je tudi organizacijska podpora. Veliko zaslugo za uspeh ženskega nogometa gre pripisati trenerjem in managerjem klubov, ki so z dolgimi leti izkušenj dobro promovirali ženski nogomet. Ta podpora se je s sprejetjem zakona končala. Prav tako so klubi težko našli igrišča, na katerih jim je bilo dovoljeno igrati, sodnike, ki bi na tekih sodili, in ne nazadnje strokovno pomoč v obliki trenerjev ali poklicnih igralcev (Fasting et al., 2002).

Malo je znanega o ženskem nogometu v obdobju, ki je sledilo. Nedvomno je nadaljeval svojo tradicijo, vendar le v obliki razvedrilnih tekem na lokalnih prireditvah, kot sredstvo za zbiranje denarja in v okviru dobrodelnih prireditev. Najbolj znano in najuspešnejše moštvo tistega časa, Dick Kerr's Ladies FC je igralo nogomet vse do leta 1965 in v tem času odigralo in zmagalo na več kot 800 tekmah (povzeto po: <http://www.thefa.com/Womens/EnglandSenior/History/>).

Leta 1972 je na pobudo Evropske nogometne zveze (UEFA) Angleška nogometna zveza (FA) končno priznala Žensko nogometno zvezo (Women's football association), le-ta pa je prevzela kontrolo nad športom šele leta 1991. Od takrat je ženski nogomet v Angliji precej napredoval in Anglija danes predstavlja eno izmed razvitejših držav na tem področju (Williams, 2006).

4.1.3. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V ŠPANIJU

V času druge republike so se Španke začele bolj aktivno ukvarjati s športom. Fotografije pa služijo kot dokaz, da so se nekatere ženske ukvarjale tudi z nogometom. Kljub temu je do danes zelo malo znanega o razvoju ženskega nogometa v Španiji. Garcia Bonafe je pisal o razvoju in napredku ženskega športa in nogometa v Španiji. Vseeno pa je bil razvoj ženskega

nogometa kratkotrajen, saj so takoj po prevzemu države s strani generala Franca ženske postavili v njihove prejšnje vloge, kjer pa ni bilo prostora za športne aktivnosti (Fasting et al., 2002).

4.1.4. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA NA NORVEŠKEM

Pred začetkom 2. svetovne vojne na Norveškem praktično ni bilo sledi o ženskem nogometu. Iz leta 1919 so ohranjeni podatki o nogometni tekmi med ženskami in moškimi, ki se je zgodila v Kristianiji. Kar lahko iz njih izvemo, je, da tekme niso vzeli preveč resno in da so bili igralci deležni vala navdušenja in velikega aplavza (Fasting et al., 2002).

Drugi dokaz o igranju nogometa na Norveškem je zapis s tekme v Brumundalu leta 1931 med ženskim moštvom in moštvom starejših moških. Avtor je zapisal, da so bile take tekme med različnimi skupinami zabavne in pogoste. Nekaj stavkov o tekmi, naslovljenih »Zabavna nogometna tekma. Žensko moštvo proti starcem,« je bilo zapisanih tudi v lokalnem časopisu Hamar Arbeiderblad. Rezultat tekme ni znan. Bolj kot rezultat pa je pomembno dejstvo, da je tekma spodbudila nekaj žensk k začetku ukvarjanja z nogometom in ustanovitvi lokalnega nogometnega kluba. Klub je bil nekakšna protiutež še enemu klubu v okrožju in tako sta se moštvi redno srečevali in merili moči. 19. julija 1931 je bila v Hamarju v okviru turnirja »The olympic games« odigrana tekma med domačim moštvom in moštvom z otoka, Bolton Wanderers. Lokalni časopis Hamar Arbeiderblad je poročal o zmagi domačega moštva. Po tej zgodovinski tekmi so iskale še druga moštva, s katerimi bi se lahko pomerile in našle nekaj moštev iz športnega kluba Kapp, ki so igrale tudi nogomet. Športni klub je sestavil žensko nogometno moštvo in avgusta 1931 so se pomerili z moštvom Hamarja. To pa je bila tudi prva uradna ženska nogometna tekma med dvema norveškima moštvoma (Fasting et al., 2002).

4.2. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA PO 2. SVETOVNI VOJNI

Po 2. svetovni vojni se je ženski nogomet razvijal predvsem na severu Evrope (Norveška, Švedska) in v Nemčiji. Od tu ni bilo več poti nazaj. Zanimanje za nogomet se je iz dneva v dan povečevalo in Italija je leta 1950 ustanovila žensko nogometno zvezo, Nemčija pa je leta 1957 organizirala prvo neuradno Evropsko prvenstvo v ženskem nogometu. Do poznih šestdesetih so se oblikovale številne nacionalne in regijske zveze, posledično pa je hitro

naraščalo tudi število ženskih klubov in državnih lig, kjer so tekmovanja potekala praktično vse leto (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

Hitremu razvoju ženskega nogometa navkljub se je tisti pravi razvoj začel šele po ukinitvi prepovedi ženskega nogometa s strani Angleške nogometne zveze. Takrat pa za ženski nogomet ni bilo nikakršnih ovir več in njegov razcvet se je lahko začel. V tistem času so že v več kot 35-ih državah potekala državna prvenstva, Mehika je gostila neuradno Svetovno prvenstvo in mednarodne tekme so postajale vse pogostejše. Kljub vsemu pa so igro še vedno dojemali bolj kot zanimivost kot pa resno športno panogo. Prav tako je bilo tehnično znanje še vedno dokaj slabo, ker ženske niso imele na voljo potrebne infrastrukture, trenažnih procesov in kakovostnega trenerskega kadra. Medtem ko so se v Evropi in drugod ukvarjali s temi težavami, pa se je igra začela razvijati tudi v Združenih državah Amerike (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

4.2.1. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V ZDA

Ženski šport je v ZDA v zadnjih 100 letih zaznamovalo povečanje kakovosti in neodvisnosti športa. Šport ni več izključno moška domena. K napredku je v veliki meri prispevala vedno večja priljubljenost ameriškega ženskega nogometnega moštva.

Pred 2. svetovno vojno v ZDA in Severni Ameriki nasploh praktično ni bilo ne duha ne sluha o ženskem nogometu. Ženski nogomet se je igral le pri urah športne vzgoje in občasno na različnih prireditvah. Leta 1951 imamo za prelomno v zgodovini ženskega nogometa v ZDA. Ustanovljena je bila namreč prva ženska nogometna liga. Craig Club Girls Soccer League so sicer sestavljali le štirje klubi in je obstajala le 2 leti, a to je bil prvi korak k razvoju ženskega nogometa tudi izven stare celine (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

Sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja pa se je začel pravi razvoj ženskega nogometa v ZDA. Takrat je bilo namreč ustanovljeno prvo žensko univerzitetno nogometno moštvo na Castleton State Collegu v Castletonu. V tistem času pa je ženski nogomet postajal vse bolj popularen tudi v srednjih šolah kot nezahtevna oblika rekreacije, s katero se je lahko ukvarjala praktično vsaka dijakinja. Zelo pomembno za razvoj ženskega nogometa je bilo sprejetje Vzgojnega

amandmaja leta 1972, ki je povzročilo ustanovitev velikega števila moštev na univerzah po vsej državi. Do leta 1981 je bilo ustanovljenih skoraj 100 univerzitetnih moštev in še več klubov. Leta 1982 je NCAA začela sponzorirati univerzitetna moštva in tako postala vodilna sila na tem področju (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

Za razliko od moškega se je ženski univerzitetni nogomet razvijal enakomerno po celotni državi. Ker so ženskemu nogometu utrli pot moški predstavniki te panoge, je bil njegov razvoj bistveno lažji in hitrejši. V devetdesetih se ni priljubljenost ženskega nogometa zgolj linearno povečevala, ampak je bila rast zanimanja za šport hitra kot še nikoli. Tako ni čudno, da je bilo leta 1999 v univerzitetno ligo vključenih več ženskih kot pa moških nogometnih moštev. Z veliko popularnostjo ženskega nogometa v srednjih šolah in na univerzah, se je vedno bolj uveljavljala tudi državna reprezentanca ZDA. S prihodom zvezd, kot so Mia Hamm, Christine Lilly in Karin Jennings, je ob koncu 80-ih reprezentanca ZDA postala ena izmed svetovnih velesil ženskega nogometa (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

Tako v ZDA kot v svetu nasploh se je vse spremenilo, ko je FIFA leta 1991 na Kitajskem organizirala 1. svetovno prvenstvo v ženskem nogometu. Tekme so bile zelo dobro obiskane, v povprečju je vsako tekmo spremljalo okoli 20.000 gledalcev. Na turnirju so zmagale prav ZDA, kar je doma povzročilo še večjo priljubljenost tega športa. V letih, ki so sledila, so bile ZDA ves čas v vrhu svetovnega nogometa, leta 1999 so dobile tudi priložnost organizirati Svetovno prvenstvo, kjer so v finalu pred 92.000 tisoč navdušenimi gledalci premagale Kitajsko. (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

Leto 1996 pa pomeni še eno veliko prelomnico v zgodovini ženskega nogometa. Takrat je bil ženski nogomet prvič uvrščen na program OI. Od takrat naprej se redno uvršča na programe OI, prav tako so redno organizirana svetovna prvenstva. Danes je ženski nogomet v mnogih državah med najbolj priljubljenimi ženskimi športi, ponekod, kot na primer v ZDA, je celo bolj zaželen od moškega nogometa (povzeto po: <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>).

Danes je nogomet v ZDA najhitreje rastoč šport med mladimi. Hiter razvoj je moč opaziti tudi med deklety in ženskami in zagotovo lahko trdimo, da bo v naslednjih letih ženski nogomet postal pomemben del športnih prizorišč in televizijskih ekranov (Black & Hebdige, 1999).

4.2.2. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA NA IRSKEM

V zadnjim dvajsetih letih je na Irskem opazen porast zanimanja žensk za športe, tradicionalno rezervirane za moške (galske igre, nogomet in rugby). Skladno s povečevanjem udeležbe v teh športih se je okrepila moč krovnih organizacij, ki skrbijo za popularizacijo in razvoj teh športnih panog.

V začetku sedemdesetih let 20. stoletja so na Irskem ustanovili številne nogometne klube za ženske (Association football). Pionirji ženskega nogometa na Irskem so bili možje na vodilnih položajih v različnih tovarnah in podjetjih, vključno s civilno službo, bankami in manufakturami, ter moškimi nogometnimi klubi. Damska nogometna zveza (Ladies' football association of Ireland), sedaj Irska ženska nogometna zveza (Women's football association of Ireland) je bila ustanovljena leta 1973. Leta 2001 se je spremenil naziv iz damske v žensko nogometno zvezo, kar je sovpadalo z včlanitvijo ženske nogometne zveze v irsko nogometno zvezo (Football association of Ireland). Pojav in začetni razvoj ženskega nogometa na Irskem se označili kot skromne začetke razvoja te športne panoge (Liston, 2006).

Irska ženska nogometna zveza trenutno skrbi za organizacijo šolskih tekmovanj ter tekmovanj mladink in članic na regionalnem in mednarodnem nivoju. Registriranih je približno 6.500 igralk, ki igrajo nogomet v 17-ih ligah po vsej državi. Po podatkih Irske ženske nogometne zveze se je število igralk od leta 2000 povečalo za 100%, igralk pa predstavljajo le 3% vseh registriranih igralcev. V primerjavi z Veliko Britanijo je odstotek minimalen, saj na Otoku igralk predstavljajo kar četrtino vseh registriranih igralcev (Liston, 2006).

Ženska nogometna reprezentanca je ponovno vstopila v okvir mednarodnih tekmovanj leta 1995 in od takrat je zvezda stalnica evropskih tekmovanjih reprezentančne in klubske narave. Leta 2003 je bil na čelo Irske ženske nogometne zveze postavljen Fran Rooney, kar je bistveno povečalo medijsko zanimanje za ženski nogomet. Razvoj in napredek sta torej očitna (Liston, 2006).

Medtem ko sta povečanje števila registriranih igralk in včlanitev Irske ženske nogometne zveze v Irsko nogometno zvezo pomembna napredka na tem področju, pa se število igralk, ki redno tekmujejo na najvišjem nivoju, ni znatno povečalo. Zaradi tega imajo selektorji državne reprezentance precej težav pri krepitvi nacionalne igralne baze. Vendar se tudi na tem

področju obetajo boljši časi. Odgovorni na Irski nogometni zvezi vključujejo večje število mladih deklet in žensk v njihove razvojne in trenerske programe, kar bo imelo po vsej verjetnosti pozitiven vpliv na razvoj ženskega nogometa na Irskem (Liston, 2006).

4.2.3. RAZVOJ ŽENSKEGA NOGOMETA V SLOVENIJI

Medtem ko je ženski nogomet v Evropi že razmeroma razvit in tudi popularen, pa si je pri nas, v samostojni Sloveniji, šele dobro začel utirati pot (Gorjup, 1999). Teče namreč šele dvanajsto leto organiziranega ženskega nogometa v Sloveniji. Na naših tleh se še vedno nekoliko težje pride do informacij o ženskem nogometu, posledica tega pa je včasih delno nerazumevanje moškega nogometnega sveta do žensk, ki želijo igrati nogomet. V Evropi, svetu tržnega gospodarstva, je ta predsodek že presežen. V Sloveniji pa je ustanoviti in obdržati klub zelo drago početje, zato je predvsem finančna situacija v mnogih ženskih klubih zelo težka.

Slovenski ženski nogomet je v zadnjem času napravil korak naprej, sicer zelo majhen, pa vendarle. Da ženski nogomet ne napreduje hitreje, kot bi si želeli, niso krive nogometašice same. Igralke za ukvarjanje z nogometom prav gotovo nimajo najboljših možnosti, v nekaterih okoljih imajo poleg tega težave tudi z opremo in površino za igranje ter treninge. Klubi, ki imajo to urejeno, so pri nas redki. Naslednja težava je v kadrovski izbiri. Deklet, ki se želijo ukvarjati s tem športom, je namreč malo. Kot povsod, kjer se je ženski nogomet skušal uveljaviti, se tudi pri nas pojavlja mišljenje, da nogomet ni za dekleta, kar pa seveda ne drži. Povsod v zahodnem svetu ženski nogomet igrajo in to na visoki ravni (Gorjup, 1999).

Podoben položaj zasledimo tudi pri delu z državno reprezentančno selekcijo. Finančnih sredstev ni. V tem trenutku vse breme pade na krovno organizacijo – NZS (Nogometno zvezo Slovenije). Za razvoj ženskega nogometa bi bilo potrebno poiskati sponzorje, ki bi bili pripravljeni vlagati vanj in s pomočjo katerih bi lahko izpeljali projekt in načrt za priprave (Gorjup, 1999).

Kljub vsemu pa položaj ženskega nogometa v Sloveniji le ni tako slab. Vsako leto se namreč vztrajno povečuje število klubov, ki tekmujejo v 1. Slovenski ženski nogometni ligi (trenutno je takih 8 klubov). Veliko si lahko obetamo predvsem v prihodnosti. Delo z mladimi nogometašicami se očitno obrestuje, saj se njihovo število vztrajno povečuje. K temu je

veliko pripomoglo tudi tekmovanje Nogometne zveze Slovenije za deklice U 16 (deklice stare 16 let in manj). Napredek pa ni viden le v mlajših selekcijah. Majhnemu številu igralk ter slabim razmeram navkljub so se državne prvakinja, igralk ŽNK Krka Novo mesto, uspele uvrstiti v 2. krog tekmovanja Lige prvakinj in s tem dosegle velik uspeh. Sedaj lahko samo še čakamo, kdaj bo podoben preboj uspel tudi članski izbrani vrsti ali izbrani vrsti katere izmed mlajših selekcij. Vsekakor pa slovenski ženski nogomet napreduje. Počasi, a vztrajno.

4.3. RAZLIKE V RAZVOJU ŽENSKEGA NOGOMETA PO POSAMEZNIH DRŽAVAH

Razvoj ženskega nogometa in ženskega športa nasploh je v vseh omenjenih državah tesno povezan s srečanjem ideologij o ženskosti in moškosti ter značilnostmi kulture in naroda. Šport je bil ves čas obravnavan kot prevlada moškosti in tako so se ženske vedno srečevale s preprekami, ki so jim onemogočale sodelovanje v telesnih aktivnostih. Ker je bil nogomet povezan s tekmovanjem, je bil to za ženske še večji problem. Kljub temu pa se je število športnic po 1. svetovni vojni, predvsem v Nemčiji in Angliji, povečalo. Na Norveškem in v Španiji so ženskemu tekmovalnemu športu ostro nasprotovali. Povsod pa so nogomet videli kot šport, neprimeren za ženske. Moč in vpliv mitov o ženskosti se je v posameznih državah razlikovala. Ideologija materinstva je bila posebno močna zlasti v Španiji (Fasting et al., 2002).

Zakaj je torej prišlo do takšnih razlik med posameznimi državami? Razlage za razlike v razvoju ženskega nogometa morajo biti situirane v njihov specifičen socialen, političen in ekonomski kontekst. Če kot pokazatelj ženske emancipacije vzamemo odstotek ženske delovne sile, opazimo velike razlike med posameznimi državami. Kljub temu moramo vzeti v obzir dejstvo, da dela izven doma ne moremo enačiti s svobodo oziroma povečano močjo žensk. Glede na deleže aktivnih žensk v posameznih državah lahko le za Španijo z gotovostjo trdimo, da je bila vloga Špank omejena na dom in družino. Ta zaključek je možen tudi na podlagi političnih in civilnih pravic za ženske. Razvoj ženskih političnih pravic je bil tesno povezan z možnostjo za ukvarjanje s športom. Na Norveškem so ženske dobile civilne pravice leta 1888 in volilno pravico leta 1913, v Nemčiji leta 1896 in 1918, v Veliki Britaniji leta 1888 in 1928 ter v Španiji leta 1875 in 1931. V Španiji tako moški kot ženske v času diktature generala Franca niso imeli nobenih političnih pravic. Tako so bile ženske v tistem času povsem izključene iz športa. Šele po padcu monarhije so se začele bolj aktivno ukvarjati s športom, tudi z nogometom (Fasting et al., 2002).

Mogoče je, da je bil krajši uspeh ženskega nogometa v Angliji in Španiji (v času druge republike) mogoč zaradi specifičnih zgodovinskih dogodkov in značilnosti. Na razvoj ženskega nogometa v Angliji je imela velik vpliv 1. svetovna vojna. Ker so ženske zaradi odhodov moških na fronto poprijela za številna moška dela, so se začela ukvarjati še z eno moško domeno, s športom. Lopez (1997) razlaga popularnost ženskega nogometa v Angliji: »Ženske so dobile priložnost za igro, ker so milijoni in milijoni moških odšli na fronto in v boj z Nemci. Tako so morale ženske zapolniti ne le praznino v tovarnah, ampak so tudi prevzele njihove aktivnosti v prostem času, velik del katerega je predstavljalo igranje nogometa«. V Angliji je imel nogomet že dolgo tradicijo in zaradi 1. svetovne vojne ter potrebe po zbiranju denarnih prispevkov so imele ženske možnost spoznati šport, ki je bil do takrat izključno moška domena. Večina igralk je prihajala iz delavskega razreda, tako da so ženske nogometne tekme predstavljale zabavo za množice in ne resne športne panoge. Navsezadnje pa v Angliji nogomet ni bil edini »moški« šport. Tu je bil še zelo popularen rugby, ki je ohranil izključno moško domeno in omogočal ohranitev moškosti (Fasting et al., 2002).

Da se ženske tudi v Nemčiji v tem času niso začele ukvarjati z nogometom, je posledica dvoma širše javnosti o tej tekmovalni igri. Navsezadnje nogomet v tistem času v Nemčiji ni bil splošno sprejeta športna panoga. Še en razlog za to je obstoj alternative tekmovalnemu, grobemu športu. Preko gibanja Turnen so se ženske lahko ukvarjale z rokometom, za njih veliko bolj humanim in ženskam prijaznim športom (Fasting et al., 2002).

Na Norveškem so bile ženske v velikem številu predane gimnastici, ki je predstavljala žensko obliko telesne aktivnosti. Do 2. svetovne vojne je bila na Norveškem tudi atletika nezdružljiva z žensko podobo, redke ženske nogometne tekme pa so bolj kot ne predstavljale spektakel in služile za zabavo množic (Fasting et al., 2002).

Ne v Nemčiji, Španiji ali na Norveškem ni bilo ženske športne organizacije, ki bi lahko organizirala in nadzirala razvoj ženskega nogometa. V Angliji je taka organizacija obstajala. English Ladies' Football Association je vsaj delno pripomogla k razvoju ženskega nogometa v tistem času. V zgodnjih 30-ih letih 19. stoletja se je začelo obdobje ekonomske recesije, dvigov posameznih slojev družbe, političnega razvoja, tradicionalnih idealov ženskosti in družine. V obdobju ko je bila kritika emancipacije, nove kulture in vsega novega zelo razširjena, preprosto ni bilo prostora za ženski nogomet (Fasting et al., 2002).

Kmalu po koncu 2. svetovne vojne so se ženske v Angliji in Nemčiji začele zavzemati za uradno priznanje ženskega nogometa kot športne panoge. Vseeno pa vse do 70-ih let 19. stoletja niso bile pretirano uspešne. Takrat pa se je povsod po svetu začelo razvijati žensko nogometno gibanje, ki je do danes uspelo ženski nogomet uvrstiti celo na olimpijske igre.

4.4. POLOŽAJ ŽENSKEGA NOGOMETA DANES

Že nekaj časa se govori o ženskem nogometu kot o 'naslednji veliki stvari'. Mednarodna nogometna zveza pri promociji ženskega nogometa uporablja fraze kot npr. »Prihodnost je ženstvena«, »Ujemite val« in »To je moja igra, spremljaj jo«. Po drugi strani ga označujejo kot isto igro, ki se jo igra drugače. Ženski nogomet promovirajo kot nekaj novega, osvežujočega, pa čeprav ima v mnogih državah že več kot stoletno zgodovino (Williams, 2006).

Precejšen napredek ženskega nogometa je viden predvsem v ZDA, kjer so po velikem uspehu svetovnega prvenstva leta 1999 zasnovali Žensko nogometno zvezo (WUSA). Hkrati je prišlo do napredka na globalni ravni z nastankom svetovnega prvenstva za ženske pod 19 let (Under-19 World Championship), evropskega klubskega tekmovanja (European Cup) za državne prvakinje. Tako obstaja dovolj veliko število razlogov za optimizem glede razvoja amaterskega in profesionalnega ženskega nogometa (Williams, 2006).

Nenavadno je, da je Kitajska leta 2007 gostila svetovno prvenstvo in tudi letošnje olimpijske igre. Druge spremembe na področju globalnega dojetja ženskega nogometa zajemajo določen nivo racionalizacije s koordiniranim internacionalnim koledarjem tekem, povečanjem števila nastopajočih moštev na OI (število se je povečalo iz 10 na 12) ter večjim izborom primernih kandidatke za naslov najboljše igralkice leta. Vendar pa je potrebno poudariti, da vse le še ni tako rožnato, kot se morda zdi na prvi pogled. Predlog za spremembo koledarja velikih tekmovanj, ki bi ob spremembi močno spominjal na koledar moških nogometnih tekmovanj (2 leti premora med velikimi tekmovanji), ni bil sprejet. Konzervativni pogledi tako še vedno smatrajo ženski nogomet kot šport drugotnega pomena. Poleg tega pa se ženski nogomet še zdaleč ne more primerjati z moškim na področju financ in medijske prepoznavnosti (Williams, 2006).

4.5. MEDIJSKA POKRITOST ŽENSKEGA NOGOMETA

Prelomnico v medijski pokritosti ženskega nogometa je predstavljalo svetovno prvenstvo leta 1999, ki je potekalo v ZDA. Prvič je bil ženski nogomet tako medijsko izpostavljen, posledica česar je bila večja prepoznavnost in dvig priljubljenosti te športne panoge. Mediji so svetovno prvenstvo predstavili kot celosten, družinsko naravnani dogodek, v glavnih vlogah pa so nastopale ženske, ki so predstavljale pozitiven vzor mladim dekletom (Christopherson & Janning & McConnell, 2002).

Ugotovili so, da so novinarji tekme in ameriško moštvo analizirali skozi spolno diskriminatorno lupo, ki je osvetlila in še dodatno okrepila stereotipe o ženskah. Rezultati študije so pokazali, da so se mediji osredotočili na protislovja pri ukvarjanju žensk s športom. Prav tako so izpostavili nove dileme glede vprašanj o nasprotju med spoloma, ki so obstajala že dolga desetletja. Avtorji raziskave so mnenja, da je izpostavljanje nasprotij znatno zmanjšalo možnost uspešnosti tekmovanja, vendar se je kljub temu potrebno zavedati, da je svetovno prvenstvo leta 1999 predstavljalo neke vrste odskočno desko za športnice in ženske nasploh (Christopherson & Janning & McConnell, 2002).

Uspešnost žensk v vlogi vzornic je večkrat posledica dejstva, da so ob uspešnosti v športu še vedno ohranile elemente ženskosti. Vprašanje je, če je to pozitivno ali negativno sporočilo za dekleta in ženske v današnji družbi. Negativno je v primeru, ko je razvrednotena ženstvenost na račun vrednotenja atletičnosti v androcentrični družbi. Pozitivno je v primeru, ko so končni produkt telesno in čustveno močni ženski vzori za mlada dekleta (Christopherson & Janning & McConnell, 2002).

Pri nas je medijska pokritost ženskega nogometa še vedno slaba. Rezultati tekem so sicer redno objavljeni na uradni spletni strani Nogometne zveze Slovenije in teletekstu Televizije Slovenija, televizijski prenosi tekem in pisanje v časnikih pa so prava redkost. Ravno zaradi trenutnega stanja je vsakršno zanimanje medijev za slovenski ženski nogomet dobrodošlo, kakršnokoli že. Eden izmed redkih člankov o omenjeni tematiki je 23. aprila 2009 ugledal luč sveta v magazinu Dela in Slovenskih novic. Že sam naslov »Šest golov za petdeset ljudi« v precejšnji meri odraža trenutno stanje v slovenskem ženskem nogometu. Avtor članka da bralcu že na samem začetku jasno vedeti, da o nogometu ne ve prav veliko: »V svojem predolgem življenju sem bil na, recimo, štirih tapravih fuzbalskih tekmah. Na vsaj dveh že

pred tisoč leti ali vsaj tisočletje nazaj, tako da pravzaprav niti ne vem več, če sem sploh bil«. V nadaljevanju o ženskem nogometu govori kot o eksotični športni panogi: »So področja človekovega sproščanja energije, ki so tako odmaknjeno posebna in eksotična, da jih nikdar niti ne vidimo na TV, ali pa tako posebna, da pridejo kvečjemu v sektor, do katerega z daljincem prodrete s tipko TTX. Pa na spletu je o tem nametanih nekaj črk in cifre«. Avtor se je ukvarjal z vsem drugim kot z nogometno igro: »Ni bilo težav, ni pa bilo niti nakupov, saj ni bilo prodajaln, saj ni bilo ničesar, kar bi vsaj za konec presegalo zmožnosti, potrebe in razvojno stopnjo nogometnega kluba v Jevnici«. Resnici na ljubo, tako je danes stanje v 1. Slovenski ženski nogometni ligi. Stanje je avtor dodobra opisal s sledečo opazko: »Na, če me orientacija ni zafrknila, južni (edini) tribunici se je gnetlo 20, morda 30 navijačic in navijačev. Na in ob igrišču so bile fuzbalerke, gostujoča trenerka in domači trener, (vsaj) trije sodniki in še nekaj tehnikursov, kamor sem se prištel tudi sam«. Kot sem že omenila, v slovenski ligi nastopajo relativno mlade igralko, kar je ugotovil tudi avtor sam: »... šlo je predvsem za ugotavljanje, ali dekleta (kakšne tri, štiri so se rodile med leti 1984 in 1987, vse drugo je bilo mlajše ...«. Sledila je neokusna, a za ženski nogomet običajna opazka : »... če pomislim z druge strani, je bila zgornja in spodnja starostna meja enaka kot pri kandidatkah za miss Slovenije ...«. Avtor se je ukvarjal z vsem drugim kot s spremljanjem tekme in to v članku tudi ravnodušno priznal: »... natančno zgodbe ne morem obnoviti. A se mi le zdi, da so povedle rdeče gostje, pa so jim domače še pred koncem 45-minutne polovičke dvakrat vrnile«. Kot že rečeno avtor očitno ne ve prav veliko o najpomembnejši postranski stvari na svetu: » Kdaj je nogomet dober in kdaj slab, na žalost ne morem presoditi (vem, da so moški zelo dobri pri Mančestru in Čelziju), ker mi primanjkuje interesne in splošnoteoretične podkovanosti«, vendar je po premisleku vseeno podal svojo oceno: »Takole, ko sem stvar predremal in premlel, se mi zdi, da je kljub vsemu šlo za ženski nogomet. Dekliški gibi, včasih občutek, da je žoga medicinka, visokotonski atonalni vzkliki in čeprav se je usnje tudi po zraku kobacalo nekoliko upočasnjeno, je vseeno šestkrat končalo v čisto pravem голу s čisto pravo mrežo.« Sledeča avtorjeva ugotovitev odraža stanje na kadrovskega področju: »Ne vem, kaj bi bilo, če bi katera fuzbalerka ŽNK Pomurja na zelenici brez upa vstajenja obležala v bolečinah, saj je bila rezervna klop prazna kot Triglav ta mesec ponoči.« Situacija na tem področju se s popularizacijo ženskega nogometa sicer izboljšuje, vendar je še vedno vse prej kot rožnata. Ne samo, da avtor, kot je priznal sam, o nogometu nima pretiranega znanja in zanj ne goji zanimanja, se o ženskem nogometu ni kaj prida pozanimal. Njegova domneva: «... se bo morda iz več kot dvajseterice, ki je igrala tega oblačnega popoldneva, skalila igralka, ki bo blestela v državni reprezentanci,« je namreč povsem napačna, saj je na zelenici

tistega nedeljskega popoldneva stalo kar 12 slovenskih reprezentantk, 7 članskih in 5 mladinskih. Na koncu avtor vse skupaj lepo povzame in zapiše, da se je o obstoju ženskega nogometa le prepričal: »Ne poznam preteklosti slovenskega ženskega fuzbala, tudi o prihodnosti si ne drznem ugibati, zapišem lahko le, da ženski nogomet je – in imel sem srečo, da sem si ga ogledal na najvišju ravni.«

Članek je odličen pokazatelj trenutnega vedenja medijev do slovenskega ženskega nogometa. Precejšnja mera nezanimanja, brezbržnosti, pomanjkljivih informacij. Pri nas je ženski nogomet še vedno eksotika, o njem se še vedno piše v rubrikah, namenjenih »eksotičnim športom«. Vse dokler se bodo avtorji takšnih in drugačnih člankov o ženskem nogometu ukvarjali z vsem drugim kot z igro, lepimi potezami in zamujenimi priložnostmi, se bo na področju mnenja širše javnosti o tej športni panogi težko kaj premaknilo. Vendar pa je vsaka reklama dobra reklama. Sploh če vzamemo v obzir dejstvo, da velika večina Slovencev sploh še ni slišala za ženski nogomet pri nas.

4.6. AGRESIVNOST V ŽENSKEM IN MOŠKEM NOGOMETU

Tendenca prikazovanja večje mere agresivnosti moških napram ženskam je dobro dokumentirana. V športnem kontekstu je vedno več dokazov, da so moški bolj agresivni od žensk, prav tako pa jo, v primerjavi z 'nežnejšim' spolom, dojemajo kot nekaj sprejemljivejšega (povzeto po [:http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/xk7735484406r027/fulltext.pdf](http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/xk7735484406r027/fulltext.pdf)).

Raziskave na temo povezanosti agresivnosti s spolom obstajajo. Spol pa je ena izmed prvih socialnih kategorij, ki otroke ločuje, in sodbe o primernosti dejanj so pogosto pod vplivom prepričanj o spolu. Agresijo in napadalnost se pojmuje kot moški značilnosti in sta v nasprotju z odnosom in vedenjem, značilnim in zaželenim za ženske. S pomočjo hipotetičnih scenarijev so celo ugotovili, da je agresivnost proti moškim bolj sprejemljiva kot agresivnost proti ženskam (povzeto po: <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/xk7735484406r027/fulltext.pdf>).

Nogomet se običajno smatra kot moški šport, čeprav so pravila za oba spola popolnoma enaka. Ugotovljeno je bilo, da nogomet kot moški šport dojemajo tako moški kot tudi ženske, na kar opozarjajo naslednji odstavki.

Raziskava iz leta 2005 je nakazala spreminjanje dojetanja nogometa kot izključno moške domene, saj je večina anketirancev nogomet dojemala kot šport nevtralne narave. Zagotovo je potrebno omeniti, da je raziskava potekala v ZDA, kjer je v zadnjih dvajsetih letih prišlo do neverjetnega napredka v popularizaciji ženskega nogometa. V Evropi, na primer, je porast zanimanja za to športno panogo v zadnjih letih očitna, vendar še zdaleč ni primerljiva z zanimanjem v nekaterih neevropskih državah. Razlike so posledica predvsem medijskih prikazovanj ženskega nogometa in stopnje vključenosti v šolski sistem (povzeto po: <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/xk7735484406r027/fulltext.pdf>).

Študija o agresivnosti na francoskih zelenicah je razkrila, da so moški v povprečju dvakrat bolj agresivni od žensk. Prav tako so bili prekrški igralci strožje sankcionirani. Agresivnost je pod močnim vplivom procesa socializacije, saj gre za naučeno vedenje, ojačano preko socialnih modelov. V prvi meri dekleta od takega vedenja odvrčajo pomembni drugi, kot so

npr. trenerji in sodniki. Tako je agresivno vedenje žensk strožje sankcionirano, saj gre pri tem na nek način za ohranjanje harmonije s prepričanji širše družbe, še posebno v situacijah, ki poudarjajo takšna nasprotja (npr. ženski nogomet).

Z vidika agresivnosti igralci in igralke reagirajo drugače. Sodniki uporabljajo različne kriterije, ki so odvisni od spola igralcev (povzeto po: <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/xk7735484406r027/fulltext.pdf>).

4.7. POŠKODBE V ŽENSKEM NOGOMETU

V zadnjih dveh desetletjih je ženski nogomet doživel veliko ekspanzijo. Po podatkih Mednarodne nogometne zveze (FIFE) je na svetu okoli 40 milijonov registriranih igralcev nogometa. V ZDA, na Norveškem in tudi v nekaterih drugih državah je nogomet postal najbolj priljubljen ženski skupinski šport (povzeto po: <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/54756633816m5u5x/fulltext.pdf>).

Avtorji raziskave so spremljali igralke v elitni norveški nogometni ligi in ugotavljali količino, vrsto, pojavljanje poškodb. Največ je poškodb spodnjih ekstremitet (prevladujeta zvin gležnja in poškodba kolenskih ligamentov), precej pa je tudi poškodb glave. Tako vrsta kot lokacija poškodb sta pri igralkah in igralcih zelo podobni. Pri igralkah se v primerjavi z igralci pojavlja več resnih poškodb kolena in pa tudi več zvinov gležnja. V prihodnosti bo tako potrebno posvetiti pravilni rehabilitaciji poškodb in njihovemu preprečevanju (povzeto po: <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/54756633816m5u5x/fulltext.pdf>).

4.8. ENAKOST MED SPOLOMA NA NOGOMETNIH IGRIŠČIH V PRETEKLOSTI

V večini držav so nogometašice dokaj hitro prenehale z igranjem nogometa. Čeprav dokazov, na podlagi katerih bi lahko sklepali o vzrokih za njihovo početje, ni, lahko z dovolj veliko gotovostjo trdimo, da je to posledica prevladujočih idealov o sprejemljivem in nesprejemljivem ženskem vedenju. Povsod po svetu sta ženskost in nogomet predstavljala nasprotje, ki so ju sprejemali le v humornih situacijah. Ženske vstopne v moške domene, moški svet so imeli za absurdne, nesmiselne. Zlasti na Norveškem je bilo izstopanje žensk iz nogometa zaradi trdnih nasprotovanj ženskemu športu jasno razvidno (Fasting et al., 2002).

V vseh državah je bilo nasprotovanje ženskemu nogometu tesno povezano z enačenjem igre s tekmovalnim športom. V nasprotju z nemškim gibanjem Turnen in športom kot npr. hokej, so imeli nogomet za tekmovalen, naporen, agresiven in potencialno nevaren šport. Na podlagi tega gibanje nogometa ni priporočalo niti dečkom in moškim. Fischer je tako leta 1928 v njegovi popularni knjigi o telesni kulturi zapisal, da naj ženske raje igrajo rokomet, veliko bolj obvladljivo in civilizirano igro. V nobeni izmed držav ni bil nogomet kot tekmovalen šport združljiv s prevladujočimi ideali o ženskosti. Ni bilo važno, če so mnenja o nogometu in njegovih značilnostih nastala na domišljjski osnovi in v resnici niso imela veliko skupnega z dejanskimi značilnostmi nogometne igre (Fasting et al., 2002).

Oblika telesa, telesna aktivnost in izražanje samega sebe (tudi skozi šport) igrajo pomembno vlogo v obnovi spolnega reda. Miti in ideologije, povezane z obliko telesa in mejami telesnih sposobnosti so z obzirom na oba spola ključna faktorja v oblikah okrepitve telesa in razmnoževanja. Na začetku je obstajala bojazen, da bo imel ženski šport škodljive in nezaželene učinke na identiteto in hierarhijo spola. Šport, oziroma določene športne panoge naj bi predstavljale in povzročale možatost (Fasting et al., 2002).

Dunning (1994) je na primeru rugbyja razkril, da je šport še posebno pomemben za oblikovanje moške identitete v času, ko se ravnotežje v moči med spoloma vztrajno spreminja. Nogometna moštva (kar je razvidno iz njihovih ukrepov) predstavljajo vdanost moškemu športu. Takšna zvestoba moškosti pa je mogoča le z izključitvijo žensk in nasprotovanju ženskosti ter vseh značilnosti, ki so z njo povezani (nežnost, občutljivost...). Napori, da bi ženske obdržali izven nogometnih igrišč pomenijo nič drugega kot poskus ohranitve in obvarovanja moške dominantnosti in privilegijev, ki so si jih zagotovili (Fasting et al., 2002).

V obzir moramo vzeti tudi dejstvo, da je v omenjenih državah (Nemčija, Anglija, Norveška, Španija) nogomet nacionalni šport, šport, s katerim se večina moške populacije v teh državah identificira. Nacionalni športi in miti o moškosti so tesno povezani: »Vsak nacionalni šport pripomore k nastanku in ohranitvi moške identitete, značilne za tisto državo. To nam pojasni, zakaj je praktično povsod nacionalni šport moška domena...in tudi zakaj je tesno povezan z zahtevami, potrebami in strahovi moškega spola (Fasting et al., 2002).

Tako lahko povzamemo, da je bilo v vseh državah bistvo ohranitve spolnega reda zunaj in

znotraj športa. Da bi razlike med spoloma izginile, da bi ženske postale bolj močate, da bi določene mej presegli – vsemu temu se je bolj ali manj strogo nasprotovalo (Fasting et al., 2002).

4.9. ENAKOST MED SPOLOMA NA NOGOMETNEM IGRIŠČU DANES

Kljub velikemu porastu ženskega nogometa na prelomu tisočletja pa še vedno obstajajo številne ovire za razvoj ženske igre. Ena izmed ključnih ovir je zagotovo asociacija nogometa z moškim športom, ki vsebuje konvencionalne stereotipe hegemonске moškosti v zahodni kulturi. Da so ženske vstopile v močan moško karakteriziran in kontroliran svet nogometa, so morale spodbijati dominantni pojem »primernega« ženskega športa (Scraton, Fasting, Pfister in Bunuel, 1999; povzeto po: Doupona Topič, Plesec, 2002).

Pri tem gre za seksistično opredeljene vloge, ki ustrezajo temelji delitvi dela in osebnostnih lastnosti po spolu. Za žensko je značilen podrejen položaj in njena domestificirana vloga (Jogan, 1994, str. 646; povzeto po: Doupona Topič, Plesec, 2002). Številni avtorji dokazujejo, da je šport področje, ki verjetno bolj kot druga ohranja moško superiornost in žensko inferiornost. To utemeljujejo s tem, da je šport medij, preko katerega se biološke ali družbene razlike soočajo s socialnimi in kulturnimi interpretacijami pričakovanj spolne vloge (Lorbek, 1997; povzeto po: Doupona Topič, Plesec, 2002).

Snyder in Sprite sta leta 1983 naredila klasifikacijo in ugotovila, da so kategorično nesprejemljivi za ženske: borilni športi, nekatere atletske discipline in razni športi, ki vključujejo poskuse za uklonitev oziroma premoč nasprotnikov s telesnimi stiki, z direktno uporabo moči in z neposrednim spopadom, kjer gre za telesni stik (Cashmore, 1990; povzeto po: Doupona Topič, Plesec, 2002).

Znano je, da so dekleta in mlade ženske včasih celo spodbujane, da prekoračijo mejo njihove ženskosti. To jih naredi živahne, hrabre in celo avanturistične. Te kvalitete so sprejemljive in mnogokrat občudovane s strani deklet v dobi pred adolescenco. Kakorkoli že, odrasla ženskost vsebuje dominantno predstavo heteroseksualnosti, zato postanejo grešne meje bolj problematične (Maynard in Purvis, 1995; povzeto po: Doupona Topič, Plesec, 2002). V puberteti se namreč vzpostavi spolni dimorfizem, ki je izhodišče za spolno dihotomijo, kajti družba in kulture praviloma spolnim razlikam pripisujejo mnogo širša razsežja in pomene, kot

so le tisti, ki določajo pozicijo spolov v reprodukciji (Južnič, 1987, str. 147; povzeto po: Doupona Topič, Plesec, 2002).

Če k temu dodamo še močno prisoten moški šovinizem, ki dojema nogomet predvsem kot 'sveto moško stvar' in reducira vlogo ženske v nogometu zgolj na okrask na koledarjih nogometnih klubov, se ne gre čuditi, da so sivolasi možje z vrha svetovne nogometne organizacije in mednarodnega olimpijskega komiteja prižgali zeleno luč za vstop ženskega nogometa v olimpijsko družino šele ob koncu dvajsetega stoletja. Kljub temu je prihodnost ženskega nogometa svetla, vsaj kar se tiče popularnosti in množičnosti ženskih nogometašic v Združenih državah Amerike, na Kitajskem in v nekaterih skandinavskih deželah (Doupona Topič, Plesec, 2002).

Ženske in nogomet dandanes več nista pojma, ki bi si nasprotovala, temveč vedno bolj postajata eno. Kot sem že dejala, še vedno obstajajo stereotipna prepričanja, da je nogomet 'moška' igra, vendar se skladno z emancipacijo žensk v družbi razvija tudi ženski nogomet. Tako kot ženske vedno bolj vstopamo na področja, ki so bila včasih rezervirana izključno za predstavnike moškega spola, tako se ženski nogomet vedno bolj sprejema kot nekaj normalnega in počasi dobiva svoje mesto v družbi.

Pri nas pa situacija ni tako rožnata. Vsaj na prvi pogled ne. Organiziran ženski nogomet obstaja šele slabih 17 let in tako nima pretirano dolge tradicije. Vendar me kljub vsemu trenutno stanje navdaja z določeno mero optimizma. Tudi pri nas je namreč moč opaziti napredek, sicer majhen, a stalen. Vsako leto se ženski nogometni ligi priključi kakšen klub, če ne v članski, pa v mladinski vrsti in vsako leto reprezentanca doseže zmago ali dve več. Počasi, a vztrajno se tudi v Sloveniji ženski nogomet razvija in le še vprašanje časa je, kdaj se bo tudi reprezentanca uvrstila na kakšno odmevnejše tekmovanje.

4.10. VKLJUČEVANJE ŽENSK V »MOŠKE« ŠPORTE

Skozi celotno zgodovino ukvarjanja s športom živi prepričanje, da so nekateri športi primerni le za moške. Na podlagi tega se športni delijo na »moške« in »ženske«. Pri delitvi športa na moške in ženske športe je že pri mladostnikih opazen stereotip, saj se takega vzorca mišljenja naučijo že v procesu primarne socializacije. Otroci so brez kakršnega koli posebnega učenja prepričani, da so nekatere športne zvrsti bolj primerne za dekleta in nekatere bolj za dečke (Čas, 2005).

Danes športi, ki zahtevajo grobost in večjo fizično moč, nekaterim ženskam ne predstavljajo posebnih problemov in v njih neizmerno uživajo. S tem se vedno bolj razbijajo tradicionalni stereotipi o 'moškosti' nekaterih športnih zvrsti, vendar so ženske, ki se ukvarjajo s t.i. moškimi športnimi panogami, še vedno deležne posameznih kritik in določene mere neodobravanja.

Čeprav je večina mladih mnenja, da je ukvarjanje s športom relativno nevtrarno glede na spol in narodnostno sestavo ter da je ukvarjanje s posamezno športno panogo stvar posameznikove izbire, so rezultati raziskave iz leta 2005 pokazali, da določeni predsodki glede spola, rasnih in etničnih norm še živijo. Na splošno, ne glede na narodnostno sestavo, so tradicionalno moško dominirani športi s strani deklet ocenjeni bolj pozitivno kot tradicionalno žensko dominirani športi s strani fantov (Elling & Knoppers, 2005).

5. CILJI

- ugotoviti razlike med položajem ženskega in moškega nogometa v Sloveniji na ekonomskem področju,
- ugotoviti razlike med položajem ženskega in moškega nogometa v Sloveniji na socialnem področju,
- ugotoviti razlike med položajem moškega in ženskega nogometa v Sloveniji na organizacijskem področju,
- ugotoviti razlike med motivi za igranje nogometa slovenskih igralcev in igralk,
- ugotoviti razlike med delom funkcionarjev na področju moškega in ženskega nogometa v Sloveniji,
- ugotoviti razlike med položajem ženskega in moškega nogometa na področju medijske pokritosti.

6. HIPOTEZE

V skladu s cilji raziskave sem oblikovala naslednje hipoteze:

H1: položaj moškega je glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji,

H2: položaj moškega nogometa je glede na socialni vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji,

H3: položaj moškega nogometa je glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji,

H4: motivi za igranje nogometa igralcev in igralk se razlikujejo,

H5: selekcioniranje igralcev in igralk se v Sloveniji razlikuje,

H6: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljša od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji.

Hipoteze sem sprejemala oziroma zavračala s petodstotnim tveganjem (napaka $\alpha < 0,05$).

7. METODE DE LA

7.1. VZOREC MERJENCEV

Vzorec merjencev je zajemal 287 slovenskih nogometašev, od tega 155 igralcev in 132 igralk. Igralci so prihajali iz devetih moških klubov (po trije klubi iz 1., 2. in 3. Slovenske državne lige), igralka pa iz vseh osmih ženskih klubov (1. Slovenska ženska nogometna liga). Edini pogoj za uvrstitev v vzorec je bilo nastopanje v članskem moštvi (pri igralcih je spodnja starostna meja za nastopanje 16 let, pri igralkah pa 15 let). Drugi vzorec je zajemal 59 funkcionarjev, in sicer 51 iz moških in 8 iz ženskih klubov. Vzorec funkcionarjev je zajemal osebe, ki imajo katerokoli funkcijo na področju upravljanja kluba.

7.2. VZOREC SPREMENLJIVK

Podatke sem zbrala s pomočjo dveh anketnih vprašalnikov, ki zajemata 28 in 35 spremenljivk s področja ženskega in moškega nogometa. Vprašalnik za igralce in igralka sestavljajo naslednji sklopi: opisna statistika, podatki o izobrazbi, trajanje in pogostost treningov, kvaliteta treningov, finančni vidik, socialni vidik, položaj ženskega nogometa pri nas, Nogometna zveza Slovenije. Vprašalnik za funkcionarje klubov pa sestavljajo sledeči sklopi: opisna statistika, zaposlitev, finančni vidik, selekcioniranje, medijska pokritost, položaj ženskega nogometa pri nas, Nogometna zveza Slovenije.

7.3. METODE OBDELAVE PODATKOV

Podatke sem obdelala s statističnim programom SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) na oddelku za računalniško obdelavo podatkov na Fakulteti za šport v Ljubljani. Izračunala sem frekvence in kontingenčne tabele. Za izračun je bil uporabljen podprogram Frequencies in Crosstabs. Verjetnost povezave med spremenljivkami sem testirala s testom HI-kvadrat. Statistično značilnost sem ugotavljala na ravni pet-odstotnega tveganja.

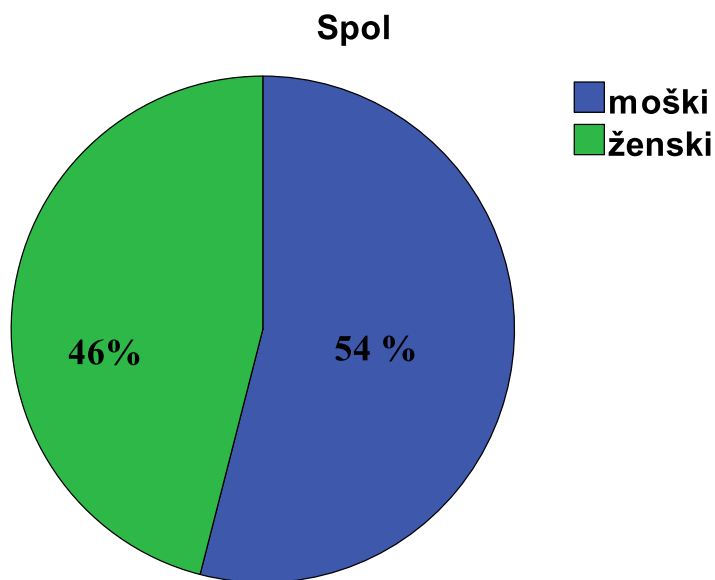
8. REZULTATI Z RAZPRAVO

8.1. OPISNA STATISTIKA

8.1.1. IGRALCI

SPOL	FREKVENCA	ODSTOTEK
MOŠKI	155	54,0
ŽENSKI	132	46,0
SKUPAJ	287	100,0

Preglednica 1: Igralci - spol

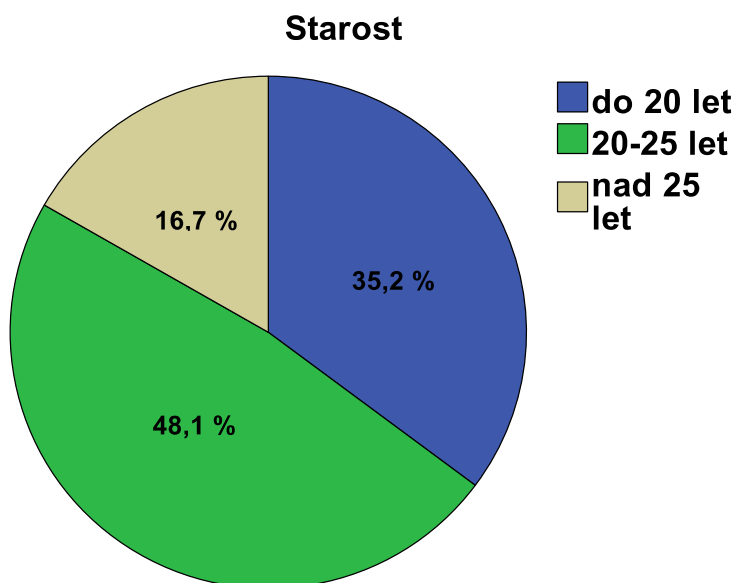

Grafikon 1: Igralci – spol

Iz preglednice 1 in slike 2 je jasno razvidno razmerje med anketiranimi igralci (54%) in igralkami (46%) nogometa. Anketa je zajemala več moških klubov, ki imajo v svojih vrstah več igralcev kot imajo ženski klubi igralk.

STAROST	FREKVENCA	ODSTOTEK
do 20 let	101	35,2
od 20 do 25 let	138	48,1
nad 25 let	48	16,7
SKUPAJ	287	100,0

Preglednica 2: Igralci - starost

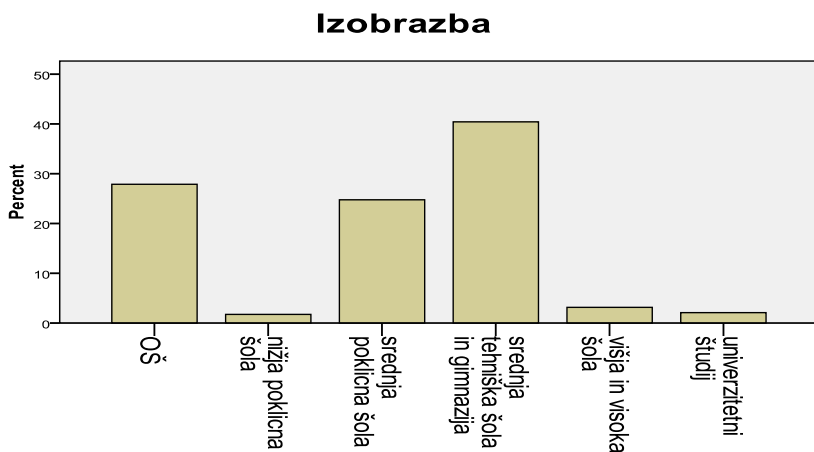

Grafikon 2: Igralci – starost

Iz preglednice 2 in slike 3 je razvidno razmerje med posameznimi starostnimi kategorijami anketiranih igralcev in igralk. Največji delež vzorca zasedajo igralci in igralk, stari od 20 do 25 let (48,1%), sledijo najmlajši – do 20 let (35,2%), najmanj (16,7%) pa je starejših od 25 let. Rezultati so posledica nizke starosti anketiranih igralk, saj lahko za članske ekipe igralk nastopajo že pri 15-ih letih. V slovenski ženski ligi nastopajo predvsem igralk, mlajše od 25-ih let, tudi igralski kader v nižjih moških ligah sestavljajo pretežno mlajši igralci.

STOPNJA IZOBRAZBE	FREKVENCA	ODSTOTEK
OŠ	80	27,9
nižja poklicna šola	5	1,7
srednja poklicna šola	71	24,7
srednja tehniška šola in gimnazija	116	40,4
višja in visoka šola	9	3,1
univerzitetni študij	6	2,1
SKUPAJ	287	100,0

Preglednica 3: Izobrazba – igralci

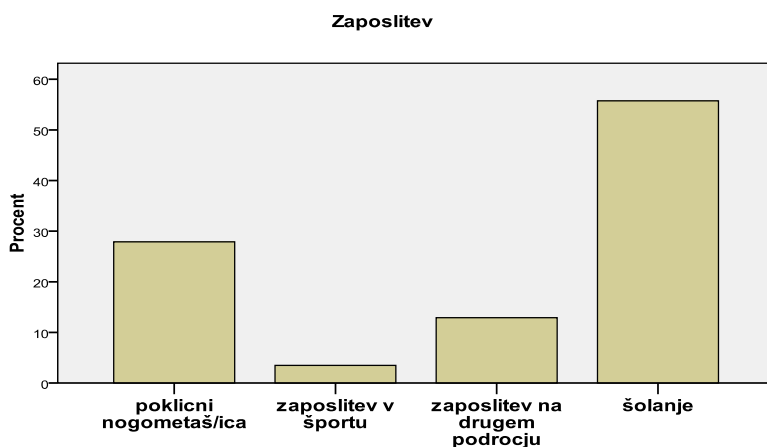

Grafikon 3: Izobrazba – igralci

Preglednica 3 in grafikon 3 prikazujeta stopnje izobrazbe igralcev in igralk. Visok odstotek anketirancev z dokončano samo osnovno šolo je v veliki meri posledica nizke starosti anketiranih igralk. Največ anketirancev pa ima poklicno in srednješolsko izobrazbo, medtem ko je odstotek igralcev in igralk z visoko in univerzitetno izobrazbo precej nizek, saj se jih veliko še šola. Te rezultate pa potrdirata tudi preglednica in grafikon 4.

SEKTOR ZAPOSLOTITVE	FREKVENCE	ODSTOTEK
Poklicni/poklicna nogometaš/ica	80	27,9
Zaposlitev v športu	10	3,5
Zaposlitev na drugem področju	37	12,9
Šolanje	160	55,7
SKUPAJ	287	100,0

Preglednica 4: Sektor zaposlitve – igralci

Grafikon 4: Sektor zaposlitve - igralci

Kot sem že ugotovila, se več kot polovica anketiranih igralcev še šola (55,7 %), visok pa je tudi odstotek poklicnih nogometašev (27,9 %). Potrebno se je zavedati, da med spoloma obstajajo razlike na področju zaposlitve. Večina igralk se še šola, medtem ko se z nogometom poklicno ukvarjajo predvsem igralci.

Za analizo razlik med spoloma sem uporabila kontingenčne tabele.

			STAROST			Skupaj
			do 20 let	20-25 let	nad 25 let	
SPOL	moški	Število	22	90	43	155
		% znotraj spola	14,2%	58,1%	27,7%	100,0%
	ženski	Število	79	48	5	132
		% znotraj spola	59,8%	36,4%	3,8%	100,0%
Skupaj		Število	101	138	48	287
		% znotraj spola	35,2%	48,1%	16,7%	100,0%

Preglednica 5: Starost v odvisnosti od spola

Na podlagi preglednice 5 sem ugotavljala starost anketiranih igralcev v odvisnosti od spola. Skoraj polovica anketirancev (48,1%) je bila starih med 20 in 25 let, sledila je najmlajša starostna skupina, do 20 let (35,2%), najmanj pa je bilo igralcev starih nad 25 let (le 16,7%). Zanimiva je tudi primerjava med spoloma v posameznih starostnih skupinah. Največ anketiranih igralcev (58,1%) je bilo starih med 20 in 25 let, sledijo igralci, starejši od 25 let (27,7%), najmanj pa je najmlajših igralcev (14,2%). Pri igralkah je slika precej drugačna, saj velikost analiziranega vzorca s povečevanjem starosti pada (od 59,8 % do 3,8%).

Statistično značilnost sem testirala s HI-kvadrat testom.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	73,664	2	0,000

Preglednica 6: Testiranje statistične značilnosti odnosa med starostjo in spolom

V preglednici 6 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola po strukturi starosti statistično značilno razlikujeta.

Razlogi kažejo na različno starostno strukturo igralcev in igralk v slovenskih članskih ekipah. Vzroki za te razlike so v prvi meri posledica majhnega nabora igralk, ki v večini primerov že ob dopolnitvi 15-ih let (starostna meja za nastop v članski selekciji) začnejo igrati za člansko ekipo. Z leti in razvojem ženskega nogometa pri nas se tudi število starejših in izkušenejših igralk povečuje, vendar število mladih igralk, ki nastopajo za članske selekcije, še vedno ostaja visoko, zlasti v primerjavi z igralci.

		IZOBRAZBA							Skupaj
		OŠ	nižja poklicna šola	srednja poklicna šola	srednja tehniška šola in gimnazija	višja in visoka šola	univerzi -tetni študij		
SPOL	moški	Število	14	4	55	74	6	2	155
		% znotraj spola	9,0%	2,6%	35,5%	47,7%	3,9%	1,3%	100,0%
	ženski	Število	66	1	16	42	3	4	132
		% znotraj spola	50,0%	0,8%	12,1%	31,8%	2,3%	3,0%	100,0%
Skupaj		Število	80	5	71	116	9	6	287
		% znotraj spola	27,9%	1,7%	24,7%	40,4%	3,1%	2,1%	100,0%

Preglednica 7: Stopnja izobrazbe v odvisnosti od spola

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI – kvadrat	66,098 ^a	5	0,000

Preglednica 8: Testiranje statistične značilnosti odnosa med izobrazbo in spolom

V preglednici 8 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola po strukturi stopnje izobrazbe statistično značilno razlikujeta.

Podrobnejša analiza obeh spolov pokaže, da je največ (kar 40,4%) igralcev in igralk s končano srednjo tehniško šolo in gimnazijo, nekaj manj je tistih s končano osnovno šolo

(27,9%) in srednjo poklicno izobrazbo (24,7%). Le malo je igralcev in igralk s končano višjo in visoko šolo (3,1%), univerzitetno izobrazbo (2,1%), le 5 pa je takih s končano nižjo poklicno šolo (1,7%).

Največji del analiziranega vzorca obsegajo igralk z osnovnošolsko izobrazbo (kar 50%), sledijo igralk s srednjo tehniško šolo in gimnazijo (31,8%) in srednjo poklicno šolo (12,1%), zelo malo pa je igralk z univerzitetno izobrazbo (3%), končano višjo ali visoko šolo (2,3%) in nižjo poklicno šolo (0,8%). Razloge za tako razporeditev stopnje izobrazbe gre zagotovo iskati v nizki starosti igralk (kar potrjuje tudi analiza starosti glede na spol), saj se večina aktivnih igralk v slovenski ligi še šola.

Pri igralcih je slika drugačna. Največji delež zasedajo igralci s končano srednjo tehniško šolo in gimnazijo (47,7%), sledijo igralci s končano srednjo poklicno šolo (35,5%). Bistveno manj pa je igralcev s končano osnovno šolo (9%), višjo in visoko šolo (3,9%), nižjo poklicno šolo (2,6%), univerzitetno izobražena pa sta samo dva (1,3%). Igralci so starejši, kar pomeni, da je večina že končala s šolanjem in ima nižjo stopnjo izobrazbe od žensk.

Glede stopnje izobrazbe je primerjava med spoloma pokazala statistično značilne razlike. Večina igralk se še šola, medtem ko so igralci v veliki meri že zaključili s šolanjem in se bodisi profesionalno ukvarjajo z nogometom bodisi pa so že zaposleni (predvsem igralci iz 2. in 3. SNL).

		ZAPOSLITEV					Skupaj
			poklicni nogometaš/ica	zaposlitev v športu	zaposlitev na drugem področju	šolanje	
SPOL	moški	Število	77	10	24	44	155
		% znotraj spola	49,7%	6,5%	15,5%	28,4%	100,0%
	ženski	Število	3	0	13	116	132
		% znotraj spola	2,3%	0%	9,8%	87,9%	100,0%
Skupaj		Število	80	10	37	160	287
		% znotraj spola	27,9%	3,5%	12,9%	55,7%	100,0%

Preglednica 9: Sektor zaposlitve v odvisnosti od spola

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	113,003	3	0,000

Preglednica 10: Testiranje statistične značilnosti odnosa med sektorjem zaposlitve in spolom

V preglednici 10 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola po strukturi sektorja zaposlitve statistično značilno razlikujeta.

Podrobnejša analiza obeh spolov pokaže, da se kar 160 (55,7%) igralcev in igralk še šola, polovico manj (27,9%) je poklicnih nogometašev in nogometašic, 12,9 % jih je zaposlenih na drugem področju, le 3,5% pa jih je zaposlenih v športu.

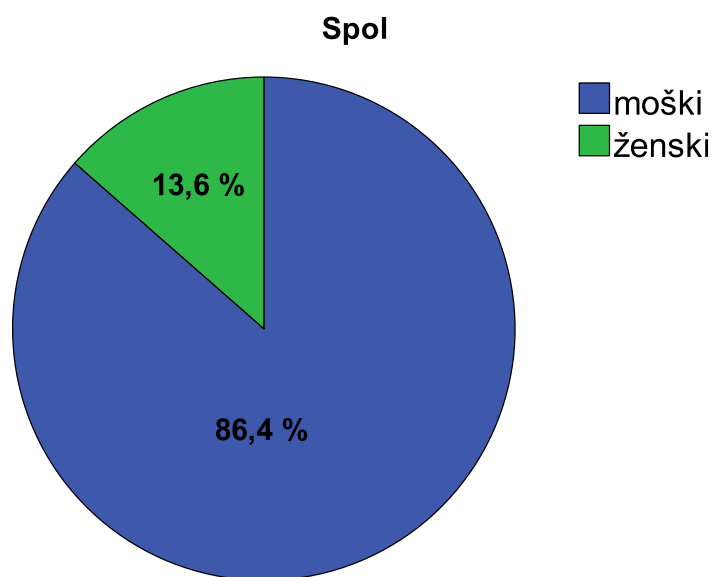
Kot rečeno se spola glede na strukturo sektorja zaposlitve statistično značilno razlikujeta, kar je iz preglednice 9 tudi jasno razvidno. Skoraj devet desetih igralk (87,9%) se še šola, medtem ko je takih igralcev le 44 (28,4%). Najbolj sta si spola podobna na področju zaposlitve na drugih področjih – 15,5% pri igralcih in 9,8% pri igralkah. V športu ni zaposlena nobena igralka, medtem ko je takih igralcev le 10 (6,5%). Največji razkorak med spoloma pa je moč opaziti na področju profesionalne nogometne kariere. Igralcev, ki se z igranjem nogometa preživljajo in jim le-ta tudi predstavlja osnovni poklic, je skoraj polovica (49,7%), medtem ko so take igralko samo 3 (2,3%).

Prav razlika na področju zaposlitve slovenskih igralcev in igralk jasno kaže na trenutni položaj ženskega nogometa pri nas in nam da vedeti, da je zaenkrat moški nogomet, kar zadeva profesionalizacijo, na bistveno višjem nivoju. Samo z igranjem ženskega nogometa se v Sloveniji ne da preživljati, medtem ko za moške, vsaj v 1. SNL, to lahko trdimo. Iz leta v leto se razlike med moškim in ženskim nogometom tudi pri nas manjšajo, vendar so še vedno velike. Prav na področju profesionalizacije ženskega nogometa obstajajo v Sloveniji še precejšnje rezerve. V prihodnosti bo tako profesionalizacija ženskega nogometa zagotovo eno izmed področij, na katerem bo potrebnega še veliko dela.

8.1.2. FUNKCIONARJI

SPOL	FREKVENCA	ODSTOTEK
MOŠKI	51	86,4
ŽENSKI	8	13,6
SKUPAJ	59	100,0

Preglednica 11: Funkcionarji – spol

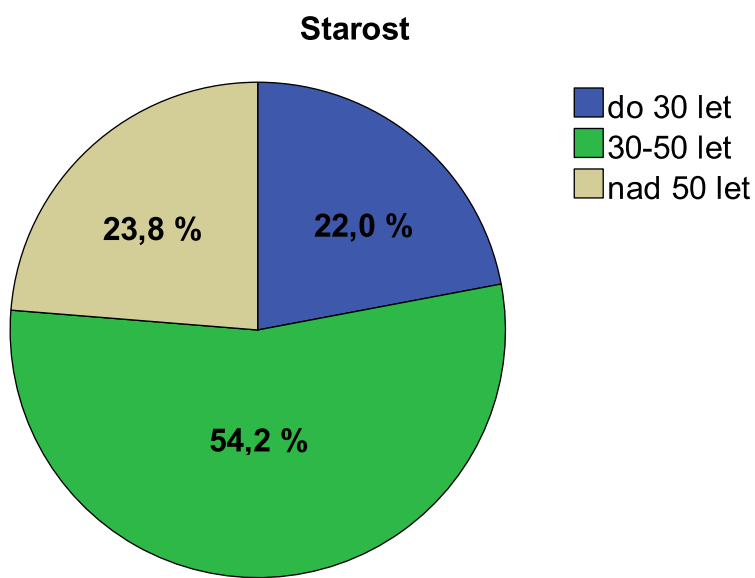

Grafikon 5: Funkcionarji – spol

Iz preglednice 5 in grafikona 5 je razvidno razmerje med anketiranimi funkcionarkami in funkcionarji. Velika večina funkcionarjev v slovenskih klubih je moškega spola (86,4%), žensk je manj (13,6%). Funkcionarke delujejo le v ženskih klubih. Zagotovo je do neke mere tako stanje posledica še vedno prisotnega stereotipnega pojmovanja nogometa kot izključno moškega športa, v katerem ženske nimajo kaj iskati. Vendar postajajo z razvojem in popularizacijo ženskega nogometa razlike med ženskim in moškim nogometom vedno manjše, tudi na področju dela funkcionarjev. Danes ženske v družbi že zasedajo visoke in vplivne položaje, kdaj bo temu tako tudi v ženskem nogometu pri nas, pa bo pokazal čas. Zagotovo pa bomo morali na to še vsaj malo počakati.

STAROST	FREKVENCA	ODSTOTEK
do 20 let	13	22,0
20 do 25 let	32	54,2
nad 25 let	14	23,8
SKUPAJ	59	100,0

Preglednica 12: Funkcionarji – starost

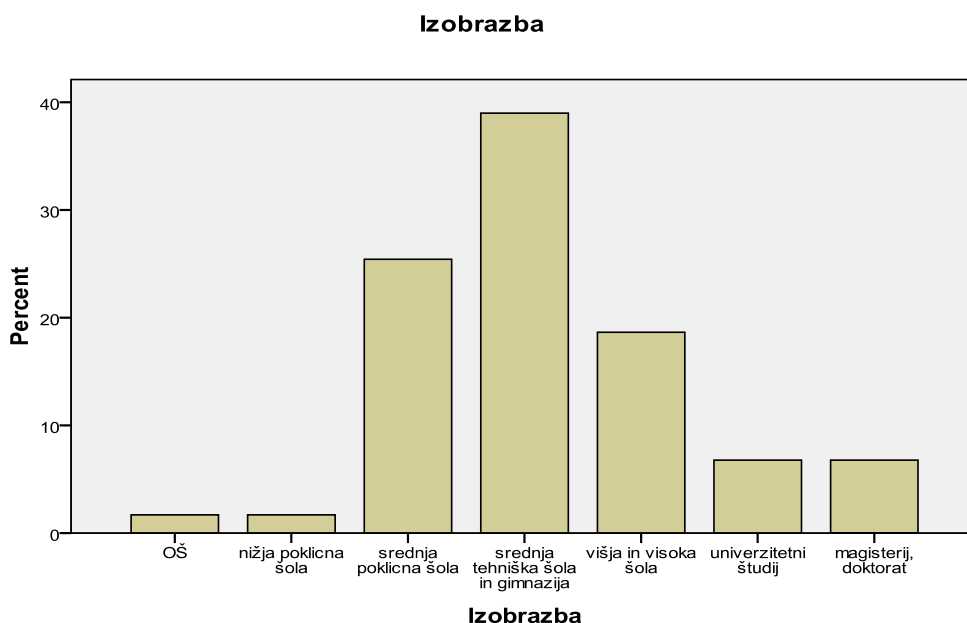

Grafikon 6: Funkcionarji – starost

Preglednica in grafikon 6 prikazujeta starostno strukturo anketiranih funkcionarjev, iz katerih je razvidno, da je največ anketirancev starih od 30 do 50 let. Pričakovano in razumljivo v klubih delujejo predvsem starejši in izkušeni kadri. Dobre tri četrtine vseh anketiranih funkcionarjev namreč predstavlja demografska skupina, v katero spadajo starejši od 30-ih let.

STOPNJA IZOBRAZBE	FREKVENCA	ODSTOTEK
OŠ	1	1,7
Nižja poklicna šola	1	1,7
Srednja poklicna šola	15	25,4
Srednja tehniška šola in gimnazija	23	39,0
Višja in visoka šola	11	18,6
Univerzitetni študij	4	6,8
Magisterij, doktorat	4	6,8
SKUPAJ	59	100,0

Preglednica 13: Funkcionarji – Stopnja izobrazbe

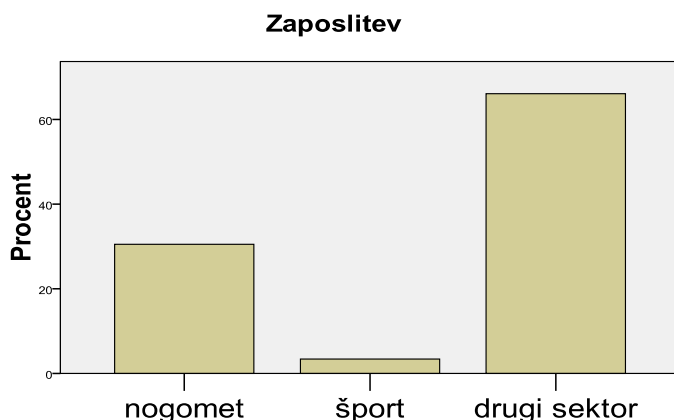

Grafikon 7: Funkcionarji – Stopnja izobrazbe

Anketirani funkcionarji imajo najpogosteje srednješolsko izobrazbo (skupaj 64,4 %), nekaj manj jih ima višjo in visoko šolo (18,6 %), sledijo funkcionarji z univerzitetno izobrazbo, magisterijem in doktoratom (oboje po 6,8%), najmanj pa jih ima končano le poklicno ali osnovno šolo (oboje po 1,7%). S povečevanjem stopnje izobrazbe in predvsem specializacije na področjih, ki omogočajo kvalitetno delo na področjih upravljanja s klubi in trenerskega dela, se bo v prihodnosti kvaliteta dela v klubih izboljšala. Zato menim, da bo v prihodnje potrebno izobraževanju kadrov na teh področjih posvetiti še dodatno pozornost, kar pa Nogometna zveza Slovenije z letnimi seminarji in zaostrevanjem pogojev za vodenje ekip do neke mere že počne.

SEKTOR ZAPOSLOTITVE	FREKVENCE	ODSTOTEK
Zaposlitev v nogometu	18	30,5
Zaposlitev v športu	2	3,4
Zaposlitev na drugem področju	39	66,1
SKUPAJ	59	100,0

Preglednica 14: Funkcionarji – sektor zaposlitve

Grafikon 8: Funkcionarji – sektor zaposlitve

Preglednica in grafikon 8 jasno ponazarjata, da je večino anketiranih funkcionarjev zaposlenih izven nogometa in športa, na drugih področjih (66,1%). Slaba tretjina (30,5%) vseh anketiranih je zaposlena v nogometu, le 3,4% pa na drugih športnih področjih. Rezultati potrjujejo mojo zahtevo po specializaciji kadra na področju nogometa v Sloveniji. Velika večina nogometnih funkcionarjev je namreč še vedno zaposlena na drugih področjih, nogomet pa jim predstavlja zgolj drugoten vir dohodka, ali, še pogosteje, opravljajo delo le iz svoje dobre volje. Kot sem že izpostavila, bi bilo potrebno področje dela slovenskih nogometnih funkcionarjev še dodatno profesionalizirati. Le ob popolni posvetitvi delu v klubu bodo lahko funkcionarji pomagali k izboljšanju dela in rezultatov, tako v domačem kot svetovnem merilu. Vendar pa so za kaj takega potrebna sredstva, ki jih že tako ali tako primanjkuje.

		STAROST			Skupaj	
		do 30 let	30-50 let	nad 50 let		
SPOL	moški	Število	9	29	13	51
		% znotraj starosti	17,7%	56,9%	25,4%	86,4%
	ženski	Število	4	3	1	8
		% znotraj starosti	50%	37,5%	12,5%	13,6%
Skupaj		Število	13	32	14	59
		% znotraj starosti	22%	54,3%	23,7%	100,0%

Preglednica 15: Starost v odvisnosti od spola

Na podlagi preglednice 15 sem ugotavljala starost anketiranih funkcionarjev v odvisnosti od spola. Več kot polovica funkcionarjev (54,3%) je starih med 30 in 50 let, sledijo najstarejši – nad 50 let (23,7%), dobra petina pa je funkcionarjev, starih manj kot 30 let (22%). Opazna je statistično značilna razlika med spoloma. V moških klubih deluje bistveno več (86,4%) funkcionarjev kot v ženskih (13,6%) klubih. Med spoloma glede na starost ni statistično značilne razlike, kar pomeni, da večina funkcionarjev in funkcionark pripada istim starostnim kategorijam. Če pogledamo starostne kategorije glede na spol, je situacija sledeča. Pri moških je dobra polovica vseh funkcionarjev starih med 30 in 50 let (56,9%), dobra četrtina je starih nad 50 let (25,4%), slaba petina (17,7%) pa manj kot 30 let. Polovica funkcionark (50%) je mlajših od 30 let, 37,5% jih je starih od 30 do 50 let, le 1 (12,5%) pa je starejša od 50 let.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	4,255	2	0,119

Preglednica 16: Testiranje statistične značilnosti odnosa med starostjo in spolom

V preglednici 16 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola po strukturi starosti statistično značilno ne razlikujeta. Kot rečeno, v klubih delujejo bolj izkušene funkcionarke in funkcionarji.

		IZOBRAZBA								
			OŠ	nižja poklicna šola	srednja poklicna šola	srednja tehniška šola in gimnazija	višja in visoka šola	Univerzitetni študij	magisterij, doktorat	Skupaj
SPOL	moški	Število	0	0	13	21	10	4	3	51
		% znotraj spola	0%	0%	25,5%	41,2%	19,6%	7,8%	5,9%	100,0%
	ženski	Število	1	1	2	2	1	0	1	8
		% znotraj spola	12,5%	12,5%	25,0%	25,0%	12,5%	0%	12,5%	100,0%
Skupaj		Število	1	1	15	23	11	4	4	59
		% znotraj spola	1,7%	1,7%	25,4%	39,0%	18,6%	6,8%	6,8%	100,0%

Preglednica 17: Stopnja izobrazbe v odvisnosti od spola

Podrobnejša analiza obeh spolov pokaže, da je največ (kar 39%) funkcionarjev s končano srednjo tehniško šolo in gimnazijo, nekaj manj je tistih s končano srednjo poklicno šolo (25,4%) ter višjo in visoko šolo (18,6%). Le peščica (6,4%) je funkcionarjev z univerzitetno izobrazbo, magisterijem in doktoratom, po 1 pa sta funkcionarja s končano osnovno šolo in nižjo poklicno šolo (obakrat 1,7%).

Z neposredno primerjavo med spoloma sem prišla do sledečih zaključkov. Največji del analiziranega vzorca obsegajo funkcionarke s srednjo tehniško šolo in gimnazijo ter srednjo poklicno šolo (obakrat 25%), štiri funkcionarke (vsaka 12,5%) imajo končano osnovno šolo, nižjo poklicno šolo, višjo in visoko šolo ter magisterij ali doktorat. Funkcionark s končanim univerzitetnim študijem nisem anketirala.

Pri funkcionarjih je slika drugačna. Največji delež zasedajo funkcionarji s končano srednjo tehniško šolo in gimnazijo (41,2%), sledijo funkcionarji s končano srednjo poklicno šolo (25,5%) in tisti z višjo in visoko šolo (19,6%). Bistveno manj pa je funkcionarjev s končanim univerzitetnim študijem (7,8%) ter magisterijem in doktoratom (5,9%). Funkcionarjev z najnižjima stopnjama izobrazbe (osnovna šola, nižja poklicna šola) ni.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	14,476	6	0,025

Preglednica 18: Testiranje statistične značilnosti odnosa med stopnjo izobrazbe in spolom

V preglednici 18 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola po stopnji izobrazbe statistično značilno razlikujeta. Na podlagi rezultatov Hi-kvadrat testa lahko trdimo, da so funkcionarji v Sloveniji povprečno bolj izobraženi kot funkcionarke.

Glede na rezultate je jasno, da morali izobraževanju in dodatni specializaciji nameniti več pomena, zlasti v ženskih klubih. Predpogoj za dodatno izobraževanje so seveda finančna sredstva, ki jih zlasti v ženskem nogometu pri nas kronično primanjkuje.

		ZAPOSILITEV				
			nogomet	šport	drugi sektor	Skupaj
SPOL	moški	Število	16	2	33	51
		% znotraj spola	31,4%	3,9%	64,7%	100,0%
	ženski	Število	2	0	6	8
		% znotraj spola	25,0%	0%	75,0%	100,0%
Skupaj		Število	18	2	39	59
		% znotraj spola	30,5%	3,4%	66,1%	100,0%

Preglednica 19: Področje zaposlitve v odvisnosti od spola

Iz kontingenčne tabele zaposlitev-spol je moč razbrati, da sta skoraj dve tretjini slovenskih funkcionarjev zaposleni v drugem sektorju, slaba tretjina je zaposlena v nogometu, samo 3,4% pa na nekem drugem področju v športu.

Na področju zaposlitve so med spoloma vidne manjše razlike, ki pa niso statistično značilne. Funkcionarji so v večini zaposleni v drugem sektorju (64,7%), prav tako je tudi s funkcionarkami (75%). Temu sledijo zaposlitve v nogometu – pri funkcionarjih je takih 31,4% vprašanih, pri funkcionarkah pa 25%. V športu pa je zaposlenih najmanj – le 3,9% moških in 3,4% žensk.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	0,517	2	0,772

Preglednica 20: Testiranje statistične značilnosti odnosa med področjem zaposlitve in spolom

V preglednici 20 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola po področju zaposlitve statistično značilno ne razlikujeta, kar pomeni, da so tako funkcionarji kot funkcionarke v povprečju zaposleni v istih sektorjih. Spola sta si glede zaposlitve enaka, kar pomeni, da je potreba po profesionalizaciji in zaposlovanju funkcionarjev na področju nogometa prisotna tako v ženskih kot moških klubih.

Kot že večkrat rečeno, bo potrebno v slovenski nogomet, zlasti na področju kadrovanja in vodstva klubov, vložiti precejšen kupček finančnih sredstev, katerih sadovi bodo na dolgi zagotovo bogato obrodili.

8.2. TESTIRANJE HIPOTEZ

S pomočjo frekvenčnih tabel in HI – kvadrat testa sem testirala verjetnost povezave med spremenljivkami.

H1: položaj moškega je glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
FINANČNI VIDIK	Edini vir dohodka	Število	77	2	79
		% znotraj finančnega vidika	97,5%	2,5%	100,0%
		% od skupaj	26,8%	0,7%	27,5%
	Dodatni vir dohodka	Število	45	4	49
		% znotraj finančnega vidika	91,8%	8,2%	100,0%
		% od skupaj	15,7%	1,4%	17,1%
	Ni strošek	Število	26	59	85
		% znotraj finančnega vidika	30,6%	69,4%	100,0%
		% od skupaj	9,1%	20,6%	29,6%
	Strošek	Število	6	67	73
		% znotraj finančnega vidika	8,2%	91,8%	100,0%
		% od skupaj	2,1%	23,3%	25,4%
Skupaj		Število	155	132	287

Preglednica 21: Finančni vidik glede na spol

S finančnega vidika obema spoloma nogomet v prvi meri ne predstavlja stroška (29,6%), nekaj manj je tistih, katerim nogomet predstavlja edini vir dohodka (27,5%), kar četrtini predstavlja strošek (25,4%), najmanjšemu številu vprašanih pa dodatni vir dohodka (17,1%).

Iz tabele je jasno razvidna razlika med spoloma. Medtem ko dobri četrtini moških (26,8%) predstavlja nogomet edini vir dohodka, sta taki ženski le dve (0,7%). Velika razlika je opazna tudi, kadar nogomet predstavlja strošek. Tu je slika ravno obratna. Skoraj četrtini igralk nogomet predstavlja strošek (23,3%), takih igralcev pa je le peščica (2,1%). Razlike so vidne tudi pri drugih dveh odgovorih.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	169,539	4	0,000

Preglednica 22: Testiranje statistične značilnosti odnosa med finančnim vidikom in spolom

V preglednici 22 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola s finančnega vidika statistično značilno razlikujeta, kar potrjuje H1.

Večini igralk nogomet predstavlja strošek, saj morajo same kriti stroške prevoza na treninge in tekme, nakupa opreme, klubskih priprav, ipd. Slovenski ženski klubi, katerih proračun krije omenjene stroške, so redki. Več je klubov, kjer igralk nastale stroške krijejo bodisi iz lastnih žepov bodisi preko plačevanja članarine. V moških klubih je slika drugačna, zlasti v t.i. prvoligaših. Ker gre za profesionalno ligo in so igralci plačani, je samoumevno, da so kriti tudi navedeni stroški. Tudi v 2. in 3. SNL imajo klubi na voljo dovolj sredstev za kritje osnovnih stroškov, čeprav so plače in nagrade igralcev znatno nižje od tistih v 1. SNL.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
ZASLUŽEK	0	Število	15	122	137
		% znotraj zasluzka	10,9%	89,1%	100,0%
		% znotraj spola	9,7%	92,4%	47,7%
	do 200 eur	Število	27	6	33
		% znotraj zasluzka	81,8%	18,2%	100,0%
		% znotraj spola	17,4%	4,5%	11,5%
	200-500 eur	Število	36	3	39
		% znotraj zasluzka	92,3%	7,7%	100,0%
		% znotraj spola	23,2%	2,3%	13,6%
	500-1000 eur	Število	36	0	36
		% znotraj zasluzka	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	23,2%	0,0%	12,5%
	> 1000 eur	Število	41	0	41
		% znotraj zasluzka	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	26,5%	0,0%	14,3%
Skupaj		Število	155	132	287

Preglednica 23: Zasluzek glede na spol

Tudi glede zaslužka se spola precej razlikujeta. Velika večina igralk (92,4%) z igranjem nogometa ne zasluži nič, medtem ko je takih igralcev le slaba desetina (9,7%). Dobra četrtina (26,5%) igralcev zasluži več kot 1000 eur mesečno, takih igralk sploh ni. Skoraj polovica vseh igralcev zasluži med 200 in 1000 evri, take igralk pa so samo tri.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	202,312	5	0,000

Preglednica 24: Testiranje statistične značilnosti odnosa med zaslužkom in spolom

V preglednici 24 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede zaslužka statistično značilno razlikujeta, kar potrjuje H1. Tako tudi analiza odnosa med zaslužkom in spolom potrjuje H1.

Rezultati analize zaslužka slovenskih igralcev in igralk glede na spol ponovno potrdijo mojo domnevo o različnosti položaja ženskega in moškega nogometa na finančnem področju. V slovenskem nogometnem prostoru se z igranjem nogometa preživljajo le moški, pa še to le igralci v 1. SNL. Pri nas je to zagotovo eno izmed področjih, na katerem so razlike med igralci in igralkami največje. Pomanjkanje finančnih sredstev za plačilo igralk je, kot že rečeno, posledica pomanjkanja sponzorjev. Ženski klubi velikokrat nimajo niti sredstev za povračilo nastalih stroškov, kaj šele za plačila ali nagrade igralk in funkcionarjev.

FUNKCIONARJI		VRSTA KLUBA		Skupaj	
		ženski	moški		
PLAČILO	DA	Število	5	29	34
		% znotraj plačila	14,7%	85,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	20,8%	82,9%	57,6%
	NE	Število	18	6	24
		% znotraj plačila	75,0%	25,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	75,0%	17,1%	40,7%
Skupaj		Število	23	35	58
		% znotraj plačila	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 25: Plačilo funkcionarjev glede na vrsto kluba

V ženskih klubih je plačanih le 20,8% funkcionarjev, v moških pa kar 82,9%. Razlika med moškimi in ženskimi klubi je očitna, kar potrjuje tudi analiza rezultatov HI – kvadrat testa.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	22,679	2	0,000

Preglednica 26: Testiranje statistične značilnosti odnosa med vrsto kluba in plačilom

V preglednici 26 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede plačila statistično značilno razlikujejo, kar potrjuje H1. Tako tudi analiza odnosa med plačilom in vrsto kluba potrjuje H1: položaj moškega je glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Situacija pri funkcionarjih je na las podobna tisti pri igralcih. Funkcionarji so plačani predvsem v moških klubih, medtem ko je za svoje delo plačana le dobra petina vseh delujočih v ženskih klubih. Spremembe na finančnem področju bodo vplivale tudi na plačilo funkcionarjev v ženskih klubih. Ko bodo funkcionarji za svoje delo primerno plačani, se bodo lahko v bistveno večji meri posvečali delu v klubih, kar bo zagotovo dvignilo njihovo kakovost dela in posledično pozitivno vplivalo na rezultate.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
MESEČNI ZASLUŽEK	0	Število	18	7	25
		% znotraj mesečnega zaslužka	72,0%	28,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	75,0%	20,0%	42,4%
		% od skupaj	30,5%	11,9%	42,4%
	< 500 eur	Število	5	10	15
		% znotraj mesečnega zaslužka	33,3%	66,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	20,8%	28,6%	25,4%
		% od skupaj	8,5%	16,9%	25,4%
	< 1000 eur	Število	1	11	12
		% znotraj mesečnega zaslužka	8,3%	91,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	31,4%	20,3%
		% od skupaj	1,7%	18,6%	20,3%
	> 1000 eur	Število	0	7	7
		% znotraj mesečnega zaslužka	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	0,0%	20,0%	11,9%
		% od skupaj	0,0%	11,9%	11,9%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj mesečnega zaslužka	40,7%	59,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	100,0%	100,0%	100,0%
		% od skupaj	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 27: Mesečni zaslužek funkcionarjev glede na vrsto kluba

Tri četrtine funkcionarjev v ženskih klubih dela prostovoljno in z delom ne zasluži nič, medtem ko je v moških klubih taka le petina (20%). Večina zasluži do 1000 evrov, 20% pa tudi več kot 1000 evrov. V ženskih klubih je slika popolnoma drugačna. Od tistih, ki nekaj zaslužijo, velika večina zasluži manj kot 500 evrov mesečno.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	20,502	3	0,000

Preglednica 28: Testiranje statistične značilnosti odnosa med vrsto kluba in mesečnim zaslužkom funkcionarjem

V preglednici 28 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede mesečnega zaslužka funkcionarjev statistično

značilno razlikujejo, kar potrjuje H1. Tako tudi analiza odnosa med mesečnim zaslužkom funkcionarjev in vrsto kluba potrjuje H1: položaj moškega je glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Analiza višine zaslužka funkcionarjev nam da ponovno vedeti, da je stanje v moških klubih na tem področju bistveno boljše kot v ženskih klubih. Velika večina vseh funkcionarjev dela zastonj, tisti, ki pa so plačani, pa si z zasluženim denarjem lahko povrnejo zgolj nastale stroške zaradi prevozov. Situacija je popolnoma jasna in rezultati tega testa tako kot vsi prejšnji potrjujejo hipotezo, da je položaj moškega glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa pri nas.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
FINANČNO STANJE	Slabo	Število	4	3	7
		% znotraj finančnega stanja	57,1%	42,9%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	16,7%	8,6%	11,9%
	Zadovoljivo	Število	12	12	24
		% znotraj finančnega stanja	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	50,0%	34,3%	40,7%
	Dobro	Število	6	16	22
		% znotraj finančnega stanja	27,3%	72,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	25,0%	45,7%	37,3%
	Zelo dobro	Število	2	4	6
		% znotraj finančnega stanja	33,3%	66,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	8,3%	11,4%	10,2%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj finančnega stanja	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 29: Finančno stanje glede na vrsto kluba

Slaba polovica (40,7%) klubov ima zadovoljivo finančno stanje, sledijo klubi z dobrim finančnim stanjem (37,3%), manj pa je klubov s slabim (11,9%) in zelo dobrim finančnim stanjem (10,2%). Med ženskimi in moškimi klubi ni statistično značilnih razlik, za kar gre razloge iskati v dejstvu, da funkcionarji v ženskih klubih niti ne pričakujejo boljšega finančnega stanja in se jim zdi stanje zadovoljivo.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	3,423	3	0,331

Preglednica 30: Testiranje statistične značilnosti odnosa med vrsto kluba in finančnim stanjem v klubu

V preglednici 30 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede finančnega stanja v klubu statistično značilno ne razlikujejo, kar zavrača H1. Analiza finančnega stanja v klubih je temeljila na subjektivni oceni funkcionarjev o finančnem stanju v klubih, tako da je do neke mere nereprezentativna. To domnevo potrjuje spodnja kontingenčna tabela in HI-kvadrat test.

Glede na subjektivno oceno funkcionarjev o finančnem stanju v klubu bi lahko domnevali, da se moški in ženski klubi v Sloveniji v tem pogledu ne razlikujejo, vendar temu ni tako. Kot sem že omenila, gre v prvi meri za subjektivno oceno funkcionarjev. Prav tako se mi zdi pomembno izpostaviti dejstvo, da funkcionarji ženskih klubov niti ne poznajo boljših razmer v ženskem nogometu, jih niso vajeni in tako glede na primerjavo s še slabšim stanjem v preteklosti ocenjujejo, da je stanje dobro oz. zadovoljivo. Zagotovo pa to ni odraz dejanskega stanja, kar potrjujejo tudi rezultati analize funkcioniranja klubov.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
FUNKCIONIRANJE KLUBA	NE	Število	13	6	19
		% znotraj funkcioniranja kluba	68,4%	31,6%	100,0%
		% znotraj vrsta kluba	54,2%	17,1%	32,2%
	DA, pokrijemo stroške	Število	10	17	27
		% znotraj funkcioniranja kluba	37,0%	63,0%	100,0%
		% znotraj vrsta kluba	41,7%	48,6%	45,8%
	DA, pokrijemo stroške in plače	Število	1	9	10
		% znotraj funkcioniranja kluba	10,0%	90,0%	100,0%
		% znotraj vrsta kluba	4,2%	25,7%	16,9%
	DA, ostane za nagrade	Število	0	3	3
		% znotraj funkcioniranja kluba	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrsta kluba	0,0%	8,6%	5,1%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj funkcioniranja kluba	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 31: Funkcioniranje kluba glede na vrsto kluba

Natančnejša analiza kontingenčne tabele vrsta kluba – funkcioniranje kluba pokaže, da skoraj polovica (45,8%) klubov z vsemi prilivi pokrije stroške. Kar tretjina je takih klubov, ki z rednimi prilivi ne pokrije vseh stroškov in morajo sredstva potegniti z žepov funkcionarjev in igralcev. 16,9% klubov s prilivi pokrije stroške in plače funkcionarjev in igralcev, le 5,1% klubom pa ostane nekaj sredstev tudi za nagrade funkcionarjev ali igralcev.

Že na podlagi tabele lahko ugotovimo jasne razlike med vrstami kluba. Več kot polovica (54,2%) ženskih klubov s prilivi ne pokrije vseh stroškov, medtem ko je takih moških klubov le slaba petina (17,1%). Velika večina ostalih ženskih klubov (41,7%) s prilivi pokrije stroške. Tu je slika pri moških klubih precej podobna, saj skoraj polovica (48,6%) moških klubov s prilivi prav tako pokrije stroške. Le peščica (4,2%) je ženskih klubov, ki s prilivi pokrijejo

stroške in plače, takih moških klubov je kar dobra četrtina (25,7%). Ženskih klubov, kjer bi denar ostal še za nagrade, ni, med moškimi pa so taki trije klubi. Razlike med vrsto kluba potrjuje tudi analiza HI-kvadrat testa, kar je še ena potrditev H1, ki pravi, da je položaj moškega glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	12,166	3	0,007

Preglednica 32: Testiranje statistične značilnosti odnosa med vrsto kluba in funkcioniranjem kluba

V preglednici 32 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede funkcioniranja kluba statistično značilno razlikujejo, kar potrjuje H1: položaj moškega je glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Na podlagi rezultatov analize funkcioniranja kluba nam je jasno, da rezultati o finančnem stanju v klubih niso bili realni. Zgornji rezultati namreč jasno prikažejo razlike med ženskimi in moškimi klubi in ponovno potrdijo hipotezo o finančnih razlikah med ženskimi in moškimi klubi v Sloveniji. Iz rezultatov je razvidno tudi precej klavrno stanje moških klubov, saj ima le četrtina klubov na voljo dovolj financ za plače igralcev in funkcionarjev. V analizi so namreč zajeti tudi klubi iz 2. in 3. SNL, kjer je finančno stanje bistveno slabše kot v 1. SNL. Ženski klubi pa so, kot že večkrat ugotovljeno, tako ali tako zgodba zase.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
ŠTEVILO SPONZORJEV	1-3	Število	11	2	13
		% znotraj števila sponzorjev	84,6%	15,4%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	45,8%	5,7%	22,0%
	< 10	Število	3	12	15
		% znotraj števila sponzorjev	20,0%	80,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	12,5%	34,3%	25,4%
	10-20	Število	6	11	17
		% znotraj števila sponzorjev	35,3%	64,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	25,0%	31,4%	28,8%
	> 20	Število	4	10	14
		% znotraj števila sponzorjev	28,6%	71,4%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	16,7%	28,6%	23,7%
Skupaj		Število	24	35	59

Preglednica 33: Število sponzorjev glede na vrsto kluba

Slaba polovica ženskih klubov (45,8%) ima le 1-3 sponzorje, takih moških klubov je le za odtenek (5,7%). Manj kot 10 sponzorjev imajo trije ženski (12,5%) in dvanajst moških (34,3%) klubov. Med 10 in 20 sponzorjev ima četrtnina ženskih (25%) in slaba tretjina (31,4%) moških klubov. Več kot dvajset sponzorjev ima 16,7% ženskih in 28,6% moških klubov.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	14,112	3	0,003

Preglednica 34: Testiranje statistične značilnosti odnosa med vrsto kluba in številom sponzorjem

V preglednici 34 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede števila sponzorjev statistično značilno razlikujejo, kar potrjuje H1: : položaj moškega je glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Na podlagi vseh analiz kontingenčnih tabel in HI – kvadrat testov, lahko trdim, da je položaj moškega nogometa glede na ekonomski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji in tako sprejemem H1. Tu gre tako za razlike pri plačah igralcev in igralk kot za samo finančno stanje v posameznih klubih. Razlike pa se pojavljajo praktično pri vseh testiranih spremenljivkah – v zaslužku igralcev in funkcionarjev, finančnem stanju v klubih, številu sponzorjev, ipd.

Finančno področje je zagotovo eno izmed področij, na katerih bo v prihodnje za razvoj ženskega nogometa potrebno storiti največ. Na tem področju ženski nogomet v primerjavi z moškimi tudi najbolj zaostaja. Razlike seveda obstajajo tudi med posameznimi slovenskimi moškimi ligami, saj obstaja pri nas dejansko samo ena profesionalna liga, vse ostale so le polprofesionalne.

H2: položaj moškega nogometa je glede na socialni vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
SOCIALNI VIDIK	Služba	Število	68	4	72
		% znotraj socialnega vidika	94,4%	5,6%	100,0%
		% znotraj spola	43,9%	3,0%	25,1%
	Rekreacija	Število	13	46	59
		% znotraj socialnega vidika	22,0%	78,0%	100,0%
		% znotraj spola	8,4%	34,8%	20,6%
	Tekmovanje	Število	63	35	98
		% znotraj socialnega vidika	64,3%	35,7%	100,0%
		% znotraj spola	40,6%	26,5%	34,1%
	Druženje	Število	5	27	32
		% znotraj socialnega vidika	15,6%	84,4%	100,0%
		% znotraj spola	3,2%	20,5%	11,1%
	Sprostitev	Število	6	20	26
		% znotraj socialnega vidika	23,1%	76,9%	100,0%
		% znotraj spola	3,9%	15,2%	9,1%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj socialnega vidika	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 35: Socialni vidik glede na spol

Slabi polovici (43,9%) igralcev predstavlja nogomet s socialnega vidika v prvi meri službo, takih igralk skorajda ni (le 3%). Več kot tretjina igralk dojema nogomet v prvi meri kot sredstvo za rekreacijo (34,8%), igralcev s takim dojemanjem je bistveno manj (8,4%). Tekmovalnost je opazna pri obeh spolih – 40,6% igralcev in 26,5% igralk je kot prvi socialni vidik ukvarjanja z nogometom izpostavilo tekmovanje. Vidik druženja je bolj prisoten pri igralkah (20,5%) kot igralcih (3,2%). Namanj pa je tistih, katerim nogomet predstavlja obliko sprostitve – 15,2% igralk in le 3,9% igralcev.

Rezultati kontingenčne tabele in nato še HI – kvadrat testa potrjujejo razlike med spoloma na področju socialnih vidikov nogometa. Medtem ko nogomet igralkam v prvi meri pomeni obliko rekreacije, tekmovanja in druženja, je za igralce nogomet v precejšnji meri služba in oblika tekmovanja, dokazovanja.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	104,840	4	0,000

Preglednica 36: Testiranje statistične značilnosti odnosa med socialnim vidikom in spolom

V preglednici 36 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede socialnega vidika ukvarjanja z nogometom statistično značilno razlikujeta, kar potrjuje H2: položaj moškega nogometa je glede na socialni vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji. Igralci in igralk se glede socialnega vidika ukvarjanja z nogometom statistično značilno razlikujejo.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
ODNOS DRUŽINE	Podpora, pomoč	Število	139	101	240
		% znotraj odnosa družine	57,9%	42,1%	100,0%
		% znotraj spola	89,7%	76,5%	83,6%
	Ni specifičnega odnosa	Število	15	28	43
		% znotraj odnosa družine	34,9%	65,1%	100,0%
		% znotraj spola	9,7%	21,2%	15,0%
	Ni podpore, odsvetovanje	Število	0	2	2
		% znotraj odnosa družine	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj spola	0,0%	1,5%	0,7%
	Nestrinjanje	Število	1	1	2
		% znotraj odnosa družine	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj spola	0,6%	0,8%	0,7%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj odnosa družine	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 37: Odnos družine glede na spol

Veliki večini igralcev (89,7%) in igralk (76,5%) nudi družina pri ukvarjanju z nogometom podrro in pomoč. Specifičnega odnosa do ukvarjanja z nogometom nimajo predvsem družine igralk (21,2%), takih družin igralcev je manj (9,7%). Le v dveh primerih (1,5%) igralk s strani svoje družine ne dobivajo podpore, medtem ko je nestrinjanja tako pri igralkah kot

igralcih le po 1 osamljen primer.

Več igralcev je deležnih podpore in pomoči, medtem ko je pri igralkah v veliki meri prisoten nespecifičen odnos družine do njihovega ukvarjanja z nogometom. Tu prihaja do razlik v odnosu družine do ukvarjanja z nogometom glede na spol, kar potrjujejo tudi rezultati HI-kvadrat testa.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	10,169	3	0,017

Preglednica 38: Testiranje statistične značilnosti odnosa med odnosom družine in spolom

V preglednici 38 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede odnosa družine do njihovega ukvarjanja z nogometom statistično značilno razlikujeta, kar potrjuje H2 - položaj moškega nogometa je glede na socialni vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Razlike se pojavijo predvsem zaradi različnega odnosa družin igralcev in igralk do njihovega ukvarjanja z nogometom. Precej več družin igralk nima specifičnega odnosa do njihovega ukvarjanja z nogometom. Verjetno je to posledica slabega poznavanja športne panoge, saj ima tudi širša družba podoben odnos do ženskega nogometa. S povečanjem medijske pokritosti in prepoznavnosti ženskega nogometa se bo spremenil tudi odnos družin in posledično širše družbe do te, pri nas še vedno slabo poznane, športne panoge.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
ODNOS DRUŽBE	Pozitiven odnos	Število	141	88	229
		% znotraj odnosa družbe	61,6%	38,4%	100,0%
		% znotraj spola	91,0%	66,7%	79,8%
	Ni posebnega odnosa	Število	13	39	52
		% znotraj odnosa družbe	25,0%	75,0%	100,0%
		% znotraj spola	8,4%	29,5%	18,1%
	Odklonilen odnos	Število	1	4	5
		% znotraj odnosa družbe	20,0%	80,0%	100,0%
		% znotraj spola	0,6%	3,0%	1,7%
	Skrajno odklonilen odnos	Število	0	1	1
		% znotraj odnosa družbe	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj spola	0,0%	0,8%	0,3%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj odnosa družbe	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 39: Odnos družbe glede na spol

Pri analizi rezultatov kontingenčne tabele odnosa družbe glede na spol sem prišla do naslednjih zaključkov. V veliki meri (79,8%) ima slovenska družba pozitiven odnos do nogometa. Slaba petina nima nekega posebnega odnosa (18,1%), minimalen je odklonilen odnos (1,7%) in zanemarljiv skrajno odklonilen odnos (0,3%).

Družba ima do moškega nogometa v precejšnji meri pozitiven odnos (91%), slaba desetina slovenskih igralcev (8,4%) je mnenja, da družba nima nekega posebnega odnosa do nogometa, samo 1 igralec (0,6%) je zaznal odklonilen odnos družbe do nogometa v Sloveniji.

Pri igralkah je situacija drugačna. Dobri dve tretjini igralk (66,7%) je mnenja, da ima družba v Sloveniji pozitiven odnos do ženskega nogometa, slaba tretjina (29,5%) meni, da Slovenci nimajo posebnega odnosa, nekaj pa jih meni, da ima družba odklonilen (3%) ali skrajno odklonilen (0,8%) odnos.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	26,393	3	0,000

Preglednica 40: Testiranje statistične značilnosti odnosa med odnosom družbe in spolom

V preglednici 40 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede odnosa družbe do njihovega ukvarjanja z nogometom statistično značilno razlikujeta, kar potrjuje H2 - položaj moškega nogometa je glede na socialni vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Rezultati analize kontingenčnih tabel in HI – kvadrat testov posameznih spremenljivk kažejo, da je v Sloveniji položaj moškega nogometa glede na socialni vidik boljši od položaja ženskega nogometa in sprejem postavljeno H2.

Tako odnos družine kot družbe se do ženske in moške športne panoge statistično značilno razlikuje. Ne v smislu nasprotovanja, ampak predvsem v smislu indifference. Verjetno je to vsaj do neke mere posledica nepoznavanja v Sloveniji relativno nepoznane in zaenkrat še precej slabo razvite športne panoge. Moški nogomet pa ima tako ali tako že precej časa praktično povsod po svetu primat med športnimi panogami.

Tudi dojemanje nogometa se med spoloma statistično značilno razlikuje. Medtem ko igralci nogomet v prvi meri dojemajo kot službo, igralkam pomeni predvsem obliko rekreacije, tekmovanja. Z večanjem medijske pokritosti in prepoznavnosti ženskega nogometa bo panoga postajala vedno bolj zanimiva tudi za sponzorje in donatorje, z večanjem njihovega vložka se bodo izboljšali pogoji za delo, povečali se bosta stopnji profesionalnosti in kvalitete, vse to pa bo na daljši rok vplivalo tudi na pogled širše družbe na to športno panogo.

H3: položaj moškega nogometa je glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

IGRALCI		SPOL			Skupaj
			moški	ženski	
KAKOVOST TRENINGOV	DA	Število	137	125	262
		% znotraj kvalitete treningov	52,3%	47,7%	100,0%
		% glede na spol	88,39%	94,70%	91,55%
	NE	Število	18	7	25
		% znotraj kvalitete treningov	72,0%	28,0%	100,0%
		% glede na spol	11,61%	5,30%	8,45%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj kvalitete treningov	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 41: Kakovost treningov glede na spol

Analiza rezultatov kontingenčne tabele Kakovost treningov – spol pokaže, da je velika večina (91,55%) vseh igralcev in igralk zadovoljnih s kakovostjo treningov, le slaba desetina (8,45%) je drugačnega mnenja.

Analiza glede na spol odkrije manjše razlike med spoloma. Glede na igralce (88,39%) je večje število igralk (kar 94,70%) zadovoljnih s kvaliteto treningov. Posledično je nezadovoljnih igralk (5,30%) manj kot igralcev (11,61%).

Tudi analiza rezultatov HI – kvadrat testa potrди domnevo, da razlike med spoloma glede kvalitete treningov niso statistično značilne, kar pomeni, da na podlagi teh rezultatov ne moremo trditi, da je položaj moškega nogometa glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	3,569	1	0,059

Preglednica 42: Testiranje statistične značilnosti odnosa med kakovostjo treningov in spolom

V preglednici 42 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede mnenja o kakovosti treningov statistično značilno ne razlikujeta, kar ovrže H3: položaj moškega nogometa je glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Potrebno je izpostaviti, da zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v ženskih klubih delujejo manj kakovostni trenerji, ki imajo manj izkušenj in trenerskega znanja. Tako se verjetno tudi nivo kakovosti dela ne more primerjati z nivojem v 1. ali 2. SNL. Zagotovo je delo vsaj do neke mere prilagojeno ženskim telesnim in tehničnim sposobnostim, ki niso na nivoju moških kolegov.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
RAZLOGI KAKOVOST	0	Število	137	125	262
		% znotraj razlogi kak.	52,3%	47,7%	100,0%
		% znotraj spola	88,4%	94,7%	91,3%
	vsebina treningov	Število	7	2	9
		% znotraj razlogi kak.	77,8%	22,2%	100,0%
		% znotraj spola	4,5%	1,5%	3,1%
	organizacija treningov	Število	7	4	11
		% znotraj razlogi kak.	63,6%	36,4%	100,0%
		% znotraj spola	4,5%	3,0%	3,8%
	delo trenerja	Število	2	1	3
		% znotraj razlogi kak.	66,7%	33,3%	100,0%
		% znotraj spola	1,3%	0,8%	1,0%
	drugo	Število	2	0	2
		% znotraj razlogi kak.	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	1,3%	0,0%	0,7%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj razlogi kak.	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 43: Razlogi za slabo kakovost treningov glede na spol

Kot sem ugotovila že s prejšnjo analizo rezultatov kontingenčne tabele in HI – kvadrat testa, je več kot devet desetih (91,3%) vseh igralcev in igralk zadovoljnih s kakovostjo treningov. Od tistih, ki s kakovostjo le-teh niso zadovoljni, jih največ (3,8%) ni zadovoljnih z organizacijo treningov in vsebino treningov (3,1%). S slabim delom trenerja (1%) in drugim (0,7%) ni zadovoljna le peščica.

Med spoloma na podlagi analize rezultatov kontingenčnih tabel ni moč opaziti velikih razlik. Kot že ugotovljeno, je nekaj manj igralcev (88,4%) kot igralk (94,7%) zadovoljnih s kakovostjo treningov. Nezadovoljni so predvsem z vsebino (4,5%) in organizacijo treningov (4,5%), zelo malo (1,3%) pa je nezadovoljnih z delom trenerja in drugimi stvarmi (1,3%). Igralke pa so nezadovoljne predvsem z organizacijo treningov (3%), vsebino treningov (1,5%) in delom trenerja (0,8%).

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	4,666	4	0,323

Preglednica 44: Testiranje statistične značilnosti odnosa med razlogi za slabo kakovost treningov in spolom

V preglednici 44 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede mnenja o kvaliteti treningov statistično značilno ne razlikujeta, kar ovrže H3: položaj moškega nogometa je glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji.

Velika večina igralcev in igralk je zadovoljnih z delom trenerjev, tako na organizacijski kot vsebinski ravni. Razloge za dobljene rezultate bi lahko iskali v dejstvu, da anketirane igralk spadajo v mlajše starostne kategorije in morda še niso tako kritične kot morda bodo v prihodnje. Morda je med igralci in igralkami do neke mere prisoten tudi strah, da bi rezultate kljub anonimnosti ankete videli trenerji, funkcionarji in bi si z odkritostjo lahko nakopali težave.

Dobljeni rezultati kažejo na to, da se v slovenskem nogometu po mnenju igralcev in igralk načeloma dela dobro. Zadovoljstvo z delom trenerjev in kvaliteto ter organizacijo treningov je zagotovo dobra vzpodbuda za prihodnost. V marsikaterem klubu imajo namreč precej slabe pogoje za delo, pa vendar očitno ostajajo pozitivno naravnani. Obeti za prihodnost so zagotovo dobri.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
DELO TEDENSKO	> 40 ur	Število	1	14	15
		% znotraj delo tedensko	6,7%	93,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	40,0%	25,4%
	30-40 ur	Število	1	3	4
		% znotraj delo tedensko	25,0%	75,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	8,6%	6,8%
	20-30 ur	Število	8	5	13
		% znotraj delo tedensko	61,5%	38,5%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	33,3%	14,3%	22,0%
	< 20 ur	Število	14	13	27
		% znotraj delo tedensko	51,9%	48,1%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	58,3%	37,1%	45,8%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj delo tedensko	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 45: Tedenski delovnik glede na vrsto kluba

Zanimalo me je, koliko ur tedensko porabijo funkcionarji v posameznih klubih za opravilo vseh obveznosti in če obstajajo razlike med ženskimi in moškimi klubi. Skoraj polovica (45,8%) vseh funkcionarjev porabi tedensko manj kot 20 ur za delo v klubu. Četrtnina (25,4%) porabi več kot 40 ur, dobra petina (22%) med 20 in 30 ur in le 6,8% med 30 in 40 ur.

Ob podrobnejši analizi so jasno razvidne razlike med ženskimi in moškimi klubi. Več kot 40 ur tedensko posvečajo delu predvsem funkcionarji v moških klubih (40%), medtem ko je v ženskih klubih takih le peščica (4,2%). Najvišji odstotek zavzemajo funkcionarji z manj kot 20 urami tedenskega dela – kar 58,3% funkcionarjev v ženskih in 37,1% v moških klubih. Med 20 in 30 urami tedenskega dela opravi tretjina (33,3%) funkcionarjev v ženskih klubih, v moških klubih je takih funkcionarjev manj (14,3%). Najmanj je takih, ki za delo porabijo med 30 in 40 urami tedensko – 8,6% funkcionarjev v moških klubih in 4,2% v ženskih klubih.

Med klubi je torej na področju dela funkcionarjev opazna očitna razlika, kar potrjujejo tudi rezultati testiranja statistične značilnosti odnosa med tedenskim delovnikom in vrsto kluba. Znatno več funkcionarjev moških klubov je za svoje delo plačanih in se zato delu lahko bolj posvetijo, zanj porabijo več časa. Medtem ko funkcionarjem ženskih klubov opravljanje dela ne predstavlja primarnega vira prihodka, če sploh kakršen koli prihodek, in so zato primorani imeti še redno službo, ki jim omogoča preživetje. Za delo v klubu jim zato ostane manj časa.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	11,339	3	0,010

Preglednica 46: Testiranje statistične značilnosti odnosa med tedenskim delovnikom in vrsto kluba

V preglednici 46 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede tedenskega delovnika funkcionarjev statistično značilno razlikujejo, kar potrjuje H3: položaj moškega nogometa je glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji. Funkcionarji v ženskih klubih za svoje delo porabijo bistveno manj časa, kar jim na nek način onemogoča opravljanje dela na nivoju funkcionarjev v moških klubih.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
DELO DODATNO	0	Število	1	6	7
		% znotraj delo dodatno	14,3%	85,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	17,1%	11,9%
	Do 5 ur	Število	7	6	13
		% znotraj delo dodatno	53,8%	46,2%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	29,2%	17,1%	22,0%
	Do 10 ur	Število	8	8	16
		% znotraj delo dodatno	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	33,3%	22,9%	27,1%
	> 10 ur	Število	8	15	23
		% znotraj delo dodatno	34,8%	65,2%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	33,3%	42,9%	39,0%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj delo dodatno	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 47: Tedensko dodatno delo glede na vrsto kluba

Za testiranje H3 sem analizirala rezultate kontingenčne tabele in HI – kvadrat testa tedenskega dodatnega dela funkcionarjev glede na vrsto kluba. Zanimalo me je, če med ženskimi in moškimi klubi v Sloveniji na področju dodatnega dela funkcionarjev obstajajo statistično značilne razlike, na podlagi katerih bi lahko sklepala o organizaciji v klubih.

Največ (39%) je klubov, kjer funkcionarji porabijo tedensko več kot 10 ur dodatnega dela, nekaj manj (27,1%) funkcionarjev porabi za dodatno delo do 10 ur tedensko, sledijo funkcionarji s petimi dodatnimi urami tedenskega dela (22%), najmanj (11,9%) pa dodatnega dela ne opravlja.

Med ženskimi in moškimi klubi ni velikih razlik, kar potrjuje tudi test statistične značilnosti. V ženskih klubih za opravljanje dodatnih obveznosti največ (53,8%) funkcionarjev porabi do 5 ur tedensko, le 1 (4,2%) pa ne opravlja dodatnega dela. Tudi v moških klubih največ (46,2%) funkcionarjev porabi do 5 ur dodatnega dela, precejšen pa je tudi odstotek tistih, ki porabijo več kot 10 ur tedensko (42,9%). Podobno kot v ženskih klubih je tudi pri moških najmanj funkcionarjev, ki ne opravljajo dodatnega dela (17,1%).

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	3,862	3	0,277

Preglednica 48: Testiranje statistične značilnosti odnosa med dodatnim delom in vrsto kluba

V preglednici 48 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede dodatnega dela funkcionarjev statistično značilno ne razlikujejo, s čimer lahko zavržem H3.

Na podlagi vseh analiziranih kontingenčnih tabel HI – kvadrat testov lahko H3: položaj moškega nogometa je glede na organizacijski vidik boljši od položaja ženskega nogometa v Sloveniji, zavržem. Iz tega sledi, da je pri nas tako ženski kot moški nogomet na podobnem organizacijskem nivoju. Glede na poznavanje razmer v slovenskem ženskem nogometu lahko trdim, da je temu tako zaradi dejstva, da sem v raziskavo vključila tudi klube iz 2. in 3. nogometne lige, kjer so razmere na organizacijskem področju bolj podobne razmeram v 1. ženski nogometni ligi. Neposredna primerjava moških klubov iz 1. moške in 1. ženske nogometne lige bi pokazala na velike razlike, ki še vedno obstajajo med klubi, tudi na organizacijskem področju. Zagotovo je to v veliki meri posledica velikih finančnih razlik, ki vladajo med klubi posameznih lig.

H4: Motivi za igranje nogometa igralcev in igralk se razlikujejo.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
PRIHODNOST	Preživljanje	Število	105	10	115
		% znotraj prihodnosti	91,3%	8,7%	100,0%
		% znotraj spola	67,7%	7,6%	40,1%
	Dodaten vir zaslužka	Število	29	26	55
		% znotraj prihodnosti	52,7%	47,3%	100,0%
		% znotraj spola	18,7%	19,7%	19,2%
	Rekreacija, tekmovanje, sprostitve	Število	16	83	99
		% znotraj prihodnosti	16,2%	83,8%	100,0%
		% znotraj spola	10,3%	62,9%	34,5%
	Druženje, socialne skupine	Število	5	13	18
		% znotraj prihodnosti	27,8%	72,2%	100,0%
		% znotraj spola	3,2%	9,8%	6,3%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj prihodnosti	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 49: Želja po prihodnosti v odvisnosti od spola

Četrto hipotezo sem testirala z analizo kontingenčne tabele in HI – kvadrat testa o sedanjem stanju in želji po prihodnosti v nogometu. Podrobnejša analiza kontingenčne tabele pokaže, da si največ (40,1%) igralcev in igralk želi, da bi jim nogomet predstavljal glaven vir dohodka in da bi se z igranjem nogometa lahko enkrat oziroma še naprej preživljali. Dobra tretjina (34,5%) si jih želi, da bi jim nogomet še vedno predstavljal obliko rekreacije, tekmovanja in sprostitve. Slaba petina (19,2%) si v prihodnosti želi preko nogometa pridobiti dodaten vir zaslužka, najmanj (le 6,3%) pa je takih, ki si v prihodnje želijo predvsem druženja in pripadnosti tej socialni skupini.

Analiza z obzirom na spol da jasno vedeti o motivacijskih razlikah med igralkami in igralci. Velika večina igralcev (kar 91,3%) se želi v prihodnosti z nogometom preživljati, medtem ko je takih igralk manj kot desetina (8,7%). Po drugi strani pa si več kot polovica (62,9%) vseh igralk nogomet v prihodnosti predstavlja kot obliko rekreacije, tekmovanja in sprostitve, takega mnenja pa je le dobra desetina igralcev (10,3%). Glede nogometa kot dodatnega vira zaslužka sta si spola precej enotna – take prihodnosti si namreč želi 19,7% igralk in 18,7%

igralcev. Najmanj igralcev (3,2%) in igralk (9,8%) pa si želi v prihodnosti z igranjem nogometa zagotoviti obliko druženja in vključevanja v različne socialne skupine.

Razlike med motivi igralcev in igralk so v veliki meri posledica dejstva, da si večina igralk realno gledano v prihodnosti z igranjem nogometa ne more zagotoviti preživetja, tako da motive za igranje 'najbolj postranske reči na svetu' poiščejo drugje.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	126,510	3	0,000

Preglednica 50: Testiranje statistične značilnosti odnosa med prihodnostjo in spolom

V preglednici 50 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola želje po prihodnosti statistično značilno razlikujeta, na podlagi česar lahko sprejmem H4: Motivi za igranje nogometa igralcev in igralk se razlikujejo.

Razlike v motivih za igranje nogometa med igralci in igralkami gre zagotovo iskati v dejstvu, da je nenazadnje ženski nogomet pri nas zaenkrat le polprofesionalen šport in se z njim ni moč preživljati, medtem ko ukvarjanje z moškim nogometom zagotavlja vir preživetja že cela desetletja. Igralke tako poiščejo motive za ukvarjanje s to v prvi meri moško športno panogo, drugje.

H5: selekcijiranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje.

		VRSTA KLUBA		Skupaj	
		ženski	moški		
DRUGE SELEKCIJE	DA	Število	22	29	51
		% znotraj drugih selekcij	43,1%	56,9%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	91,7%	82,9%	86,4%
	NE	Število	2	6	8
		% znotraj drugih selekcij	25,0%	75,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	8,3%	17,1%	13,6%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj drugih selekcij	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 51: Druge selekcije glede na vrsto kluba

Analiza vseh klubov je pokazala, da ima velika večina (86,4%) klubov poleg članske tudi druge selekcije. Le dobra desetina (13,6%) klubov ne vlaga v ostale selekcije. Kar 91,7% ženskih klubov vlaga v razvoj ostalih selekcij in le 8,3% tega ne počne. Pri moških klubih je slika podobna – 82,9% ima druge selekcije, 17,1% pa ne.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	0,943	1	0,332

Preglednica 52: Testiranje statistične značilnosti odnosa med drugimi selekcijami in vrsto kluba

V preglednici 52 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede na druge selekcije statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavržem H5: selekcijiranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje.

Anketni vprašalnik je zajemal tudi vprašanja o vrsti drugih selekcij, v razvoj katerih klubi vlagajo. Za testiranje H5, ki pravi, da se selekcijiranje igralcev in igralk v Sloveniji razlikuje, sem naredila primerjavo med selekcijami ženskih in moških klubov. Statistično značilnih razlik med ženskimi in moškimi klubi ni bilo, razen pri selekcijah U8 in U10, ker v

te selekcije vlagajo pretežno moški klubi. Tako tudi na podlagi teh rezultatov lahko zaključim, da se selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji ne razlikuje. Zagotovo pa je tu potrebno dodati, da je nabor igralk nekaj desetkrat manjši od nabora igralcev v posameznih starostnih kategorijah. Čeprav rezultati niso odkrili razlik na področju selekcioniranja, pa lahko na podlagi lastnega vedenja in izkušenj na tem področju trdim, da v Sloveniji obstajajo redki ženski klubi, ki imajo na voljo dovolj sredstev in kadrovske zmožnosti za razvoj vseh mladinskih selekcij. Na tem področju bo v prihodnosti potrebno narediti še precej.

FUNKCIONARJI		VRSTA KLUBA		Skupaj	
		ženski	moški		
POMANJKANJE IGRALCEV	DA	Število	14	19	33
		% znotraj pomanjkanja igralcev	42,4%	57,6%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	58,3%	54,3%	55,9%
	NE	Število	10	16	26
		% znotraj pomanjkanja igralcev	38,5%	61,5%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	41,7%	45,7%	44,1%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj pomanjkanja igralcev	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 53: Pomanjkanje igralcev glede na vrsto kluba

Več kot polovica (55,9%) vseh anketiranih funkcionarjev pravi, da klubi trpijo zaradi pomanjkanja igralcev in igralk. Slaba polovica (44,1%) klubov ne trpi zaradi pomanjkanja igralcev. Podrobnejša analiza med spoloma pokaže, da več kot polovica ženskih klubov (58,3%) čuti pomanjkanje igralk, pri moških klubih je odstotek (54,3%) malce nižji. Razlika je posledično tudi med kvantiteto klubov, ki ne trpijo za pomanjkanjem igralcev in igralk. Moških klubov, ki ne trpijo za pomanjkanjem igralcev je malce več (45,7%) kot ženskih klubov (41,7%).

Na podlagi rezultatov lahko zaključim, da v Sloveniji za pomanjkanjem igralcev trpi več kot polovica tako ženskih kot moških nogometnih klubov. Potrebno se je zavedati, da tri četrtine vzorca zajemajo ženski klubi in klubi iz 2. in 3. SNL, kjer situacija z naborom igralcev in igralk ni rožnata.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	0,95	1	0,758

Preglednica 54: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pomanjkanjem igralcev in vrsto kluba

V preglednici 54 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede na pomanjkanje igralcev statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavržem H₅: selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje. Razloge za take rezultate lahko iščemo v dejstvu, da je vzorec zajemal tudi moške klube iz 2. in 3. SNL, kjer je situacija bolj podobna tisti v 1. SŽNL.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
ODKUP/ MENJAVA	DA	Število	7	27	34
		% znotraj odkup/menjava	20,6%	79,4%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	29,2%	77,1%	57,6%
	NE	Število	17	8	25
		% znotraj odkup/menjava	68,0%	32,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	70,8%	22,9%	42,4%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj odkup/menjava	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 55: Odkup igralcev glede na vrsto kluba

Dobra polovica (57,6%) vseh klubov igralce pridobi z odkupom ali menjavo. Med ženskimi in moškimi klubi obstaja precejšnja razlika. Dobre tri četrtine (77,1%) vseh moških klubov pridobiva igralce na ta način, medtem ko je takih ženskih klubov bistveno manj (le 29,2%). Posledično je slika obratna pri klubih, ki igralcev na ta način ne pridobijo – takih je kar 70,8% ženskih in le 22,9% moških klubov.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	13,420	1	0,000

Preglednica 56: Testiranje statistične značilnosti odnosa med odkupom igralcev in vrsto kluba

V preglednici 56 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede odkupa igralcev statistično značilno razlikujejo, na podlagi česar lahko sprejmem H5: selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje.

Samo na podlagi rezultatov tega vprašanja lahko trdimo, da se selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji razlikuje. Ženski nogomet je pri nas še vedno le na pol profesionalen, tako da v tej športni panogi zaenkrat denar še ne igra pomembne vloge, vsaj ne v smislu prodaje in odkupa igralk. To pa je tudi glavni razlog za statistično značilnost razlik med ženskimi in moškimi klubi.

Razlike med ženskimi in moškimi klubi na področju odkupa igralcev so pričakovane. V ženskem nogometu se vrti bistveno manj denarja kot v moškem in posledično so plačani prestopi oz. odkupi igralk bolj kot ne redkost. V moškem nogometu je to običajna praksa, zlasti v višjih ligah.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
SE PRIDRUŽIJO SAMI	DA	Število	14	14	28
		% znotraj se pridružijo sami	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	58,3%	40,0%	47,5%
	NE	Število	10	21	31
		% znotraj se pridružijo sami	32,3%	67,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	41,7%	60,0%	52,5%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj se pridružijo sami	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 57: Pridružitve glede na vrsto kluba

Slabi polovici (47,5%) klubov se igralci pridružijo sami. Med tem je več (58,3%) ženskih in nekaj manj (40%) moških klubov. Posledično je ženskih klubov, katerim se igralci ne pridružijo sami, manj - 41,7% in moških klubov več – 60%.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	1,919	1	0,166

Preglednica 58: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pridružitvijo igralcev in vrsto kluba

V preglednici 58 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede pridružitve igralcev statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavržem H₅: selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje.

Čeprav je ženskih klubov, katerim se igralko pridružijo same, več, pa razlike med ženskimi in moškimi klubi niso statistično značilne, kar pomeni, da se igralko in igralci klubom pridružujejo na podoben način.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
PREKO OBSTOJEČIH IGRALCEV/ IGRALK	DA	Število	13	12	25
		% znotraj preko obstoječih igralcev/igralk	52,0%	48,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	54,2%	34,3%	42,4%
	NE	Število	11	23	34
		% znotraj preko obstoječih igralcev/igralk	32,4%	67,6%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	45,8%	65,7%	57,6%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj preko obstoječih igralcev/igralk	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 59: Pridružitve preko obstoječih igralcev glede na vrsto kluba

Slaba polovica (42,4%) igralcev in igralk se pridruži preko obstoječih igralcev in igralk, medtem ko se dobra polovica (57,6%) vseh igralcev in igralk klubom ne pridruži preko obstoječih igralcev in igralk. Na podlagi analize med spoloma pridemo do naslednjih zaključkov. Več kot polovica (54,2%) igralk se klubom pridruži preko obstoječih igralk, takih igralcev je nekaj manj (45,8%).

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	2,305	1	0,129

Preglednica 60: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pridružitvijo igralcev preko obstoječih igralcev in vrsto kluba

V preglednici 60 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede pridružitve igralcev preko obstoječih igralcev statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavrzem H₅: selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje. Rezultati kažejo na to, da se tako igralci kot igralk v podobni meri pridružujejo preko obstoječih igralcev in igralk.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
S POMOČJO ZNANCEV, PRIJATELJEV	DA	Število	7	8	15
		% znotraj s pomočjo znancev, prijateljev	46,7%	53,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	29,2%	22,9%	25,4%
	NE	Število	17	27	44
		% znotraj s pomočjo znancev, prijateljev	38,6%	61,4%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	70,8%	77,1%	74,6%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj s pomočjo znancev, prijateljev	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 61: Pridružitve s pomočjo znancev in prijateljev glede na vrsto kluba

Le slaba četrtina (25,4%) igralcev in igralk se klubom pridruži s pomočjo znancev in prijateljev. Velika večina (74,6%) se preko znancev in prijateljev klubom ne pridruži. Med spoloma ni opaznih razlik. Manj kot tretjina je takih igralk, ki se klubom pridružijo s pomočjo znancev in prijateljev (29,2%), tudi takih igralcev sta le dve dobri desetini (22,9%). Kar 77,1% igralcev se klubom ne pridruži preko igralcev in igralk, takih igralk je kar 70,8%.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	0,299	1	0,585

Preglednica 62: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pridružitvijo igralcev s pomočjo znancev ter prijateljev in vrsto kluba

V preglednici 62 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede pridružitve igralcev s pomočjo znancev in prijateljev statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavrnem H₅: selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje. Tudi razlike med klubi na področju pridružitve igralcev in igralk s pomočjo znancev in prijateljev niso statistično značilne, kar pomeni, da se tako igralci kot igralk na ta način klubom pridružijo v podobnem številu.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
ŠOLSKA TEKMOVANJA	DA	Število	10	19	29
		% znotraj šolskih tekmovanj	34,5%	65,5%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	41,7%	54,3%	49,2%
	NE	Število	14	16	30
		% znotraj šolskih tekmovanj	46,7%	53,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	58,3%	45,7%	50,8%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj šolskih tekmovanj	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 63: Pridružitve igralcev preko šolskih tekmovanj glede na vrsto kluba

Slaba polovica (49,2%) vseh igralcev in igralk se klubom pridruži preko šolskih tekmovanj. Klubi najdejo nove igralke in igralce na šolskih tekmovanjih, kjer odkrivajo mlade talente. Dobra polovica (50,8%) igralcev in igralk se preko šolskih tekmovanj klubom ne pridruži. Med ženskimi in moškimi klubi so opazne razlike – preko šolskih tekmovanj se klubom pridruži 41,7% igralk in 54,3% igralcev. Igralcev, ki se klubom na ta način ne pridružijo je 45,7%, takih igralk in 58,3% igralcev.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	0,907	1	0,341

Preglednica 64: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pridružitvijo igralcev preko šolskih tekmovanj in vrsto kluba

V preglednici 64 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede pridružitve igralcev preko šolskih tekmovanj statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavrnem H_5 : selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji se razlikuje. Tudi na podlagi rezultatov tega testa lahko zaključimo, da se selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji ne razlikuje.

Preko šolskih tekmovanj se klubom pridruži v povprečju enak odstotek igralcev in igralk, vendar so razlike vseeno opazne. Menim, da bi v prihodnosti morali še dodatno vlagati v razvoj šolskih športnih tekmovanj, tudi na poročju ženskega nogometa. Večje število deklic, ki bi se že v šoli spoznalo z nogometom, bi omogočalo večji nabor igralk za klubsko raven. Tako bi lahko že na šolskih tekmovanjih v klubske vrste zvabili večje število igralk, kar bi povečalo možnost za odkrivanje talentov, ki danes zaradi nepoznavanja športne panoge žal ostajajo neodkriti.

Če vzamem v obzir rezultate analiz vseh vprašanj v zvezi s selekcioniranjem igralcev in igralk v Sloveniji, lahko trdim, da se selekcioniranje igralcev in igralk v Sloveniji ne razlikuje. Večina klubov vlaga v razvoj ostalih selekcij. Prav tako so te selekcije pri ženskih in moških klubih praktično enake. Razlika obstaja le pri mlajših selekcijah (U8 in U10), v katere vlagajo predvsem moški klubi. Tu ostaja v ženskih klubih precej maneverskega prostora, saj bo

potrebno v prihodnje še v večji meri vlagati v razvoj mlajših selekcij.

Prav tako ni statistično značilnih razlik med ženskimi in moškimi klubi pri problematiki pomanjkanja igralcev oz. igralk. Kot sem že omenila je temu tako tudi zaradi dejstva, da sem v raziskavo vključila prve tri moške nogometne lige. Zlasti v tretji moški nogometni ligi je situacija do neke mere podobna tisti v ženski ligi. Klubi se ubadajo s problemom pomanjkanja igralcev in zlasti v ženskih klubih je ta problem še bolj pereč, kar je posledica bistveno manjšega nabora igralk, kot ga imajo moški klubi.

Načini pridružitve novih igralcev so tako v ženskih kot moških klubih podobni –pridružijo se sami, preko obstoječih igralcev oz. igralk in manj pogosto s pomočjo znancev in prijateljev. Že sem omenila, da edina opazna razlika med ženskimi in moškimi klubi nastaja pri odkupu oziroma prodaji igralcev in igralk. Le na tem področju je v Sloveniji moč zaznati statistično značilne razlike. V precejšnji meri lahko razloge za razlike iščemo v dejstvu, da je ženski nogomet pri nas še vedno le na pol profesionalen šport, ki le redkim posameznicam predstavlja primarni vir preživetja. Kdor vsaj malo pozna situacijo v slovenskem ženskem nogometu, ve, da v tej športni panogi ni denarja. Vsaj zaenkrat je temu še tako. Tako da se igralk v večini primerov same pridružijo klubom, prestopi z odkupom igralk pa so redkost. Tu gre iskati razloge za razlike na področju prodaje in odkupa igralcev in igralk.

H6: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljša od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji.

FUNKCIONARJI		VRSTA KLUBA		Skupaj	
		ženski	moški		
ŠT. GLEDALCEV	> 20	Število	1	1	2
		% znotraj št. gledalcev	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	2,9%	3,4%
	20-50	Število	14	3	17
		% znotraj št. gledalcev	82,4%	17,6%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	58,3%	8,6%	28,8%
	50-100	Število	9	3	12
		% znotraj št. gledalcev	75,0%	25,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	37,5%	8,6%	20,3%
	nekaj 100	Število	0	18	18
		% znotraj št. gledalcev	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	0,0%	51,4%	30,5%
	nekaj 1000	Število	0	10	10
		% znotraj št. gledalcev	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	0,0%	28,6%	16,9%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj št. gledalcev	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 65: Število gledalcev glede na vrsto kluba

Analiza vseh klubov pokaže, da si njihove tekme v slabi tretjini primerov (30,5%) ogleda nekaj 100 gledalcev, v 28,8% primerov je gledalcev od 20 do 50, v dobri petini (20,3%) primerov je gledalcev od 50 do 100, sledi nekaj tisoč gledalcev (16,9%), manj kot 20 gledalcev si tekmo ogleda zelo redko (3,4%).

Natančnejša analiza prikaže jasne razlike med obiskom ženskih in moških nogometnih tekem. Več kot polovico (58,3%) vseh ženskih tekem si ogleda le med 20 in 50 gledalcev, dobro tretjino (37,5%) tekem pa med 50 in 100 gledalcev. Manj kot 20 gledalcev je tudi na ženskih tekmah redkost (4,2%), medtem ko več kot 100 gledalcev ženske nogometne tekme ne obiše.

Dobro polovico (51,4%) vseh moških tekem si ogleda nekaj 100 gledalcev, kar 28,6% tekem pa nekaj 1000 gledalcev. Slabo desetino (8,6%) tekem si ogleda bodisi od 50 do 100 bodisi od 20 do 50 gledalcev, manj kot 20 gledalcev pa je prisotnih le na 2,9% tekmah.

Med ženskimi in moškimi klubi tako obstajajo jasno razvidne razlike, kar potrjujejo tudi rezultati testa statistične značilnosti odnosa med številom igralcev in vrsto kluba.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	37,366	4	0,000

Preglednica 66: Testiranje statistične značilnosti odnosa med številom gledalcev in vrsto kluba

V preglednici 66 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede števila gledalcev na tekmah statistično značilno razlikujejo, na podlagi česar lahko sprejmem H6: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljše od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji.

Ena izmed glavnih težav slabe prepoznavnosti ženskega nogometa v Sloveniji je zagotovo zelo slaba medijska pokritost. Slaba medijska pokritost onemogoča privabljanje novih sponzorjev, katerih finančna sredstva so za vzdrževanje in razvoj kluba nujno potrebna. Ob pomanjkanju finančnih sredstev se pogoji za delo poslabšajo. Medijska pokritost športne panoge je očitno zelo pomembna.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
GLEDALCI NA TRENINGIH	DA	Število	8	27	35
		% znotraj gledalcev	22,9%	77,1%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	33,3%	77,1%	59,3%
	NE	Število	16	8	24
		% znotraj gledalcev	66,7%	33,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	66,7%	22,9%	40,7%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj gledalcev	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 67: Prisotnost gledalcev na treningih glede na vrsto kluba

Več kot polovico (59,3%) vseh treningov obiskujejo tudi gledalci. Vendar pa obstajajo med ženskimi in moškimi klubi opazne razlike. Od klubov, ki so na treningih deležni obiska gledalcev, je več kot tri četrtine (77,1%) moških, ženskih je le za odtenek (22,9%). Logično je ženskih klubov, kjer obiska gledalcev ni, več (66,7%) kot moških (22,9%).

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	11,324	14	0,001

Preglednica 68: Testiranje statistične značilnosti odnosa med prisotnostjo gledalcev na treningih in vrsto kluba.

V preglednici 68 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede števila gledalcev na treningih statistično značilno razlikujejo, na podlagi česar lahko sprejmem H₆: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljša od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji.

Na slabo prepoznavnost in manjšo popularnost ženskega nogometa pri nas kažejo tudi rezultati analize prisotnosti gledalcev na treningih. Gledalcev na treningih ženskih klubov praktično ni, medtem ko so gledalci na treningih moških moštev prisotni predvsem v 1. slovenski nogometni ligi. Rezultati jasno prikažejo slabo medijsko pokritost in prepoznavnost ženskega nogometa pri nas.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
MEDIJSKA POKRITOST	dobra	Število	4	6	10
		% znotraj medijske pokritosti	40,0%	60,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	16,7%	17,1%	16,9%
	zadovoljiva	Število	5	6	11
		% znotraj medijske pokritosti	45,5%	54,5%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	20,8%	17,1%	18,6%
	slaba	Število	8	14	22
		% znotraj medijske pokritosti	36,4%	63,6%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	33,3%	40,0%	37,3%
	zelo slaba	Število	7	9	16
		% znotraj medijske pokritosti	43,8%	56,3%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	29,2%	25,7%	27,1%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj medijske pokritosti	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 69: Medijska pokritost glede na vrsto kluba

Rezultati analize medijske pokritosti slovenskega nogometa kažejo na to, da je po mnenju klubskih funkcionarjev medijska pokritost nogometa slaba (v 37,3%). Skoraj tretjina (27,1%) jih meni, da je medijska pokritost slovenskega nogometa zelo slaba, nekaj manj (18,6%) jih pravi, da je medijska pokritost zadovoljiva, najmanjšemu številu (16,9%) anketiranih pa se zdi medijska pokritost nogometa v Sloveniji dobra.

Podrobnejša analiza glede na vrsto kluba ne pokaže statistično značilnih razlik. Funkcionarjev, ki menijo, da je medijska pokritost slovenskega nogometa slaba, je med zaposlenimi v moških klubih celo več (kar 40%). Nekaj več (29,2%) funkcionarjev, zaposlenih v ženskih klubih, meni, da je medijska pokritost slovenskega nogometa zelo slaba, v moških klubih je takega mnenja dobra četrtina (25,7%). Manj je funkcionarjev tako v ženskih (20,8%) kot moških (17,1%) klubih, katerim se zdi medijska pokritost nogometa zadovoljiva. Najmanjšemu odstotku (16,7%) funkcionarjev v ženskih (16,7%) in moških (17,1%) klubih se zdi medijska pokritost slovenskega nogometa dobra.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	0,338	3	0,953

Preglednica 70: Testiranje statistične značilnosti odnosa med medijsko pokritostjo in vrsto kluba

V preglednici 70 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede medijske pokritosti statistično značilno ne razlikujejo, na podlagi česar lahko zavržem H6: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljša od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji.

Za testiranje H6: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljša od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji, sem s pomočjo še nekaterih spremenljivk (kateri mediji spremljajo rezultate in delovanje kluba, medijska prepoznavnost, ipd.) testirala statistično značilnost razlik med slovenskimi ženskimi in moškimi klubi.

Analiza rezultatov medijev, ki spremljajo rezultate in klube v večini primerov ni pokazala statistično značilnih razlik med ženskimi in moškimi klubi. Rezultati tako ženskih kot moških nogometnih tekem so objavljeni na internetu. Preko malih ekranov se spremlja več moškega (48,6%) kot ženskega (25%) nogometa, vendar razlike niso statistično značilne. Delovanje in rezultate slabih dveh tretjin tako ženskih (62,5%) kot moških (62,9%) klubov spremljajo preko radijskih valov. Tudi tu razlike niso statistično značilne.

Statistično značilne razlike pa se pojavijo pri tiskanih medijih in teletekstu. Več kot devet desetih (91,4%) tiskanih medijev spremlja moške klube, medtem ko je takih ženskih klubov manj kot tretjina (29,2%). Do razlik prihaja tudi pri analizi pokritosti tekmovanj in rezultatov preko teleteksta. Večino (80%) rezultatov in novic, ki zadevajo moške klube teletekst redno objavlja, medtem ko je takih ženskih klubov le dobra polovica (54,2%).

Postavljeno hipotezo o medijski pokritosti slovenskega nogometa sem testirala tudi s pomočjo vprašanja o aktivnostih kluba za večjo medijsko prepoznavnost. Rezultati so pokazali, da med ženskimi in moškimi klubi v Sloveniji na področju aktivnosti za večjo medijsko

prepoznavnost ni statistično značilnih razlik. Velika večina klubov (95,8% ženskih in 85,7% moških) tudi sama skrbi za večjo medijsko prepoznavnost. Skoraj dve tretjini (62,5%) ženskih in dobra polovica (54,3%) moških klubov se udeležuje turnirjev, ki ne sodijo v sklop rednih tekmovanj in si na ta način želi izboljšati prepoznavnost. Nekaj več moških (60%) kot ženskih (41,7%) klubov gostuje v radijskih oddajah. Podobna slika je pri gostovanju v različnih TV oddajah - 48,6% moških in 37,5% ženskih klubov izvaja to aktivnost. Nekaj več ženskih (45,8%) kot moških (40%) klubov se ukvarja s pisanjem člankov in sodelovanjem pri različnih tiskanih medijih. Tudi internetno stran ima približno enak odstotek ženskih (54,2%) in moških (60,%) klubov.

Glede na vse rezultate posameznih analiz lahko torej sprejmem H6: razpoznavnost in medijska pokritost moškega nogometa je boljša od razpoznavnosti in medijske pokritosti ženskega nogometa v Sloveniji. Statistično značilne razlike je moč zaznati tako na področju št. gledalcev kot obiska gledalcev na treningih. Vprašanje o medijski pokritosti nudi precej subjektiven odgovor in na podlagi tega težko primerjamo dejansko stanje v ženskih in moških klubih. Zagotovo pa drži, da je medijska pokritost slovenskega nogometa neprimerljiva z medijsko pokritostjo v tujini, tako na področju ženskega kot moškega nogometa.

V zadnjem času se je po nekajletnem premoru ob ustanovitvi novih televizijskih športnih programov slovenski prvoligaški klubski nogomet vrnil na male zaslone. Prvič v zgodovini slovenskega ženskega nogometa so na nacionalni televiziji predvajali posnetek dodatne kvalifikacijske tekme slovenske ženske nogometne reprezentance. Tudi internet kot najnovejša oblika medija je v precejšnji meri izboljšal medijsko pokritost tako moškega kot tudi ženskega nogometa. Stvari se torej odvijajo na boljše, vendar bo potrebno storiti še veliko, preden se bo lahko prepoznavnost nogometa v Sloveniji kosala s prepoznavnostjo v tujini.

8.3. PREPOZNAVANOST IN POMEMBENOST OBSTOJA ŽENSKEGA NOGOMETA

Zanimalo me je mnenje slovenskih funkcionarjev, igralcev in igralk o pomembnosti obstoja ženskega nogometa kot športne panoge, njegovi prepoznavnosti in položaju pri nas.

8.3.1. PREPOZNAVANOST IN POMEMBENOST OBSTOJA - FUNKCIONARJI

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
OBSTOJ ŽENSKEGA NOGOMETA	DA	Število	24	32	56
		% znotraj obstoja ž. nogometa	42,9%	57,1%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	100,0%	91,4%	94,9%
	NE	Število	0	3	3
		% znotraj obstoja ž. nogometa	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	0,0%	8,6%	5,1%
Skupaj		tevil	24	35	59
		% znotraj obstoja ž. nogometa	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 71: Pomembnost obstoja ženskega nogometa glede na vrsto kluba

Velika večina (kar 94,9%) slovenskih funkcionarjev je mnenja, da je obstoj ženskega nogometa kot športne panoge pomemben, drugače mislečih je le peščica (5,1%). Precej razumljivo je, da vsi funkcionarji ženskih klubov menijo, da je obstoj ženskega nogometa pomemben, med funkcionarji moških klubov pa se le trije (8,6%) s tem ne strinjajo.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	2,167	1	0,141

Preglednica 72: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pomembnostjo obstoja ženskega nogometa in vrsto kluba

V preglednici 72 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede mnenja o pomembnosti obstoja ženskega nogometa statistično značilno ne razlikujejo. Na podlagi rezultatov obeh tabel lahko

zaključim, da je obstoj ženskega nogometa za funkcionarje v slovenskih ligah pomemben.

Funkcionarji, ki delujejo v slovenskem nogometu, so mnenja, da je obstoj ženskega nogometa pri nas pomemben. Zagotovo je to dobra osnova, saj so funkcionarji strokovno podkovani ljudje, ki se spoznajo na nogomet in katerih mnenje v slovenskem nogometu nekaj šteje. V prihodnje pa bo potrebno to mnenje razširiti predvsem med širšo slovensko populacijo, ki v večini za obstoj ženskega nogometa niti ne ve ali pa o njem nima nekega specifičnega mnenja. Stvari se spreminjajo, počasi, a vztrajno.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
RAZLOGI ZA OBSTOJ	Za razvoj nogometa in športa na vseh področjih	Število	5	1	6
		% znotraj vrste kluba	20,8%	2,9%	10,2%
	Enakopravnost med spoloma	Število	1	9	10
		% znotraj vrste kluba	4,2%	25,7%	16,9%
	Zakaj pa ne? Imajo ga pravico igrati	Število	7	7	14
		% znotraj vrste kluba	29,2%	20,0%	23,7%
	Tudi ženske ga rade igrajo	Število	7	0	7
		% znotraj vrste kluba	29,2%	0,0%	11,9%
	Ženske so navzoče na vseh področjih športa, tudi v nogometu	Število	3	7	10
		% znotraj vrste kluba	12,5%	20,0%	16,9%
	Sprostitev, aktivnost, zdravje	Število	0	5	5
		% znotraj vrste kluba	0,0%	14,3%	8,5%
	Vedno večja popularizacija športa	Število	1	3	4
		% znotraj vrste kluba	4,2%	8,6%	6,8%
	Je moški šport	Število	0	3	3
		% znotraj vrste kluba	0,0%	8,6%	5,1%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj razlogov za obstoj	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 73: Razlogi za obstoj ženskega nogometa glede na vrsto kluba

V preglednici 73 so rezultati razlogov za obstoj ženskega nogometa, kot so jih navedli slovenski funkcionarji. Slaba četrtina (23,7%) vseh funkcionarjev je kot razlog navedla dejstvo, da imajo pravico do igranja nogometa tudi ženske. Enako število anketiranih (16,9%) meni, da ženske lahko igrajo nogomet tudi zaradi enakopravnosti med spoloma in zaradi dejstva, da so ženske navzoče na vseh področjih športa, prav tako naj bo tudi v nogometu. Dobra desetina (11,9%) meni, da je obstoj ženskega nogometa pomemben, ker ga ženske rade igrajo. Nekaj manj (10,2%) pa vidi pomembnost obstoja ženskega nogometa za razvoj nogometa in športa na vseh področjih. Slaba desetina (8,5%) najde razloge v sprostitvi, aktivnosti in zdravju, še manj (6,8%) pa je takih, ki menijo, da ženski nogomet skbi za vedno večjo popularizacijo športa. Med tistimi, ki so mnenja, da obstoj ženskega nogometa ni pomemben, se vsem (5,1%) zdi, da je nogomet moški šport in ga zato ženske ne bi smele igrati.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	25,502	7	0,001

Preglednica 74: Testiranje statistične značilnosti odnosa med razlogi za obstoj ženskega nogometa in vrsto kluba

V preglednici 74 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede razlogov za obstoj ženskega nogometa statistično značilno razlikujejo.

Slaba tretjina (29,2%) funkcionarjev, zaposlenih v ženskih klubih, meni, da imajo ženske pravico igrati nogomet, ravno toliko je takih, ki menijo, da ga tudi ženske rade igrajo in v tem vidijo razlog za pomembnost obstoja ženskega nogometa. Dobra petina (20,8%) vidi pomembnost obstoja ženskega nogometa za razvoj nogometa in športa na vseh področjih. V ženskih klubih ni funkcionarjev, ki bi menili, da je obstoj te športne panoge pomemben zaradi sprostitve, aktivnosti in zdravja. Prav tako ni takih, katerim se obstoj ženskega nogometa ne bi zdel pomemben.

Funkcionarjem moških klubov se zdi obstoj ženskega nogometa v prvi meri pomemben zaradi enakopravnosti med spoloma (25,7%). Veliko jih meni, da ga imajo pravico igrati in da so ženske danes navzoče že v vseh športnih panogah, tako so lahko navzoče tudi v nogometu (obakrat po 20%). Pomembnost obstoja nogometa vidijo tudi kot obliko aktivnosti, rekreacije in ohranjanja zdravja ter v vedno večji popularizaciji športa. Nekaterim (8,6%) pa se zdi obstoj ženskega nogometa nepomemben, saj je po njihovem nogomet izključno moški šport.

Razlogi za pomembnost obstoja ženskega nogometa, ki jih navajajo funkcionarji ženskih in moških klubov, se statistično značilno razlikujejo. Medtem ko funkcionarji ženskih klubov vidijo razloge predvsem v dejstvu, da imajo ženske pravico igrati nogomet, ga rade igrajo in s tem vplivajo na razvoj nogometa in športa na vseh področjih, pa najdejo funkcionarji moških klubov v obstoju ženskega nogometa priložnost za enakopravnost med spoloma in pa tudi obliko rekreacije, sprostitev in ohranjanja zdravja. Zagotovo je najpomembneje, da se funkcionarjem obstoj ženskega nogometa zdi pomemben. To je dobra osnova, na kateri bo treba v prihodnje še marsikaj postoriti.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
POLOŽAJ ŽENSKEGA NOGOMETA	Dober	Število	1	3	4
		% znotraj položaja ž. nogometa	25,0%	75,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	8,6%	6,8%
	Zadovoljiv	Število	7	14	21
		% znotraj položaja ž. nogometa	33,3%	66,7%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	29,2%	40,0%	35,6%
	Slab	Število	16	16	32
		% znotraj položaja ž. nogometa	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	66,7%	45,7%	54,2%
	Ne vem	Število	0	2	2
		% znotraj položaja ž. nogometa	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	0,0%	5,7%	3,4%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj položaja ž. nogometa	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 75: Položajem ženskega nogometa glede na vrsto kluba

Več kot polovici (54,2%) vseh funkcionarjev se zdi položaj ženskega nogometa v Sloveniji slab. Dobra tretjina (35,6%) jih meni, da je položaj zadovoljiv, le redkim (6,8%) pa se zdi položaj dober.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	3,401	1	0,334

Preglednica 76: Testiranje statistične značilnosti odnosa med položajem ženskega nogometa in vrsto kluba

V preglednici 76 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede mnenja o položaju ženskega nogometa statistično značilno ne razlikujejo.

Dvema tretjinama (66,7%) funkcionarjev, zaposlenih v ženskih klubih, se zdi položaj ženskega nogometa pri nas slab, medtem ko je tako mislečih funkcionarjev v moških klubih slaba polovica (45,7%). Obratno se zdi večjemu odstotku (66,7%) funkcionarjev v moških klubih položaj zadovoljiv, med funkcionarji v ženskih klubih pa je takega mnenja le tretjina (33,3%). Vendar pa razlike niso statistično značilne in večini se zdi položaj ženskega nogometa v Sloveniji slab, kar potrjuje vse moje domneve in hipoteze.

FUNKCIONARJI			VRSTA KLUBA		Skupaj
			ženski	moški	
POLOŽAJ ŽEN. GLEDE NA MOŠ. NOGOMET	Dober	Število	1	4	5
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	20,0%	80,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	4,2%	11,4%	8,5%
	Zadovoljiv	Število	7	11	18
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	38,9%	61,1%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	29,2%	31,4%	30,5%
	Slab	Število	16	18	34
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	47,1%	52,9%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	66,7%	51,4%	57,6%
	Ne vem	Število	0	2	2
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	0,0%	100,0%	100,0%
		% znotraj vrste kluba	0,0%	5,7%	3,4%
Skupaj		Število	24	35	59
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	40,7%	59,3%	100,0%

Preglednica 77: Položaj ženskega glede na moški nogomet v odvisnosti od vrste kluba

Več kot polovica (57,6%) vseh funkcionarjev je mnenja, da je položaj ženskega nogometa glede na moški nogomet pri nas slab. Slabi tretjini (30,5%) se zdi položaj zadovoljiv, le majhnemu odstotku (8,5%) pa dober.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	2,855	3	0,415

Preglednica 78: Testiranje statistične značilnosti odnosa med položajem ženskega nogometa glede na moški nogomet in vrsto kluba

V preglednici 78 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se klubi glede položaja ženskega nogometa statistično značilno ne razlikujejo.

Funkcionarji moških in ženskih klubov so si enotni, da je položaj ženskega nogometa v primerjavi z moškim nogometom v Sloveniji slab, kar pomeni, da je ta športna panoga v Sloveniji resnično še v povojih in bo potrebnega še precej časa in dela, preden jo bomo lahko začeli primerjati z moškim nogometom.

8.3.2. PREPOZNAVANOST IN POMEMBOST OBSTOJA – IGRALCI

Da bi dobila kar najbolj jasno sliko o prepoznavnosti in pomembnosti slovenskega ženskega nogometa, sem o tem povprašala tudi igralce in igralke.

IGRALCI		SPOL			Skupaj
			Moški	ženski	
SŽNL	DA	Število	144	132	276
		% znotraj SŽNL	52,2%	47,8%	100,0%
		% znotraj spola	92,9%	100,0%	96,2%
	NE	Število	11	0	11
		% znotraj SŽNL	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	7,1%	0,0%	3,8%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj SŽNL	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 79: Prepoznavnost 1. Slovenske ženske nogometne lige glede na spol

Velika večina (96,2%) vseh anketiranih igralcev ve, da pri nas obstaja ženska nogometna liga. Le peščica (3,8%) 1. SŽNL ne pozna.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	9,741	1	0,200

Preglednica 80: Testiranje statistične značilnosti odnosa med prepoznavnostjo 1. SŽNL in spolom

V preglednici 80 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede prepoznavanja 1. Slovenske ženske nogometne lige statistično značilno ne razlikujeta, kar je vzpodbudno. Zagotovo je pozitivno, da tudi igralci slovenske nogometne lige vedo, da pri nas obstaja tudi ženska nogometna liga. Očitno se je prepoznavnost ženskega nogometa vsaj med igralci in funkcionarji klubov v zadnjem desetletju temeljito izboljšala, kar je za njegov razvoj v vseh pogledih lahko samo pozitivno.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
OBSTOJ Ž. NOGOMETA	DA	Število	132	132	264
		% znotraj obstoja ž. nogometa	50,0%	50,0%	100,0%
		% znotraj spola	85,2%	100,0%	92,0%
	NE	Število	23	0	23
		% znotraj obstoja ž. nogometa	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	14,8%	0,0%	8,0%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj obstoja ž. nogometa	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 81: Pomembnost obstoja ženskega nogometa glede na spol

Tudi pri vprašanju o pomembnosti obstoja ženskega nogometa je velika večina (kar 92%) igralcev in igralk mnenja, da je obstoj ženskega nogometa pomemben. Slabi desetini (8%) se obstoj ženskega nogometa ne zdi pomemben.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	21,294	1	0,000

Preglednica 82: Testiranje statistične značilnosti odnosa med pomembnostjo obstoja ženskega nogometa in spolom

V preglednici 82 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede mnenja o pomembnosti obstoja ženskega nogometa statistično značilno razlikujeta.

Po pričakovanjih se zdi vsem igralkam obstoj ženskega nogometa kot športne panoge pomemben, medtem ko je odstotek med tako mislečimi igralci malce nižji (85,2%). Posledično so le igralci (14,8%) tisti, ki menijo, da obstoj ženskega nogometa ni pomemben in tu prihaja do razlik. Še vedno je odstotek igralcev, katerim se zdi obstoj ženskega nogometa pomemben, zelo visok. Pričakovane so bile namreč večje razlike. Slovenski nogometni igralci imajo očitno o ženskem nogometu na splošno dobro mnenje, prav tako se jim zdi obstoj te mlade športne panoge pomemben.

IGRALCI		SPOL			
		moški	ženski	Skupaj	
RAZLOGI ZA OBSTOJ	1	Število	23	39	62
		% znotraj razlogov za obstoj	37,1%	62,9%	100,0%
		% znotraj spola	14,8%	29,5%	21,6%
	2	Število	11	15	26
		% znotraj razlogov za obstoj	42,3%	57,7%	100,0%
		% znotraj spola	7,1%	11,4%	9,1%
	3	Število	19	15	34
		% znotraj razlogov za obstoj	55,9%	44,1%	100,0%
		% znotraj spola	12,3%	11,4%	11,8%
	4	Število	22	19	41
		% znotraj razlogov za obstoj	53,7%	46,3%	100,0%
		% znotraj spola	14,2%	14,4%	14,3%
	5	Število	26	16	42
		% znotraj razlogov za obstoj	61,9%	38,1%	100,0%
		% znotraj spola	16,8%	12,1%	14,6%
	6	Število	15	11	26
		% znotraj razlogov za obstoj	57,7%	42,3%	100,0%
		% znotraj spola	9,7%	8,3%	9,1%
	7	Število	16	17	33
		% znotraj razlogov za obstoj	48,5%	51,5%	100,0%
		% znotraj spola	10,3%	12,9%	11,5%
	8	Število	23	0	23
		% znotraj razlogov za obstoj	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	14,8%	0,0%	8,0%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj razlogov za obstoj	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 83: Razlogi za pomembnost obstoja ženskega nogometa glede na spol

Največ (21,6%) anketiranih je mnenja, da je obstoj ženskega nogometa pomemben za razvoj nogometa in športa nasploh. Sledijo (14,6%) tisti, ki menijo, da so dandanes ženske prisotne že praktično na vseh področjih in tako je tudi z nogometom. Velikemu številu (14,3%) se zdi, da je obstoj ženskega nogometa pomemben, ker ga tudi ženske rade igrajo. Ostali pa menijo, da ga imajo pravico igrati (11,8%), da gre za popularizacijo športa (11,5%), enakopravnost med spoloma (9,1%), obliko rekreacije, sprostitve in zdravega načina življenja (9,1%). Najmanj (8%) anketiranih pa meni, da obstoj ženskega nogometa kot športne panoge ni pomemben, saj je to izključno moški šport.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	29,809	7	0,000

Preglednica 84: Testiranje statistične značilnosti odnosa med razlogi za obstoj ženskega nogometa in spolom

V preglednici 84 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede razlogov za obstoj ženskega nogometa statistično značilno razlikujeta. Do največjih razlik prihaja predvsem pri najpogostejšem odgovoru. Skoraj tretjina (29,5%) igralk namreč meni, da je obstoj ženskega nogometa pomemben predvsem zaradi enakopravnosti med spoloma, odstotek tako mislečih igralcev je za polovico manjši (14,8%).

Tako kot pri funkcionarjih se tudi pri igralcih in igralkah se pojavljajo razlike glede razlogov obstoja ženskega nogometa. Igralke vidijo v pomembnosti obstoja ženskega nogometa priložnost za enakopravnost med spoloma, medtem ko se igralcem zdi, da so ženske danes prisotne že praktično na vseh področjih in tako je tudi z nogometom. V današnjem času postajajo ženske vedno bolj enakopravne moškim, tudi na področjih, ki so do nedavnega veljala za izključno moška. Celotna družba se giblje v smeri manjšanja medspolnih razlik, meje med izključno ženskimi in moškimi domenami se brišejo. Zato ni presenetljivo, če ženske vedno bolj zavzemajo 'moške športne panoge', med katere zagotovo sodi nogomet.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
POLOŽAJ ŽENSKEGA NOGOMETA	zelo dober	Število	4	2	6
		% znotraj položaja ženskega nogometa	66,7%	33,3%	100,0%
		% znotraj spola	2,6%	1,5%	2,1%
	dober	Število	20	19	39
		% znotraj položaja ženskega nogometa	51,3%	48,7%	100,0%
		% znotraj spola	12,9%	14,4%	13,6%
	zadovoljiv	Število	65	43	108
		% znotraj položaja ženskega nogometa	60,2%	39,8%	100,0%
		% znotraj spola	41,9%	32,6%	37,6%
	slab	Število	49	68	117
		% znotraj položaja ženskega nogometa	41,9%	58,1%	100,0%
		% znotraj spola	31,6%	51,5%	40,8%
	ne vem	Število	17	0	17
		% znotraj položaja ženskega nogometa	100,0%	0,0%	100,0%
		% znotraj spola	11,0%	0,0%	5,9%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj položaja ženskega nogometa	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 85: Položaj ženskega nogometa glede na spol

Največjem odstotku (40,8%) anketiranih se zdi položaj ženskega nogometa pri nas slab, nekaj manj (37,6%) jih je mnenja, da je položaj zadovoljiv, le dobri desetini (13,6%) se zdi dober, zelo malo (2,1%) pa jih meni, da je zelo dober.

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	23,567	4	0,000

Preglednica 86: Testiranje statistične značilnosti odnosa med položajem ženskega nogometa in apolom

V preglednici 86 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola glede položaja ženskega nogometa v Sloveniji statistično značilno razlikujeta. Razlika nastane pri odgovoru slab, saj ga je izbralo bistveno več igralk (51,5%) kot igralcev (31,6%). Razlika je opazna tudi pri odgovoru zadovoljiv – izbralo ga je 41,9% igralcev in le 32,6% igralk. Pri ostalih odgovorih ni opaznejših razlik.

Medtem ko so si slovenski nogometni funkcionarji enotni, da je položaj slovenskega ženskega nogometa slab, se igralke in igralci o tem ne strinjajo. Igralke so namreč veliko pogosteje mnenja, da je položaj slovenskega ženskega nogometa slab. Igralcem se v največji meri zdi položaj ženskega nogometa zadovoljiv. Zagotovo igralke boljše poznajo situacijo v klubih in čeprav igralci v veliki večini vedo za obstoj ženskega nogometa in ga odobravajo, ne poznajo trenutne situacije, v kateri se trenutno nahaja slovenski ženski nogomet.

IGRALCI			SPOL		Skupaj
			moški	ženski	
POLOŽAJ Ž. GLEDE NA M. NOGOMET	zelo dober	Število	1	2	3
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	33,3%	66,7%	100,0%
		% znotraj spola	0,6%	1,5%	1,0%
	dober	Število	9	5	14
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	64,3%	35,7%	100,0%
		% znotraj spola	5,8%	3,8%	4,9%
	zadovoljiv	Število	49	16	65
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	75,4%	24,6%	100,0%
		% znotraj spola	31,6%	12,1%	22,6%
	slab	Število	74	107	181
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	40,9%	59,1%	100,0%
		% znotraj spola	47,7%	81,1%	63,1%
	ne vem	Število	22	2	24
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	91,7%	8,3%	100,0%
		% znotraj spola	14,2%	1,5%	8,4%
Skupaj		Število	155	132	287
		% znotraj položaja ž. glede na m. nogomet	54,0%	46,0%	100,0%

Preglednica 87: Položaj ženskega glede na moški nogomet v odvisnosti od spola

Kar slabima dvema tretjinama (63,1%) vseh igralcev in igralk se zdi položaj ženskega nogometa v Sloveniji glede na položaj moškega nogometa slab. Sledijo tisti, ki so mnenja, da je položaj ženskega nogometa zadovoljiv (22,6%). Zelo malo (4,9%) je takih, ki menijo, da je položaj dober in zelo dober (1%).

HI – KVADRAT TEST			
	Vrednost	df	Statistična značilnost
Pearsonov HI - kvadrat	39,323	4	0,000

Preglednica 88: Testiranje statistične značilnosti odnosa med položajem ženskega nogometa glede na moški nogomet in spolom

V preglednici 88 izračunane vrednosti in test statistične značilnosti zveze med obema spremenljivkama kažejo, da se spola v odvisnosti od položaja ženskega nogometa glede na moški nogomet statistično značilno razlikujeta.

Podobno kot pri funkcionarjih nastanejo največje razlike med spoloma pri odgovoru slab in zadovoljiv. Več kot očitno velika večina (kar 81,1%) igralk meni, da je položaj ženskega nogometa v Sloveniji glede na moški nogomet slab. Igralcev takega mnenja je manj (47,7%). Obratna je slika pri odgovoru zadovoljiv, kjer prevladujejo igralci (31,6%), igralk pa so v manjšini (12,1%). Pri odgovorih dober in zelo dober je odstotek tako igralcev kot igralk majhen.

Tudi z obzirom na moški nogomet je položaj ženskega nogometa v Sloveniji slab. Tako meni velika večina funkcionarjev in igralk. Igralci so takega mnenja le v slabi polovici, kar je verjetno posledica slabega poznavanja razmer v slovenskem ženskem nogometu in morda prepričanja, da vladajo v Sloveniji tako v ženskem kot v moškem nogometu podobne razmere. Pa vendarle temu ni tako. Vsaj zaenkrat še ne.

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko zaključim, da tako funkcionarji kot igralci poznajo 1. SŽNL in zagovarjajo pomembnost njenega obstoja. Po drugi strani se po večini strinjajo, da je položaj slovenskega ženskega nogometa slab, tudi glede na položaj moškega nogometa. Vsekakor je za razvoj ženskega nogometa v prihodnje vzpodbudno dejstvo, da tako igralci kot

funkcionarji moških klubov poznajo ženski nogomet in se vsaj do neke mere zavedajo, da je zaenkrat situacija na tem področju še vedno precej slaba. Zavedanje je zagotovo dobra osnova za razvoj v prihodnosti. Seveda pa bo potrebnega še veliko dela in ozaveščanja, preden bo ženski nogomet našel svoj prostor pod slovenskim soncem.

9. SKLEP

Lahko na podlagi zapsanega še vedno trdimo, da so ženske in nogomet dva nasprotujoča si pojma? Zagotovo drži, da tehnično in kondicijsko nogometašice niso na ravni moških kolegov in zagotovo drži tudi dejstvo, da ženski nogomet ni tako hiter in kakovosten kot moški. Vendar pa prav tako drži, da se ženski nogomet vedno bolj razvija, da obstaja po svetu in tudi pri nas vedno več klubov, vedno več mladih deklic se navdušuje nad tem dinamičnim in zanimivim ekipnim športom. Ženski nogomet postaja tudi vedno bolj popularen, v nekaterih državah (Združene države Amerike) je celo popularnejši od moškega nogometa. Položaj ženskega nogometa se je razvijal skladno z emancipacijo žensk. Vedno bolj kot so bile ženske enake moškim, vedno bolj so tudi ženske in nogomet sprejemali kot nekaj običajnega. Čeprav temu še vedno ni čisto tako. Še vedno se nismo izognili stereotipu nogometa kot izključno moški domeni. Še vedno sta predvsem v nerazvitih delih sveta ženske in nogomet dva različna si in nezdružljiva pojma, vendar je položaj bistveno drugačen kot pred recimo tremi ali štirimi desetletji. Tako kot so napredovale ženske in njihov položaj v družbi, tako je napredoval tudi ženski nogomet in tako se je spreminjalo tudi mnenje širše javnosti. Seveda se še vedno najdejo posamezniki, pravzaprav veliko posameznikov, ki so mnenja, da ženske nikakor ne sodijo na nogometna igrišča. Res pa je tudi, da je še vedno veliko posameznikov, ki menijo, da ženske ne sodijo na področja, ki so v preteklosti veljala za izključno moško domeno.

V diplomskem delu sem primerjala položaj ženskega in moškega nogometa pri nas in na podlagi rezultatov v večini primerov prišla do pričakovanih zaključkov. V Sloveniji je tako po mnenju igralcev in igralk kot funkcionarjev položaj ženskega nogometa slab. Slika je podobna, tudi če v obzir vzamemo moški nogomet. Vzpodbudno je dejstvo, da se zdi večini obstoj ženskega nogometa pri nas pomemben, čeprav se med spoloma pri razlogih za pomembnost obstoja pojavljajo razlike. Dobri temelji so zagotovo že postavljeni, saj večina igralcev in funkcionarjev pozna 1. Slovensko žensko nogometno ligo. Na teh temeljih pa je treba graditi.

Največ bi bilo potrebno storiti na ekonomskem področju. Tudi rezultati anket so pokazali, da je v Sloveniji položaj ženskega nogometa glede na ekonomski vidik slabši od položaja moškega nogometa. Pri primerjavi ekonomskega vidika v različnih slovenskih ligah sem

ugotovila, da dobri četrtini igralcev predstavlja nogomet edini vir zaslužka, medtem ko takih igralk praktično ni. Tudi pri zasluškah se med spoloma pojavijo razlike. Večina igralk z igranjem nogometa ne zasluži popolnoma nič, medtem ko je takih igralcev le slaba desetina. Razlike se pojavljajo tudi pri plačilu funkcionarjev, seveda v prid funkcionarjem, zaposlenim v moških klubih. Prav tako je v moških klubih manj problemov s financiranjem in sponzorji. Predpogoj za izboljšanje ekonomskega stanja je po mojem mnenju profesionalizacija ženskega nogometa. Zaenkrat je v Sloveniji ženski nogomet le polprofesionalen, ob profesionalizaciji se bodo po vsej verjetnosti začele stvari premikati tudi na ekonomskem področju.

Primerjala sem tudi razlike med ženskim in moškim nogometom na socialnem področju. Nogomet v prvi meri s socialnega vidika moškemu predstavlja službo, ženskam pa obliko rekreacije, tekmovanja. Družina pri ukvarjanju z nogometom igralce podpira, medtem ko imajo družine igralk velikokrat do njihovega ukvarjanja z nogometom indiferenten odnos. Družba ima v Sloveniji drugačen odnos do moškega in ženskega nogometa. Medtem ko je moškemu nogometu v veliki večini naklonjena, do ženskega nogometa nima nekega specifičnega odnosa. Razlogi za socialne razlike se vsaj do neke mere skrivajo v zaenkrat še relativno slabi razvitosti in poznavanju te športne panoge in pa stereotipnem dojemanju nogometa kot izključno moške domene.

Z organizacijskega vidika se ženski in moški klubi razlikujejo na področju dela funkcionarjev. Funkcionarji v moških klubih za svoje delo porabijo več časa. Analiza organizacijskega področja na splošno ni pokazala razlik med klubi, vendar razlika med 1. moško in 1. žensko ligo zagotovo obstaja. Moški klubi so pri nas bistveno bolj organizirani, tudi zaradi večje količine sredstev, ki so jim na voljo.

Raziskovala sem tudi motive za ukvarjanje z nogometom igralcev in igralk in prišla do zaključka, da se le-ti razlikujejo. Medtem ko igralcem pomeni igranje nogometa v prvi meri vir zaslužka, pa igranke v ukvarjanju s to športno panogo vidijo predvsem obliko rekreacije, sprostitve in tekmovanja.

Na področju selekcioniranja so opaznejše razlike med klubi pri odkupu oz. menjavi igralcev in igralk. V moških klubih je to običajna praksa pridobivanja novih igralcev, v ženskih klubih pa prej izjema kot pravilo.

Razlike med ženskimi in moškimi klubi pa so po pričakovanjih zelo opazne na področju razpoznavnosti in medijske pokritosti. Moške tekme obišče precej več gledalcev, gledalci se pojavljajo tudi na treningih moških ekip. Zanimivo je dejstvo, da se zdi funkcionarjem tako moških kot ženskih klubov medijska pokritost slovenskega nogometa slaba. Zagotovo se ta ne more primerjati z medijsko pokritostjo v tujini, vendar se tudi medijska pokritost slovenskega ženskega nogometa ne more primerjati s pokritostjo moškega nogometa.

Ali res lahko šport z (vsaj v nekaterih delih Evrope) dolgoletno tradicijo, šport, v katerem že dobro desetletje redno prirejajo tekmovanja na najvišji ravni, in navsezadnje, šport, ki je dobil čast nastopati na največjem svetovnem tekmovanju in je postal olimpijska disciplina, še vedno imenujemo za neprimerne, nenaravne? Ko vidim polne tribune navdušenih navijačev, ki pozdravljajo vsako lepo potezo, se nikakor ne morem strinjati s to trditvijo. Ko enkrat občutiš polne tribune, val navdušenja, pa naj bo to 500 ali 50.000 gledalcev, nikakor ne moreš ostati ravnodušen ali dvomiti o pristnosti in primernosti športa. Samo pomislite, ali bi šli vi k deklici, ki pridno trenira dan za dnem in je srečna le, kadar brca žogo in se podi za njo, ter ji dejali: »Poslušaj deklica, nehaj s to neumnostjo, nogomet ni za punčke, pojdi in se igraj s čim drugim, bodo že fantje brcali žogo«? Mislím, da je ženski nogomet že zdavnaj presegel to raven, saj je eden najhitreje razvijajočih se športov na svetu in le še vprašanje časa je, kdaj bo postal enakopraven moškemu nogometu.

10. LITERATURA

A history of women soccer. (15.1.2002). Pridobljeno 19.3.2005, iz

http://womenshistory.about.com/gi/dynamic/offsite.htm?site=http%3A%2F%2Fwww.footballculture.net%2Finsider%2Ftrivia_women.html

An equality too far. (28.5.2005). Pridobljeno 14.5.2008, iz

<http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/54756633816m5u5x/fulltext.pdf>

Building self-confidence. (25.9.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz

<http://www.mindtools.com/selfconf.html>

Coakley, J. (1998). *Sport in Society: Issues and Controversies* [Šport in družba]. Boston, Massachusetts: WCB/McGraw-Hill.

Cohen, G. L. (1993). *Women in sport.* United States of America: Sage Publications.

Čas, N. (2005). *Percepcija vloge žensk v »moških« športih.* Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Doupona Topič, M. (2004). *Ženske in šport.* Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Doupona Topič, M., & Plesec, M. (2002). *Nogomet in družba: preporod nogometa v Sloveniji.* Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.

Flintoff, A., & Scraton, S. (2002). *Gender and sport: a reader* [Spol in šport]. London, New York: Routledge.

Focus and flow. (12.9.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz

<http://www.mindtools.com/flowintr.html>

Frauen und fussball. (1.12.2006). Pridobljeno 14.5.2008, iz

<http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/q40p114345560271/fulltext.pdf>

Gender gaps. (24.5.2000). Pridobljeno 14.5.2008, iz
<http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/0lhul9rk23805461/fulltext.pdf>

Gender in English soccer coach education. (2.6.2005). Pridobljeno 14.5.2008, iz
<http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/t2n244x767658546/fulltext.pdf>

Gorjup, B. (1999). *Osebnostne lastnosti in motivacijske značilnosti igralk nogometa.*
Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Hargreaves, J. (1994). *Sporting females.* New York: Routledge.

Improving focus. (15.9.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz
<http://www.mindtools.com/impflow.html>

Injuries in Norwegian female elite soccer. (25.10.2007). Pridobljeno 14.5.2008, iz
<http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/t2n244x767658546/fulltext.pdf>

Injuries in women's football. (4.12.2004). Pridobljeno 14.5.2008, iz
<http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/pdf?vid=5&hid=103&sid=2a9935f8-d217-402e-8e29-3c5fb9411ae7%40sessionmgr104>

Introduction to Imagery and Simulation. (10.10.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz
<http://www.mindtools.com/imgintro.html>

Kališnik, G. (2009). Šest golov za petdeset ljudi. *Polet*, 8 (16), 16-18.

Kicking like a boy. (7.5.2001). Pridobljeno 14.5.2008, iz
<http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/pdf?vid=5&hid=103&sid=2a9935f8-d217-402e-8e29-3c5fb9411ae7%40sessionmgr104>

Layden, J. (1997). *Women in sports.* Los Angeles: General publishing group.

Lover, S. (1993). *Soccer laws explained.* Orpington, Kent: Eric Dobby Publishing Ltd.

Padgett, J. (2002). *The issues of women in sport*. Pridobljeno 10.4.2006, iz <http://serendip.brynmawr.edu/local/scisoc/sports02/papers/jpadgett.html>

Pavlin, T. (2006). *Šport, narod, nacionalizem*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, Zavod Evkljub.

Percepcija vloge žensk v moških športih. (4.5.2005). Pridobljeno 14.5.2008, iz <http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/pdf?vid=6&hid=103&sid=2a9935f8-d217-402e-8e29-3c5fb9411ae7%40sessionmgr104>

Performing at Your Best in Competition. (25.9.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz <http://www.mindtools.com/perfbest.html>

Personal goal setting. (15.10.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz <http://www.mindtools.com/goalsett.html>

Players' Gender and Male Referees' Decisions About Aggression in French Soccer: A Preliminary Study. (16.10.2004). Pridobljeno 14.5.2008, iz <http://www.springerlink.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/xk7735484406r027/fulltext.pdf>

Psychology: the state of the science. (31.3.2001). Pridobljeno 15.2.2008, iz www.dundee.ac.uk/psychology/pows

Scruton, S. (2002). *Gender and sport: A reader*. New York: Routledge.

Sport, gender and ethnicity. (7.9.2003). Pridobljeno 14.5.2008, iz <http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/pdf?vid=6&hid=103&sid=2a9935f8-d217-402e-8e29-3c5fb9411ae7%40sessionmgr104>

Stress, Anxiety and Energy. (25.9.1995). Pridobljeno 10.1.2008, iz <http://www.mindtools.com/stresscn.html>

Tušak, M., & Tušak, M. (2003). *Psihologija športa*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Women's Football - A Brief History. (19.7.2002). The Football Association. Pridobljeno 10.4.2005, iz <http://www.thefa.com/Womens/EnglandSenior/History/>

Women in full contact sports. (9.6.2007). Pridobljeno 14.5.2008, iz <http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/pdf?vid=8&hid=103&sid=2a9935f8-d217-402e-8e29-3c5fb9411ae7%40sessionmgr104>

Women's Soccer History in the USA: An Overview. (9.2.2005). The USA Soccer History Archives. Pridobljeno 19.3.2005, iz <http://www.sover.net/~spectrum/womensoverview.html>

Women's Soccer in Ireland. (18.9.2004). Pridobljeno 14.5.2008, iz <http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/pdf?vid=10&hid=103&sid=2a9935f8-d217-402e-8e29-3c5fb9411ae7%40sessionmgr104>

11. PRILOGE

PRILOGA 1: Anketni vprašalnik, s pomočjo katerega sem pridobila podatke za nadaljnjo analizo

ANKETNI VPRAŠALNIK (za igralce in igralke)

Pred vami je anketni vprašalnik na temo primerjave ženskega in moškega nogometa v Sloveniji in po svetu. Pridobljene podatke bom uporabila v svoji diplomski nalogi, ki zajema navedeno tematiko.

NAVODILO ZA REŠEVANJE: Prosim Vas, da **obkrožite samo 1 črko** pred trditvijo ali odgovorom, ki vam najbolj ustreza. V nekaterih primerih pa **dopišite** svoj odgovor, oziroma ravnajte, kakor je navedeno v **dodatnih navodilih**.

Hvala za sodelovanje!

1. SPOL

- a) moški,
- b) ženski.

2. STAROST (leta)

_____

3. Stopnja izobrazbe, ki ste jo dosegli?

- a) 1. in 2. stopnja (OŠ),
- b) 3. stopnja (nižja poklicna šola),
- c) 4. stopnja (srednja poklicna šola),
- d) 5. stopnja (srednja tehniška šola in gimnazija),
- e) 6. stopnja (višja in visoka šola),
- f) 7. stopnja (univerzitetni študij),

g) 8. stopnja (magisterij, doktorat).

4. Vrsta zaposlitve, ki jo opravljate?

- a) poklicni/a nogometaš/nogometašica,
- b) zaposlen/a sem v športu,
- c) zaposlen/a sem na drugem področju,
- d) se še šolam (SŠ, visokošolski oz. univerzitetni študij).

5. Koliko časa že redno (vsaj 2-3x tedensko) trenirate nogomet?

- a) manj kot 2 leti,
- b) med 2 in 5 let,
- c) med 5 in 10 let,
- d) več kot 10 let.

6. Pri katerih letih si začel/a trenirati nogomet?

- a) 10 let in manj,
- b) 10-14 let,
- c) 14-18 let,
- d) nad 18 let.

7. Kolikokrat tedensko treniraš?

- a) 2x,
- b) 3x,
- c) 4x,
- d) več kot 4x.

8. Kako dolgo traja v povprečju posamezen trening?

- a) 1 uro,
- b) uro in pol,

- c) 2 uri,
- d) več kot 2 uri.

9. Kako pogosto se udeležujete treningov?

- a) v manj kot 50%,
- b) nekje v 50%,
- c) nekje v 75%,
- d) ne manjkam praktično nikoli, razen v primeru bolezni.

10. Kako visoka je v povprečju udeležba na treningih?

- a) ZELO VISOKA (praktično vsi igralci/igralke),
- b) VISOKA (nekaj igralcev/igralk na vsakem treningu manjka),
- c) SREDNJA (približno polovica igralcev/igralk na treningu),
- d) NIZKA (manj kot polovica igralcev/igralk na vsakem treningu).

11. Ste s kvaliteto treningov zadovoljni/e (vsebina, organizacija, delo trenerja)?

- a) da,
- b) ne.

12. Če ste pri prejšnjem odgovoru obkrožili/e NE, navedite razloge.

---

13. Ali kdaj dodatno trenirate sami/e (individualni trening)?

- a) DA,
- b) NE.

14. Če trenirate tudi sami, kolikokrat tedensko?

- a) 1x,
- b) 2x,
- c) 3x,
- d) več kot 3x.

15. Kaj vam predstavlja nogomet s finančnega vidika?

- a) edini oz. prevladujoči vir dohodka,
- b) dodatni vir dohodka,
- c) ne predstavlja mi stroška (povračilo potnih stroškov, nakup opreme, ipd.),
- d) predstavlja mi strošek (potni stroški, oprema, ipd.).

16. Koliko mesečno zaslužite z igranjem nogometa?

- a) nič,
- b) do 200 eur,
- c) 200-500 eur,
- d) 500-1000 eur,
- e) več kot 1000 eur.

17. Kaj vam predstavlja nogomet s socialnega vidika (v prvi meri)?

- a) službo/delovno okolje,
- b) obliko rekreacije,
- c) področje, kjer lahko tekmujem, se dokazujem,
- d) možnost druženja, vključevanje v socialne skupine,
- e) način sprostitve.

18. Kakšen je odnos družine in prijateljev do vašega ukvarjanja z nogometom?

- a) me popolnoma podpirajo, mi pomagajo (finančno, emocionalno, ipd.),
- b) nimajo nekega specifičnega odnosa (me niti ne podpirajo niti ne zavračajo),

- c) me ne podpirajo, mi treniranje odsvetujejo,
- d) se sploh ne strinjajo z mojim početjem.

19. Kakšen je odnos širše družbe do športne panoge, s katero se ukvarjate?

- a) športno panogo sprejemajo, se jim zdi zanimiva, potrebna za družbo,
- b) nimajo posebnega odnosa do športne panoge,
- c) imajo odklonilen odnos do športne panoge, se jim zdi nepotrebna,
- d) imajo skrajno odklonilen odnos, se jim zdi neprimerna.

20. Kakšne prihodnosti si želite v nogometu?

- a) da bi se z nogometom preživljal/a še naprej oz. nekega dne,
- b) da bi mi nogomet še naprej oz. nekega dne predstavljal dodaten vir zaslužka,
- c) da bi mi nogomet še naprej predstavljal obliko rekreacije, tekmovanja, sprostitve,
- d) da bi mi nogomet še naprej predstavljal možnost druženja, vključevanja v socialne skupine.

21. Zaradi česa se po vašem mnenju ponavadi »upokojijo« igralci/igralke?

- a) poškodbe,
- b) preslabe pripravljenosti oz. nesposobnosti igranja na visokem nivoju,
- c) starosti,
- d) naveličanosti, pomanjkanja časa.

22. Ali veste, da obstaja 1. SŽNL (Slovenska ženska nogometna liga)?

- a) DA,
- b) NE.

23. Se vam zdi obstoj ženskega nogometa kot športne panoge potreben?

- a) DA,
- b) NE.

24. Navedite razloge za odgovor pri prejšnjem vprašanju!

---

25. Kakšen se vam zdi položaj ženskega nogometa pri nas?

- a) zelo dober,
- b) dober,
- c) zadovoljiv
- d) slab,
- e) ne vem.

26. Kakšen se vam zdi položaj ženskega v primerjavi z moškim nogometom pri nas?

- f) zelo dober,
- g) dober,
- h) zadovoljiv
- i) slab,
- j) ne vem.

27. Se vam zdi, da naredi NZS (Nogometna zveza Slovenije) dovolj za promocijo ženskega nogometa pri nas?

- a) DA,
- b) NE,
- c) NE VEM.

28. Kaj bi po vašem mnenju pripomoglo k boljšem položaju in prepoznavnosti ženskega nogometa pri nas? (lahko več odgovorov)

- a) večja podpora s strani NZS,
- b) večja podpora s strani občine, donatorjev, sponzorjev,
- c) boljša medijska pokritost,
- d) boljša povezanost s šolami, športnimi pedagogi,

- e) boljše sodelovanje z moškimi nogometnimi klubi,
- f) bolj izobražen strokovni kader v ženskih klubih,
- g) strokovnejše delo trenerjev in funkcionarjev v ženskih klubih,
- h) drugo:

Za sodelovanje se vam najlepše zahvaljujem!

PRILOGA 2: Anketni vprašalnik, s pomočjo katerega sem pridobila podatke za nadaljnjo analizo

ANKETNI VPRAŠALNIK

(za funkcionarje klubov)

Pred vami je anketni vprašalnik na temo primerjave ženskega in moškega nogometa v Sloveniji in po svetu. Pridobljene podatke bom uporabila v svoji diplomski nalogi, ki zajema navedeno tematiko.

NAVODILO ZA REŠEVANJE: Prosim Vas, da **obkrožite samo 1 črko** pred trditvijo ali odgovorom, ki vam najbolj ustreza. V nekaterih primerih pa **dopišite** svoj odgovor, oziroma ravnajte, kakor je navedeno v **dodatnih navodilih**.

Hvala za sodelovanje!

1. SPOL

- a) moški,
- b) ženski.

2. STAROST (leta)

_____

3. Stopnja izobrazbe, ki ste jo dosegli?

- h) 1. in 2. stopnja (OŠ),
- i) 3. stopnja (nižja poklicna šola),
- j) 4. stopnja (srednja poklicna šola),
- k) 5. stopnja (srednja tehniška šola in gimnazija),
- l) 6. stopnja (višja in visoka šola),

- m) 7. stopnja (univerzitetni študij),
- n) 8. stopnja (magisterij, doktorat).

4. Kateri sektor zaposlitve vam predstavlja vašo primarno zaposlitev?

- a) zaposlen/a sem v nogometu,
- b) zaposlen/a sem v športu,
- c) zaposlen/a sem v drugem sektorju, ki ni povezan s športom.

5. Koliko ur tedensko namenite delu v nogometu?

- a) več kot 40 ur,
- b) od 30 do 40 ur,
- c) do 20 do 30 ur,
- d) manj kot 20 ur.

6. Koliko časa (poleg uradnega delovnega časa) mesečno še porabite za delo v klubu?

- a) nič,
- b) do 5 ur,
- c) do 10 ur,
- d) nad 10 ur.

7. Delate v ženskem ali moškem klubu?

- a) ženskem,
- b) moškem.

8. Ste za delo v nogometu plačani?

- a) DA,
- b) NE.

9. Koliko mesečno zaslužite na tem področju?

- a) nič,
- b) do 500 eur,
- c) do 1000 eur,
- d) nad 1000 eur.

10. Kakšno je po vašem mnenju finančno stanje v klubu?

- a) slabo,
- b) zadovoljivo,
- c) dobro,
- d) zelo dobro.

11. Iz katerih virov pridobivate sredstva za klubski proračun?

- a) nogometna zveza Slovenije,
- b) občina,
- c) donatorji,
- d) sponzorji,
- e) denar od prodaje vstopnic,
- f) prodaja igralcev/igralk drugim klubom.

12. Ali lahko z vsemi prilivi (občina, sponzorji, donatorji) klub normalno funkcionira celotno sezono?

- a) NE, včasih moramo prispevati tudi kaj iz lastnega žepa,
- b) DA, s prilivi ravno pokrijemo vse stroške,
- c) DA, s prilivi pokrijemo vse stroške in plače funkcionarjev ter igralcev/lk,
- d) DA, s prilivi pokrijemo vse stroške in plače, nekaj ostane tudi za nagrade funkcionarjem in igralcem/igralkam.

13. Koliko sponzorjev podpira vaš klub?

- a) 1-3,
- b) do 10,
- c) od 10 do 20,
- d) nad 20.

14. Kakšne vrste podpore ste deležni s strani sponzorjev? (lahko tudi več odgovorov)

- a) materialne podpore (dresi, oprema, športni rekviziti, hrana, ipd.),
  - b) brezplačne storitve (prevoz, uporaba športnih objektov ipd.),
  - c) finančne podpore (sponzorski denar),
  - d) drugo: _____
- _____

15. Na kakšen način se odkupite sponzorjem? (lahko tudi več odgovorov)

- a) ime sponzorja se nahaja v nazivu kluba,
  - b) reklamni napisi na dresih, tablah, internetni strani ipd.,
  - c) sponzor je glavni dobavitelj športne opreme kluba,
  - d) igralci sodelujejo v reklamnih kampanjah sponzorja,
  - e) drugo: _____
- _____

16. Vlagate poleg članske tudi v razvoj drugih selekcij?

- a) DA,
- b) NE.

17. Katere so te selekcije?

- a) U7,

- b) U8,
- c) U10,
- d) U12,
- e) U13,
- f) U14,
- g) U16,
- h) U17,
- i) U18,
- j) veterani.

18. Se ubadate s problemom pomanjkanja igralcev/igralk?

- a) DA,
- b) NE.

19. Na kakšen način pridobivate nove igralce/igralko za člansko selekcijo?

- a) jih odkupimo/zamenjamo za določeno odškodnino,
- b) se nam pridružijo sami/same,
- c) s pomočjo obstoječih igralcev/igralk,
- d) s pomočjo znancev, prijateljev, domačinov.

20. Na kakšen način pridobivate nove igralce/igralko za mlajše selekcije?

- a) ni jih potrebno iskati, klubu se pridružijo sami/e,
- b) s pomočjo obstoječih igralcev/igralk,
- c) s pomočjo znancev, prijateljev, domačinov,
- d) poiščemo jih na raznih šolskih tekmovanjih.

21. Kakšno je povprečno število gledalcev na prvenstvenih in pokalnih tekmah?

- a) do 20,
- b) 20-50,
- c) 50-100,

- d) več 100,
- e) vsaj 1000.
- f)

22. Ali prihajajo gledalci tudi na ogled treningov?

- a) DA,
- b) NE.

23. Kakšna se vam zdi medijska pokritost tekmovanj, v katerih nastopa vaš klub?

- a) dobra,
- b) zadovoljiva,
- c) slaba,
- d) zelo slaba.

24. Kateri mediji spremljajo rezultate in delovanje vašega kluba? (lahko tudi več odgovorov)

- a) internet,
- b) televizija,
- c) radio,
- d) tiskani mediji,
- e) teletekst.

25. Ali kdaj sami poskrbite za večjo medijsko prepoznavnost?

- a) DA,
- b) NE.

26. Kako poskrbite za večjo medijsko prepoznavnost? (lahko tudi več odgovorov)

- a) z udeležbo na turnirjih, ki ne sodijo v sklop rednih tekmovanj,
- b) gostovanje v radijskih oddajah,
- c) gostovanje v televizijskih oddajah,
- d) pisanje člankov oz. sodelovanje pri različnih tiskanih medijih,

e) lastna internetna stran,

f) drugo:

---

27. Ste zadovoljni s svojim položajem v klubu?

a) DA,

b) NE.

28. Če niste, zakaj ne?

---

29. Ali veste, da obstaja 1. SŽNL (Slovenska ženska nogometna liga)?

a) DA,

b) NE.

30. Se vam zdi obstoj ženskega nogometa kot športne panoge potreben?

a) DA,

b) NE.

31. Navedite razloge za odgovor pri prejšnjem vprašanju!

---

32. Kakšen se vam zdi položaj ženskega nogometa pri nas?

k) zelo dober,

l) dober,

- m) zadovoljiv,
- n) slab,
- o) ne vem.

33. Kakšen se vam zdi položaj ženskega v primerjavi z moškim nogometom pri nas?

- p) zelo dober,
- q) dober,
- r) zadovoljiv
- s) slab,
- t) ne vem.

34. Se vam zdi, da naredi NZS (Nogometna zveza Slovenije) dovolj za promocijo ženskega nogometa pri nas?

- d) DA,
- e) NE,
- f) NE VEM.

35. Kaj bi po vašem mnenju pripomoglo k boljšem položaju in prepoznavnosti ženskega nogometa pri nas? (lahko več odgovorov)

- i) večja podpora s strani NZS,
- j) večja podpora s strani občine, donatorjev, sponzorjev,
- k) boljša medijska pokritost,
- l) boljša povezanost s šolami, športnimi pedagogi,
- m) boljše sodelovanje z moškimi nogometnimi klubi,
- n) bolj izobražen strokovni kader v ženskih klubih,
- o) strokovnejše delo trenerjev in funkcionarjev v ženskih klubih,
- p) drugo:

Za sodelovanje se vam najlepše zahvaljujem!